วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

Journal of Humanities and Social Sciences for Sustainable Development

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2568 Vol.8 No.1 January - June 2025

ISSN : 3027-7841 (Print)
ISSN : 3027-7868 (Online)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ภายใต้การดำเนินงานของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้จัดทำวารสารวิชาการนี้ขึ้นเพื่อเป็นการเผยแพร่ องค์ความรู้ ผลจากการค้นคว้า วิจัยแง่มุมต่าง ๆ เผยแพร่แก่สาธารณชน กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการผลงาน โดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้นิพนธ์ทราบล่วงหน้า การพิจารณาของกองบรรณาธิการในการพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานลงวารสารฯ ถือเป็นที่สิ้นสุด

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือผลงานวิจัยที่มีคุณภาพด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2. เพื่อเป็นสื่อในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ปรึกษา

1) รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติกาญจน์ ศรีวิบูลย์	อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2) รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ผังนิรันดร์	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา
3) รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสวงดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มรกต วรชัยรุ่งเรือง	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและเผยแพร่

บรรณาธิการ

1) อาจารย์ ดร.นภาศรี สุวรรณโชติ	บรรณาธิการ
2) นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม	ผู้ช่วยบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

1) Assistant Professor Yanjin E. Pan	National Chiayi University
2) Associate Professor Dr.WenWen Tian	Northwestern Polytechnical University
3) รองศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
4) รองศาสตราจารย์ ดร.สิงหนาท น้อมเนียน	มหาวิทยาลัยมหิดล
5) รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต สิทธิ์ธิติกุล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6) รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์พงศ์ โพธิ์ทองสุนันท์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
7) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญจพร พจนปัญญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
8) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิจักษณ์ ภู่ตระกูล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
9) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศ วัฒนโภคากุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
10) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี ยาดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
11) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิทร นพประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
12) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.เกรียงไกร กองเส็ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

13) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจภัคค์ เจริญมหาวิทย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
14) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ โพธิ์พฤกษานันท์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
15) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา สุรีย์เดชะกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
16) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คธาวุฒิ ไวยสุศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
17) ดร.อังค์วรา เหลืองนภา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
18) ดร.สุวิทย์ คงสงค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
19) ดร.สุลกัณยา บุณยโยธิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
20) ดร.ภัคจิรา ลีเลิศพันธ์ สถาบันนวัตกรรมบูรณาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กองการจัดการ

1) นางสาวเอื้ออารี เวฬุวนารักษ์ 2) นายไพรัช ศิริวัฒนพิศาล
3) นายสิริธนธนาธร จิรทีปต์ธนชาติ 4) นางสาวอนินธิตา เพ็ชรแสง

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน, ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม)

เจ้าของวารสาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สำนักงาน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถนนอู่ทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานครฯ 10300 โทร. 0 2160 1280 Email: hs_ssrujournal@ssru.ac.th เว็บไซต์ http://www.journal.ssru.ac.th/index.php/hsssru

ออกแบบปก

นายณรงค์ฤทธิ์ คิดเห็น

“บทความที่ลงตีพิมพ์ เป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น
บรรณาธิการผู้พิมพ์เผยแพร่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและไม่ต้องรับผิดชอบใดๆ”

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ฉบับนี้เป็นปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568) สำหรับวารสารฯ ฉบับนี้ ได้รวบรวมบทความวิจัยจากนักวิจัยและนักศึกษาและผู้ที่สนใจมาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้ง ยังเป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการของนักวิจัย

วารสารฉบับนี้ ได้รวบรวมบทความ จำนวน 10 บทความ เปิดเล่มด้วยบทความในเรื่องที่ (1) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน (2)The Incorporation of Mobile-Assisted Language Learning in Improving Undergraduates English Listening Achievement (3) การวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง (4) Towards Sustainable Living: The Evaluation of Livelihood Assets on the Well-Being of Tha Chin Riverine Elderly (5) ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในกรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน: การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (6) Construction of the Modern Path for the Ecological System of "Chinese Herbal Medicine Culture" in Anguo City, Hebei Province, China (7) An Innovative Design Study of Rosewood Silver-Inlaid Art (8) อิทธิพลด้านคุณภาพการให้บริการและความไว้วางใจการบริการของผู้รับบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจการให้บริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่ง (9) Contrastive Discourse Marker Usage in Native and Non-Native Undergraduate Academic Writing: A Corpus-Based Study และ (10) การยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริการเชิงอาหารบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตเทศบาลนครเชียงราย

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านทุกท่านจะได้รับสารประโยชน์จากวารสารฉบับนี้ ขอขอบคุณสมาชิกวารสาร นักวิจัย นักวิชาการ และผู้สนใจทุกท่านที่สนับสนุน ติดตาม วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยท่านสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ https://ssrujournal.com/index.php/hsssru/index

อาจารย์ ดร.นภาศรี สุวรรณโชติ
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย **หน้า**

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน 6-17
Relationship Between Leadership and the acceptance of the Woman's Assistant Chief District Officer Roles in Lamphun Province
มัฐลินี เนื่องจำนงค์, วิลาสินี จินตลิขิตดี*
Mattalinee Nuengjamnong, Vilasinee Jintalikhitdee*

The Incorporation of Mobile-Assisted Language Learning in Improving Undergraduates English Listening Achievement 18-32
Patcharaphan Susamawathanakun, Suwaree Yodchim, Mongkolchai Tiansoodeenon, Suttipong Boonphadung*

การวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง 33-46
Analysis of Chinese Grammatical Structures Appearing on the Labels of Finished Chinese Medicine Labels from Beijing Tongrentang Pharmacy
วสันต์ ทรัพย์ศิริพันธ์
Wasan Supsiriphan

Towards Sustainable Living: The Evaluation of Livelihood Assets on the Well-Being of Tha Chin Riverine Elderly 46-64
*Buabuttri Ronnaritivichai, Rapeepat Juntanintorn, Boonwat Sawangwong**

ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในกรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน: การวิเคราะห์ถดถอยพหุ 65-79
Intercultural Communication Competence that Affects with Adaptation of Thai Undergraduate Students in Beijing, People's Republic of China: A Multiple Regression Analysis
ธนัชพร นามวัฒน์
Tanutchaporn Namwat

สารบัญ(ต่อ)

บทความวิจัย **หน้า**

Construction of the Modern Path for the Ecological System of "Chinese Herbal Medicine Culture" in Anguo City, Hebei Province, China 80-97
Weimin Du, Chusak Suvimolstien, Poradee Panthupakorn, Suwichai Kosaiyawat*

An Innovative Design Study of Rosewood Silver-Inlaid Art 98-112
Liping Hu, Pitiwat Somthai, Suparirk Kanitwaranun*

อิทธิพลด้านคุณภาพการให้บริการและความไว้วางใจการบริการของผู้รับบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจการให้บริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่ง 113-125
The Influence of Service Quality and Trust of Recipients Affected to the Satisfaction on Services of An Outpatient in Public Hospital
ณัฐสนันท์ ท้วมเพิ่มทรัพย์, ณชญาภัส เคาท์เทน
Natsanan Toumpoemsub, Nachayapat Cuijten

Contrastive Discourse Marker Usage in Native and Non-Native Undergraduate Academic Writing: A Corpus-Based Study 126-144
*Sattawat Chaiyasit, Wanwisa Changkwian, Piyapohn Pohnsuriya**

การยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริการเชิงอาหารบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตเทศบาลนครเชียงราย 145-158
Enhancing Gastronomy Tourism and Services Based on Local Wisdom for Sustainable Community-Based Economic Development in Chiang Rai Municipality
*ขวัญฤทัย ครองยุติ, ปริพรรน์ แก้วเนตร**
*Khwanruethai Krongyut, Paripan Kaewnet**

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568
Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน

มัฐลิณี เนื่องจำนงค์*, วิลาสินี จินตลิขิตดี
วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
E-mail: mattalinee.n@gmail.com*
*ผู้ประสานงานหลัก

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน 2) เพื่อศึกษาการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสังกัดกรมการปกครองที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดลำพูน ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง จำนวน 181 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยจำนวน 123 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน โดยที่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับสูง ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเป็นแนวทางพัฒนาให้กับปลัดอำเภอหญิงให้เป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน รวมทั้งนำไปใช้วางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารทรัพยากรบุคคลของผู้บังคับบัญชาทุกระดับของหน่วยงานสังกัดกรมการปกครอง ให้มีค่านิยมในเรื่องความเท่าเทียมทางเพศอย่างเหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำ, การยอมรับ, บทบาท, ปลัดอำเภอ

Journal of Humanities and Social Sciences for Sustainable Development Vol.8 No.1 January – June 2025
Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

Relationship Between Leadership and the acceptance of the Woman's Assistant Chief District Officer Roles in Lamphun Province

Mattalinee Nuengjamnong*, Vilasinee Jintalikhitdee
College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University
E-mail: mattalinee.n@gmail.com*
*Corresponding author

Abstract

The objective of this research is 1) to study the leadership of the woman's assistant chief district officer in Lamphun Province. 2) To study the acceptance of the woman's assistant chief district officer roles in Lamphun Province and 3) To examine the relationship between leadership and the acceptance of the woman's assistant chief district officer roles in Lamphun Province. This research is a quantitative study. The research population is the personnel under the Department of Provincial Administration who perform duties in Lamphun Province, consisting of government employees, government officials, and employees, totaling 181 people. The sample size was determined by using the group calculation formula. The sample size of Krejci and Morgan was 123 people. Data collection is done through the use of questionnaires. Data analysis used a Statistical Package for the Social Science program. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Pearson correlation coefficient analysis. The results of the research were as follows: 1) The leadership of the woman's assistant chief district officer overall, it was at the highest level. 2) The acceptance of the woman's assistant chief district officer roles overall was at the highest level. 3) The last finding was that the relationship between the leadership and the acceptance of the woman's assistant chief district officer roles, where the relationship goes in the same high-level direction. The results of this research can be used as a guideline for developing the woman's assistant chief district officer to be accepted by all sectors. Including use in planning and setting policies for human resource management of supervisors at all levels of agencies under the Department of Provincial Administration to have values in appropriate gender equality.

Keywords: Relationship, Leadership, Acceptance, Roles, Assistant Chief District Officer

Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

บทนำ

สตรีไทยในสมัยจารีตถูกจำกัดสิทธิและสถานภาพด้วยข้อจำกัดทางขนบธรรมเนียมประเพณี อิทธิพลความเชื่อทางศาสนา และข้อกำหนดในกฎหมาย ซึ่งทำให้สตรีไม่มีโอกาสทางการศึกษาเทียบเท่ากับบุรุษ ส่งผลให้สตรีโดยเฉพาะสามัญชนไม่มีทางเลือกหรือโอกาสในการประกอบอาชีพเท่าไรนัก (ปิยะนาถ อังควาณิชกุล, 2558) โดยเฉพาะอาชีพการรับราชการของเพศหญิงในตำแหน่งต่าง ๆ ในอดีตมักถูกจำกัดสิทธิ์ให้เฉพาะเพศชายเท่านั้น ซึ่งภาครัฐโดยเฉพาะในระบบราชการไทยนั้นจะปิดโอกาสไม่ให้ผู้หญิงได้เข้ารับราชการในบางตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเป็นนักปกครอง อย่างตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครอง (ตำแหน่งปลัดอำเภอ) โดยกล่าวอ้างว่าเป็นงานที่ไม่เหมาะกับสตรี ต้องทำงานในท้องถิ่น ในอำเภอทุรกันดาร เป็นงานที่ต้องเสี่ยงกับภัยอันตราย (อัจฉรา สุวพันธ์, 2525) ซึ่งต่อมาภายหลังก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบกฎหมาย มีการยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้เพศชายเท่านั้นมีสิทธิ์เป็นปลัดอำเภอ โดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้แต่งตั้งสตรีดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2536 (เพลินพิศ จันทร์สุริยา, 2540)

ตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครอง (ปลัดอำเภอ) หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ช่วยเหลืองานของนายอำเภอในบทบาทตามภารกิจต่าง ๆ ทั้งภารกิจงานตามหน้าที่และอำนาจ (Function) ภารกิจงานนโยบาย (Agenda) และภารกิจงานเชิงพื้นที่ (Area) โดยมีปลัดอำเภอเป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อให้ภารกิจดังกล่าวเกิดผลสัมฤทธิ์ และสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ (กรมการปกครอง, 2566) ซึ่งจากภารกิจดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าปลัดอำเภอนั้นมีหน้าที่ความรับผิดชอบหลายประการ ซึ่งเกี่ยวพันกับความเป็นอยู่ของประชาชน อาจต้องเสี่ยงภัยอันตราย และมีการพบปะกับประชาชนรวมถึงประสานงานกับหน่วยงานอื่น ดังนั้น ผู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ในสายงานดังกล่าวจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีภาวะความเป็นผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ (จรรยพร ตั้งภากรณ์, 2563) โดยปลัดอำเภอที่ดีต้องมีสภาวะผู้นำมีความสามารถในการสั่งการตามอำนาจหน้าที่ทั้งในภาวะวิกฤติและภาวะปกติ และการเป็นผู้นำในหน้าที่ของปลัดอำเภอต้องเน้นบทบาทให้เหมาะสมตามควรแก่กรณี หากเป็นการปฏิบัติงานในพื้นที่ร่วมกับภาคส่วนอื่น ต้องเน้นบทบาทผู้นำในฐานะผู้ประสานงานกับหน่วยงานอื่นไม่ใช่ผู้นำที่เป็นนักสั่งการ แต่หากเป็นการปฏิบัติงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องมีทักษะในการสื่อสารและสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม (กลุ่มงานสงเสริมและเผยแพร กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง, 2558) ซึ่งปลัดอำเภอเป็นตำแหน่งที่ปฏิบัติงานทั้งในมิติพื้นที่ มิติบุคคล และมิติสถานการณ์ รูปแบบภาวะผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ของปลัดอำเภอดังกล่าวจึงมีความสอดคล้องกับภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ตามทฤษฎีเส้นทางสู่เป้าหมาย (Path-goal Theory) ของ House and Mitchell ซึ่งประกอบด้วย ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (House & Mitchell, 1974) เนื่องจากภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลในสถานการณ์หนึ่ง อาจไม่เหมาะสมกับสถานการณ์อื่น ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์จึงเกิดขึ้นโดยต้องมีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับลักษณะงานที่มีความหลากหลายของสถานการณ์

สำหรับปลัดอำเภอในจังหวัดลำพูน จะปฏิบัติหน้าที่ในที่ทำการปกครองอำเภอ ซึ่งมีอยู่จำนวน 8 แห่ง ตามการแบ่งเขตการปกครองในจังหวัดลำพูน และจะถูกมอบหมายงานโดยคำสั่งของแต่ละที่ทำการปกครองอำเภอ เป็นกลุ่มงานและฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มงานบริหารงานปกครอง กลุ่มงาน/ฝ่าย

Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

ทะเบียนและบัตร กลุ่มงาน/ฝ่ายความมั่นคง กลุ่มงานอำนวยความเป็นธรรม สำนักงานอำเภอ และศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ โดยคำสั่งมอบหมายภารกิจในที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดลำพูน พบว่า ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่จะมอบหมายให้ปลัดอำเภอหญิงมีการปฏิบัติหน้าที่อยู่ประจำสำนักงาน เช่น งานสำนักงานอำเภอ งานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น ส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและต้องเสี่ยงภัยอันตรายมากกว่า อย่างภารกิจของฝ่ายความมั่นคง ซึ่งเป็นงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การจัดระเบียบสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่าจะเป็นปลัดอำเภอชายที่ปฏิบัติหน้าที่นั้นทุกอำเภอ ประกอบกับปัจจุบันข้อมูลอัตรากำลังของบุคลากรสังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในจังหวัดลำพูน (ข้อมูลจาก งานบริหารงานบุคคล กลุ่มงานปกครอง ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2566) พบว่ามีปลัดอำเภอหญิงจำนวนไม่น้อยที่ถูกโยกย้ายให้มาปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานปกครอง ณ ที่ทำการปกครองจังหวัด ซึ่งมีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างจากปลัดอำเภอในที่ทำการปกครองอำเภอทำให้โอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทปลัดอำเภอของปลัดอำเภอหญิงมีโอกาสน้อยที่จะแสดงผลงานให้ยอมรับเป็นที่ประจักษ์ได้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่าการที่กรมการปกครองยกเลิกคุณสมบัติเรื่องเพศสำหรับผู้ที่จะดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอถือได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้การประกอบอาชีพของสตรีมีมากขึ้น รวมทั้งยังเป็นการที่สตรีจะได้พิสูจน์ถึงความสามารถที่เท่าเทียมกับเพศชาย อย่างไรก็ตามตำแหน่งปลัดอำเภอในอดีตผ่านมาซึ่งมีเพียงแต่เพศชายเท่านั้นที่ดำรงตำแหน่งเพียงฝ่ายเดียว ทำให้บุคคลที่อยู่แวดล้อมหรือผู้ที่ต้องติดต่อประสานงานด้วยกับปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนในปัจจุบันมีความเชื่อว่าปลัดอำเภอเป็นอาชีพที่เหมาะกับเพศชายเท่านั้นหรือไม่ เนื่องจากความเชื่อในเรื่องความแข็งแกร่งของเพศชายว่าสามารถทำงานที่หนักและเสี่ยงภัยอันตราย มีการปฏิบัติงานโดยใช้ภาวะผู้นำได้มากกว่า และการที่สตรีดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอจะเป็นการขัดแย้งกับความเชื่อที่มีอยู่เดิม จนอาจเกิดการไม่ยอมรับในบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ด้วยหรือไม่ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอในจังหวัดลำพูน เพื่อที่จะนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของปลัดอำเภอหญิงให้เป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้วางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารทรัพยากรบุคคลของผู้บังคับบัญชาทุกระดับของหน่วยงานในสังกัดกรมการปกครอง ให้มีค่านิยมในเรื่องของความเสมอภาคและเท่าเทียมทางเพศอย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน ศึกษาการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนกับการยอมรับ

Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

บทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน ศึกษาจากประชากร คือ บุคลากรสังกัดที่ทำการปกครองในจังหวัดลำพูน ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง จำนวน 181 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลโดยยึดกรอบแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 คน โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความเหมาะสมและถูกต้องข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ด้วยวิธีการของ Cronbach’s Alpha Coefficient (1951) ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ซึ่งเป็นค่าระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการยื่นขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เรียบร้อยแล้วตามหมายเลขการรับรอง: COA. 2-019/2024

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 123 คน พบว่าบุคลากรสังกัดที่ทำการปกครองในจังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 มีสถานภาพการสมรสเป็นโสด จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 ระดับการศึกษาสูงสุดเป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 เป็นข้าราชการ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 และมีอายุงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน แสดงดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน จำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	4.37	.55	มากที่สุด	1
2. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.24	.54	มากที่สุด	4
3. ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน	4.30	.54	มากที่สุด	2
4. ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม	4.26	.59	มากที่สุด	3
รวม	**4.29**	**.50**	**มากที่สุด**	

Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

จากตารางที่ 1 พบว่า บุคลากรสังกัดที่ทำการปกครองในจังหวัดลำพูน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ($\overline{X}$ = 4.37) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ($\overline{X}$ = 4.24)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน แสดงดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน จำแนกเป็นรายด้าน

การยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. บทบาทด้านภารกิจงานตามนโยบาย	4.32	.50	มากที่สุด	1
2. บทบาทด้านภารกิจงานตามหน้าที่และอำนาจ	4.32	.51	มากที่สุด	2
3. บทบาทด้านภารกิจงานเชิงพื้นที่	4.22	.56	มากที่สุด	3
รวม	**4.29**	**.50**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 2 พบว่า บุคลากรสังกัดที่ทำการปกครองในจังหวัดลำพูนมีการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การยอมรับบทบาทด้านภารกิจงานตามนโยบาย ($\overline{X}$ = 4.32) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การยอมรับบทบาทด้านภารกิจงานเชิงพื้นที่ ($\overline{X}$ = 4.22)

4. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนกับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน

ภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน	การยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน			
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
1. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	.732	.00**	สูง	ทางบวก
2. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	.760	.00**	สูง	ทางบวก
3. ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน4.	.857	.00**	สูง	ทางบวก
4. ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม	.858	.00**	สูง	ทางบวก
รวม	**.896**	**.00****	**สูง**	**ทางบวก**

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

จากตารางที่ 3 พบว่า ในภาพรวมภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนมีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Sig. = .00) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (r = .896) โดยเป็นความสัมพันธ์กันในทางบวก หมายความว่า ยิ่งปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนมีภาวะผู้นำมากเท่าใด ยิ่งส่งผลให้มีการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนสูงขึ้นตาม ซึ่งภาวะผู้นำที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (r = .858) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน (r = .857) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (r = .760) และ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (r = .732) ตามลำดับ ซึ่งภาวะผู้นำทุกแบบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน ในระดับสูง

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน

เห็นได้ว่าภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนที่มีระดับมากที่สุดทุกด้านนั้น มีความสอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของ House & Mitchell (1974) ซึ่งพบว่าในความเป็นจริงแล้วแบบของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลในสถานการณ์หนึ่ง อาจไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์อื่นก็ได้ ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์จึงเกิดขึ้นโดยต้องมีความเหมาะสม และมีความสอดคล้องกับลักษณะงานที่มีความหลากหลายของสถานการณ์ จึงไม่มีตัวแบบของภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ที่ตายตัว ดังนั้น การที่ปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนมีระดับภาวะผู้นำที่มากที่สุดในทุกรูปแบบนั้น ถือได้ว่าสามารถแสดงภาวะผู้นำในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป ได้อย่างเหมาะสมกับรูปแบบของสถานการณ์ สภาพแวดล้อม รวมถึงรูปแบบของบุคคลที่ร่วมงานนั้นได้เป็นอย่างดี

สำหรับรูปแบบภาวะผู้นำที่บุคลากรสังกัดที่ทำการปกครองในจังหวัดลำพูนมีความคิดเห็นมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ตามแนวคิดทฤษฎีวิถีทางสู่เป้าหมาย (Path-goal Theory) ของ House & Mitchell (1974) ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบแนวคิดของทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ คือ การที่ผู้นำให้การสนับสนุนและมีพฤติกรรมที่เป็นมิตรที่ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเข้าถึงได้ง่าย เป็นผู้นำที่ใส่ใจในสวัสดิการความเป็นอยู่และความต้องการในฐานะความเป็นมนุษย์ของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งในการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและให้การนับถือต่อศักดิ์ศรีของผู้ใต้บังคับบัญชา จากการวิจัยพบว่าการที่ปลัดอำเภอหญิงมีระดับภาวะผู้นำแบบสนับสนุนมากที่สุดเนื่องมาจากผู้หญิงจะมีความอ่อนโยนในการทำงานมากกว่าผู้ชาย จึงทำให้การแสดงออกในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานจะมีลักษณะที่แสดงท่าทีเป็นมิตรเคารพต่อผู้อื่น มีความเข้าใจใส่ใจความเป็นอยู่ผู้อื่น เข้าถึงได้ง่าย ซึ่งแนวคิดดังกล่าวจะสอดคล้องกับมุมมองในบริบทของคนในสังคมทั่วไปที่ว่าเพศหญิงมีร่างกายอ่อนแอ มีความอ่อนโยนมากกว่าผู้ชาย ดังที่ แพรวพรรณ ศิริเลิศ (2566) ระบุความแตกต่างระหว่างบทบาทเพศว่าได้ถูกกำหนดขึ้นจากพื้นฐานทางธรรมชาติด้านสรีระวิทยาหรือชีวภาพ กล่าวคือ โครงสร้างของเพศชายโดยทั่วไปแข็งแกร่งกว่าเพศหญิง ขณะที่สภาพร่างกายของสตรีอ่อนแอกว่าและผูกพันกับธรรมชาติมากกว่าทำให้สังคมมักแบ่งบทบาทกำหนดความรับผิดชอบที่สมมติขึ้นและยอมรับกันว่าเหมาะสมกับสรีระของมนุษย์แต่ละเพศ

สำหรับรูปแบบภาวะผู้นำที่บุคลากรสังกัดที่ทำการปกครองในจังหวัดลำพูนมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ เนื่องมาจากปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนมีการวางแผนการ

Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

ปฏิบัติงานด้วยตนเอง มีการอธิบายวิธีการทำงานให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม กำหนดเวลาทำงานให้แล้วเสร็จอย่างชัดเจน และปฏิบัติงานโดยใช้อำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนทุกด้าน ล้วนแต่มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของประชาชน ต้องมีการบูรณาการการทำงานกับส่วนราชการและบุคลากรจากหน่วยงานอื่น จึงจำเป็นต้องมีการทำงานแบบมีส่วนร่วม ในการเสนอความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจ และร่วมกันแก้ไขปัญหา จึงทำให้ปลัดอำเภอหญิงไม่สามารถตัดสินใจในการปฏิบัติงานเพียงผู้เดียวและใช้ภาวะผู้นำแบบสั่งการได้ จึงทำให้บุคลากรฯ มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบสั่งการของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนน้อยกว่าด้านอื่น

ดังนั้น ที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดลำพูน และที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน ควรมีการพัฒนาปลัดอำเภอหญิงให้มีการผสมภาวะผู้นำทุกรูปแบบเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายของกลุ่ม/ฝ่ายงาน สู่ผลสำเร็จของหน่วยงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน และจะต้องใช้สถานการณ์ในการเป็นผู้นำจึงจะทำให้องค์การบรรลุเป้าหมาย

2. การยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน

เห็นได้ว่าการที่บุคลากรสังกัดที่ทำการปกครองในจังหวัดลำพูนมีการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านนั้น แสดงให้เห็นว่าปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนมีความสามารถในการทำให้บุคลากรเหล่านั้นมีการรับรู้ในบทบาทหน้าที่ที่ตนปฏิบัติทั้ง 3 ด้าน ดังที่ได้สรุปไว้ คือ ภารกิจงานตามหน้าที่และอำนาจ (Function) ซึ่งก็คือ ภารกิจหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งเป็นภารกิจของกระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครอง ที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดของปลัดอำเภอ ภารกิจงานนโยบาย (Agenda) คือ ภารกิจตามนโยบายของรัฐบาล รวมถึงนโยบายของกระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครองที่ต้องการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม เป็นภารกิจหน้าที่นอกเหนือจากภารกิจประจำ และภารกิจงานเชิงพื้นที่ (Area) คือ ภารกิจในการลงพื้นที่ขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ/นโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง โดยมีการประสานงาน บูรณาการการทำงานในเชิงพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนทัศนคติตามขั้นตอนซึ่งสอดคล้องตามที่สิทธิโชค วรานุสันติกูล (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึง อันได้แก่ การสร้างความใส่ใจ การทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจ ความเชื่อถือ จนเกิดการยอมรับและจดจำได้ในที่สุด ซึ่งการที่ปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนมีระดับการยอมรับบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน แสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของปลัดอำเภอหญิงในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับอันมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล จนเกิดการยอมรับ แตกต่างจากกรอบแนวคิดในอดีตของสตรีในบทบาทการเป็นข้าราชการพลเรือนที่มองว่าตำแหน่งปลัดอำเภอเป็นงานที่ไม่เหมาะกับสตรีเพราะต้องทำงานในท้องถิ่น ในอำเภอทุรกันดารเป็นงานที่ต้องเสี่ยงกับภัยอันตราย และแสดงให้เห็นได้ว่าปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนมีความสามารถเพียงพอในการที่จะก้าวเข้าสู่ระดับตำแหน่งที่สูงขึ้นต่อไปได้

สำหรับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน ด้านที่บุคลากรสังกัดที่ทำการปกครองในจังหวัดลำพูนมีความคิดเห็นมากที่สุด คือด้านภารกิจงานตามนโยบาย และด้านภารกิจงานตามหน้าที่และอำนาจ ซึ่งมีระดับการยอมรับบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุดและใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นได้ว่าบุคลากรฯ จะมีการยอมรับปลัดอำเภอหญิงในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในลักษณะของการรับนโยบายมาปฏิบัติ และการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบ หรือภายใต้กฎเกณฑ์ที่ถูกกำหนดไว้

Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

ส่วนการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน ด้านที่บุคลากรสังกัดที่ทำการปกครองในจังหวัดลำพูนมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือด้านภารกิจงานเชิงพื้นที่ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า บุคลากรฯ บางส่วนมีความคิดเห็นว่าปลัดอำเภอหญิงจะมีข้อจำกัดในการทำงานเชิงพื้นที่มากกว่าปลัดอำเภอชาย โดยมองว่างานในลักษณะดังกล่าวไม่เหมาะกับผู้หญิงเนื่องจากลักษณะของงานที่ต้องใช้ความสามารถในการสื่อสารงานพื้นที่และต้องใช้ความแข็งแกร่งในการลงพื้นที่ แก้ไขปัญหาในชุมชน ตำบล หมู่บ้าน หรือในบางครั้งที่ต้องปฏิบัติงานเสี่ยงภัยอันตราย

ดังนั้น ที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดลำพูน และที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสร้างความแข็งแกร่งทั้งร่างกายและจิตใจให้แก่ปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติด้านภารกิจงานเชิงพื้นที่ให้มีศักยภาพ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับต่อไป

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน

จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง โดยเป็นความสัมพันธ์กันในทางบวก จากแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ ตามทฤษฎีวิถีทางสู่เป้าหมาย (Path-goal Theory) ของ House & Mitchell (1974) แบ่งประเภทพฤติกรรมของผู้นำ ออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทแทนได้ด้วยแบบภาวะผู้นำ (Leadership style) ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leadership) โดยผู้นำให้การสนับสนุนและมีพฤติกรรมที่เป็นมิตรที่ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเข้าถึงได้ง่ายเป็นผู้นำที่ใส่ใจในสวัสดิการความเป็นอยู่และความต้องการในฐานะความเป็นมนุษย์ของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งในการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและให้การนับถือต่อศักดิ์ศรีของผู้ใต้บังคับบัญชา 2) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Directive Leadership) เป็นพฤติกรรมของผู้ที่ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการใช้คำสั่งเกี่ยวกับการทำงาน รวมทั้งแจ้งความคาดหมายให้ทราบบอกถึงวิธีการทำงาน ตลอดจนกำหนดเวลาทำงานสำเร็จให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบ ผู้นำแบบสั่งการจะกำหนดมาตรฐานการทำงานพร้อมกับกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา 3) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน (Achievement-oriented Leadership) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย สร้างความมีมาตรฐานด้านความเป็นเลิศสูง (Height standard of excellence) แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และแสวงหาวิธีการปรับปรุงปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการตั้งความหวังต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการแสดงความมั่นใจว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานสูงได้สำเร็จ และ 4) ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (Participative Leadership) เป็นผู้นำที่แสดงพฤติกรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการขอคำปรึกษาก่อนที่จะตัดสินใจ รวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ กระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการประชุมกับผู้ใต้บังคับบัญชาในที่ทำงานบ่อย ๆ ผู้นำแบบมีส่วนร่วมจะกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายของกลุ่มและเขียนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ขึ้นในที่ทำงาน

House & Mitchell พบว่า ผู้นำอาจจะแสดงพฤติกรรมทั้ง 4 แบบ หรือแสดงแบบใดแบบหนึ่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่แตกต่างกัน และในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ทฤษฎีวิถีทางสู่เป้าหมาย ไม่ได้ตั้งข้อจำกัดให้ผู้นำมีภาวะผู้นำแบบเดียว ดังเช่นแนวคิดลักษณะส่วนบุคคล (Trait Approach) แต่จะเน้นว่า ผู้นำควรจะปรับแบบภาวะผู้นำของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการที่เป็นแรงจูงใจของผู้ใต้บังคับบัญชา

Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

ตัวอย่างเช่น ผู้ใต้บังคับบัญชาอาจต้องการภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมในช่วงหนึ่งของการทำงาน และต้องการภาวะผู้นำแบบสั่งการในอีกช่วงหนึ่ง ผู้นำจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนแบบภาวะผู้นำไปตามความต้องการนั้น และในสถานการณ์ที่ต่างกันอาจจะต้องใช้พฤติกรรมภาวะผู้นำที่แตกต่างกันด้วย นอกเหนือจากนั้นผู้นำอาจจะต้องใช้แบบภาวะผู้นำที่ผสมผสานกันมากกว่าหนึ่งแบบในเวลาเดียวกัน ดังนั้น คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำจะต้องสอดคล้องกับสถานการณ์หรือเงื่อนไขบางอย่างที่เหมาะสม จึงจะบริหารจัดการให้บรรลุผลสำเร็จได้ สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของปลัดอำเภอที่มีหลากหลายมิติ ต้องปฏิบัติงานกับบุคคลหลายหน่วยงานและสถานการณ์ ดังที่กรมการปกครอง (2566) ได้มีหนังสือแจ้งกำชับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานปกครอง (ปลัดอำเภอ) โดยระบุว่ากรมการปกครองมีภารกิจใกล้ชิดกับประชาชนในทุกระดับ เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง ไปสู่การปฏิบัติให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในพื้นที่ทั้งภารกิจงานตามหน้าที่และอำนาจ (Function) ภารกิจงานนโยบาย (Agenda) และภารกิจงานเชิงพื้นที่ (Area) โดยมีเจ้าพนักงานปกครอง (ปลัดอำเภอ) เป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อให้ภารกิจดังกล่าวเกิดผลสัมฤทธิ์และสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ในขณะเดียวกันเป็นตำแหน่งที่ปฏิบัติงานทั้งในมิติพื้นที่ มิติบุคคล และมิติสถานการณ์ ดังนั้น ภาวะผู้นำของปลัดอำเภอหญิงจึงเป็นหนึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิง

จากการวิจัยดังกล่าวสามารถอภิปรายเพิ่มเติมได้ว่า ภาวะผู้นำที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม มีการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนอยู่ในระดับความสัมพันธ์สูง การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนนั้นเน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีการรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้เสนอแนะวิธีการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหางานแบบมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และประชุมกับบุคลากรในกลุ่ม/ฝ่ายงาน อยู่เสมอ รวมถึงการคำนึงถึงความต้องการของผู้อื่นในการปฏิบัติงาน ดังมิติการทำงานที่กรมการปกครองได้ระบุไว้ว่าปลัดอำเภอเป็นตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในหลากหลายมิติ ทั้งในมิติพื้นที่ มิติบุคคล และมิติสถานการณ์ และหลากหลายบทบาท อันได้แก่ บทบาทด้านภารกิจงานตามนโยบาย บทบาทด้านภารกิจงานตามหน้าที่และอำนาจและบทบาทด้านภารกิจงานเชิงพื้นที่ ซึ่งทำให้ต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นเหตุให้ต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมช่วยกันเสนอแนวคิด รับฟังความคิดเห็น และตัดสินใจในการทำงานจากบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่แค่ในบริบทของผู้ใต้บังคับบัญชาของปลัดอำเภอหญิงเท่านั้น แต่รวมถึงบุคคลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนากรอำเภอ เกษตรอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในการร่วมปฏิบัติภารกิจบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของประชาชนให้สำเร็จลุล่วง

ดังนั้น ที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดลำพูน และที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูนควรมีการพัฒนาศักยภาพของปลัดอำเภอหญิงให้มีภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม โดยการฝึกอบรมเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำในลักษณะที่เน้นการให้มีส่วนร่วม มีการแบ่งกลุ่ม เสนอความคิดเห็นและร่วมกันแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ เพื่อให้เกิดการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนได้มากขึ้น สู่การสร้างกรอบแนวคิดและภาพลักษณ์ในการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญหญิงในตำแหน่งปลัดอำเภอที่มีความสามารถ มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน และมีโอกาสก้าวเข้าสู่ตำแหน่งทางการบริหารในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้

Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดลำพูน และที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูนควรมีการพัฒนาปลัดอำเภอหญิงให้มีการผสมภาวะผู้นำทุกรูปแบบเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายของกลุ่ม/ฝ่ายงาน สู่ผลสำเร็จของหน่วยงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน และจะต้องใช้สถานการณ์ในการเป็นผู้นำจึงจะทำให้องค์การบรรลุเป้าหมาย

2. ที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดลำพูน และที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูนควรจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสร้างความแข็งแกร่งทั้งร่างกายและจิตใจให้แก่ปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติด้านภารกิจงานเชิงพื้นที่ให้มีศักยภาพ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับต่อไป

3. ที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดลำพูน และที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูนควรมีการพัฒนาศักยภาพของปลัดอำเภอหญิงให้มีภาะวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม โดยการฝึกอบรมเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำในลักษณะที่เน้นการให้มีส่วนร่วม มีการแบ่งกลุ่ม เสนอความคิดเห็นและร่วมกันแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ เพื่อให้เกิดการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงในจังหวัดลำพูนได้มากขึ้น สู่การสร้างกรอบแนวคิดและภาพลักษณ์ในการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญหญิงในตำแหน่งปลัดอำเภอที่มีความสามารถ มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน และมีโอกาสก้าวเข้าสู่ตำแหน่งทางการบริหารในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สำหรับในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรนำตัวแปรอื่นที่อาจมีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิงมาทำการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อที่จะได้ทราบว่านอกเหนือ จากตัวแปรภาวะผู้นำแล้ว ยังมีตัวแปรอื่นใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิง

2. ควรศึกษาสาเหตุของการไม่ยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขบทบาทของปลัดอำเภอหญิงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานส่งเสริมและเผยแพร่ กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง. (2558). *คู่มือปลัดอำเภอ.* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน.

จรรยพร ตั้งภากรณ์. (2563). *รูปแบบการคัดเลือกบุคคลเข้าบรรจุตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ (ปลัดอำเภอ).* (การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

ปิยะนาถ อังควาณิชกุล. (2558). ความคิดกับการกำหนดสถานภาพสตรี. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 18*, 397-415.

เพลินพิศ จันทร์สุริยา. (2540). *การยอมรับบทบาทของปลัดอำเภอหญิง: ศึกษากรณีจังหวัดชายแดนภาคใต้.* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).

แพรวพรรณ ศิริเลิศ. (2566). *บทบาทผู้หญิงในพื้นที่ทางการเมือง ต้องเผชิญกับความท้าทายใดในเส้นทางนี้*. สืบค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2566, จาก https://www.sdgmove.com/ 2023/06/30/sdg-updates-women-participation-in-politics/

Received: May 08, 2024, Revised: May 30, 2024, Accepted: Jun 04, 2024

สิทธิโชค วรานุสันติกูล. (ม.ป.ป). *ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม* (n.d) กรุงเทพฯ: พิทักษ์อักษร.

อัจฉรา สุวพันธ์. (2525). โอกาสความก้าวหน้าของข้าราชการสตรีในระบบราชการไทย. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. 22*(3), 448-465.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika, 16*, 297–334.

House, R. J., & Mitchell, T. R. (1974). Path-goal theory of leadership. *Journal of Contemporary Business, 4*(3), 81-97.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607-610.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568
Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

The Incorporation of Mobile-Assisted Language Learning in Improving Undergraduates English Listening Achievement

Patcharaphan Susamawathanakun*, Suwaree Yodchim, Mongkolchai Tiansoodeenon, Suttipong Boonphadung
Graduate School, Suan Sunandha Rajabhat University
E-mail: patcharaphan.su@ssru.ac.th*
*Corresponding author

Abstract

This study investigates students' listening achievement, which refers to the ability to understand, summarize, and infer key details from a speaker's words, accent, grammar, and vocabulary. The objective of the study is fourfold: 1) Explore factors influencing undergraduates' English listening achievement, 2) develop MALL to enhance listening achievement, 3) implement MALL into listening instruction, and 4) assess students' satisfaction with MALL in improving their listening achievement. Using a mixed-methods approach, the study combined both quantitative and qualitative data. The sample consisted of 80 freshmen majoring in English from Suan Sunandha Rajabhat University, selected through cluster sampling and divided into two groups: the experimental group using MALL and the control group using traditional methods. Data were collected through pre- and post-tests to compare results between the groups, a 5-point Likert scale questionnaire to explore problems affecting their listening achievement and satisfaction, and semi-structured interviews to gain insights into the factors influencing their listening achievement and their perspectives on MALL. Descriptive and inferential statistics, such as mean, standard deviation, frequency, percentage, and t-tests to compare group outcomes, were used to look at quantitative data. Qualitative data were analyzed thematically to identify key themes related to the students' experiences and perceptions of MALL's effectiveness in enhancing their listening achievement. The results showed that internal problems, like not knowing enough about the language (mean rating 4.71), and external problems, like the length of the listening materials (mean rating 4.70) and the physical environment (mean rating 4.60), had a big effect on how well students did in listening. MALL significantly improved the experimental group's listening skills, with a mean score of 35.20, compared to 30.00 in the control group. The students reported high satisfaction with MALL's accessibility and flexibility, although some technical difficulties, such as app crashes and buffering, were noted. However, these issues were manageable and did not significantly affect the overall experience.

Keywords: English, Listening Achievement, MALL, Undergraduate

Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

Introduction

In Thailand, English is taught as a foreign language through a framework known as Teaching English as a Foreign Language (TEFL). The country places a significant emphasis on English education, beginning from a young age. As per the Basic Education Core Curriculum 2008, English is a compulsory subject for students from primary school (Grades 1–6) to higher education (Grades 7–12), and it remains mandatory at the tertiary level. Undergraduate students are required to complete 12 credits, or four subjects, of English to obtain their degrees, as outlined in the 2002–2006 developmental plan for tertiary education (Darasawang, 2007, pp. 192-193). Despite this early and ongoing exposure to English, Thai students still struggle with proficiency, particularly in listening. Listening, a crucial receptive skill, is foundational for the development of other language skills. Research indicates that listening is the first language skill humans acquire, beginning at birth as babies start to distinguish sounds and become sensitive to language (Bangor University, 2022). It is also the primary skill acquired before other language abilities are developed (Wahyuni, 2020, p. 58). However, many Thai students face challenges in listening comprehension. Suwannasit (2018) examined English as a Foreign Language (EFL) learners' listening problems and found that there were three causes of listening problems faced by EFL learners (ibid., pp. 346-348). Firstly, the learner factor includes issues such as inadequate linguistic knowledge, limited working memory, low motivation, and attention failure. Secondly, the input factor involves difficulties with the listening texts themselves, such as fast speech rates, unfamiliar vocabulary, and lengthy inputs. Lastly, the teaching and learning factor refers to a lack of exposure to real-life English usage and extracurricular activities that can enhance listening skills. Thai students, for instance, have faced difficulties due to insufficient practice and limited opportunities to engage in authentic English communication, even with media exposure (Jayawasu, 1988 as cited in Bennui, 2007; Boonyakarn as cited in Bennui, 2007). These factors collectively contribute to the listening challenges faced by EFL learners. Quite similarly, Goh (2000), as cited in Hamouda (2013), offered a comprehensive definition of listening problems, encompassing both internal and external characteristics that hinder text comprehension. These challenges extend to real-life processing problems directly linked to cognitive procedures occurring at various stages of listening comprehension.

Traditionally, there have been misconceptions about teaching listening, with many viewing it as a passive, one-way, and individual process (Brown & Lee, 2015, p. 319). Teachers often believe that listening is acquired unconsciously, is equivalent to reading comprehension, and that listening and speaking should be taught separately. However, Brown and Lee argue that listening is an active process, involving several

Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

strategies. They explain that listening comprehension includes recognizing auditory sounds, understanding the purpose of the speech, activating schemas, assigning literal and intended meanings, managing short- and long-term memory demands, and retaining essential information (ibid.). They also suggest various tasks and activities teachers can use to enhance listening skills, such as reactive tasks (focusing on surface structure), intensive tasks (focusing on language components), responsive tasks (eliciting a response), selective tasks (scanning for specific information), extensive tasks (aiming for global understanding), and interactive tasks (encouraging active learner participation through discussion, debate, or role-playing in pairs/groups) (ibid., pp. 328-330). Additionally, Suwannasit (2018, p. 350) points out that teachers should also train students in active listening techniques, such as asking for clarification and making inferences, to enhance comprehension and memory (ibid.). This process of mastering active listening strategies is what is referred to as "listening achievement." By achieving listening achievement, students will be able to develop the ability to understand, summarize, and infer key details from a speaker's words, accent, grammar, and vocabulary, ultimately improving their overall comprehension and communication skills.

In today's digital era, many educators have developed innovative strategies to address EFL learning challenges among students. Various technologies have been employed, including Mobile-Assisted Language Learning (MALL), Augmented Reality (AR), mobile apps, mobile game-based learning, and online teaching methods such as hybrid courses, blended learning, and hybrid-flexible (HyFlex) instruction. Among these, MALL is utilized to improve language acquisition. Unlike traditional listening teaching in which students typically engage with listening materials in a classroom setting using fixed resources like audio recordings, CDs, or textbooks, MALL offers advantages such as flexibility, mobility, and access to diverse learning materials through the use of smartphones and mobile devices, allowing students to engage in language learning anytime and anywhere. This approach aligns with the needs of modern students, who are increasingly digital natives, often carrying smartphones and using social media platforms for various purposes (Moreno & Vermeulen, 2015, p. 1339). In the past decade, there has been a significant increase in research on the effectiveness of MALL in EFL listening classrooms, with over 80,000 apps available, about 30,000 of which focus on language learning, especially English. MALL addresses several challenges faced by EFL learners in developing listening skills, offering benefits such as ownership, mobility, and technology convergence (Kukulska-Hulme, 2009, pp. 160-161). Mobile devices, now essential tools for language learners, provide easy access to a variety of resources and applications. MALL also eliminates time and space constraints, allowing learners to study

Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

anytime and anywhere, while transforming language learning through multimedia environments.

However, while MALL is currently used in teaching in Thailand, it is primarily integrated into broader areas such as speaking (e.g., Dorji & Sakulwongs, 2024; Zhang, 2021; Phetsut & Waemusa, 2022). Therefore, there is a need for research into the integration of MALL into listening instruction to build more knowledge and improve language education in Thailand. Suan Sunandha Rajabhat University (SSRU)'s one tactic amidst the digital era is to develop a learning management system, foster learning innovation, and promote administrative work to meet international standards. To aid the undergraduates in acquiring the rudiments of language, the university offers an English listening and speaking course, and one of the criteria for the student-centered learning management is preparing the students for the use of ICTs through e-learning. The expected outcomes of the course are, in terms of numerical analysis skill, communication, and information technology usage, 1) that enrollees can apply technology to their study and enhance their English by themselves based on their preference, 2) that they can use technology in researching and managing information suitably, 3) that they can make presentations by using modern technology, and 4) that they are able to integrate using social networks into exchanging knowledge. According to the course report of the first semester of the academic year 2020, Suwanajote (2020) highlighted that undergraduates' understanding of the lessons varied based on their prior background, while simultaneously pointing out some limitations, i.e., inadequate learning resources and unstable internet connection on the campus, that affected the undergraduates' learning achievement. Suwanajote, therefore, recommended a revision to the lesson plan for the following semester, which included adding English in real-life contexts, promoting self-learning, aka learner autonomy, surveying undergraduates' needs and preferences, and adding more platforms for their self-learning. As self-learning is a keyword mentioned, MALL may, therefore, be one of the platforms and an answer to the improvement of undergraduates' learning achievement, thanks to its main advantages in terms of mobility and flexibility.

Research Objectives

1. To investigate problems affecting the undergraduates' listening achievement
2. To develop Mobile-Assisted Language Learning for improving the undergraduates' listening achievement
3. To implement Mobile-Assisted Language Learning into the pedagogical approach for teaching listening
4. To evaluate the undergraduates' satisfaction with Mobile-Assisted Language Learning in improving their listening achievement

Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

Research Methodology

This study employed mixed-method research, combining quantitative and qualitative approaches, to examine the development of MALL for improving the listening achievement of SSRU English-majored undergraduates. It used a quasi-experimental design to compare the students' English listening achievements before and after the incorporation of MALL in teaching listening. The researcher uploaded MALL resources, including audio-visual listening practice videos extracted from YouTube and podcasts, on the course website, enabling the experimental group to autonomously access and study each learning unit. In contrast, the control group continued with traditional teaching methods with fixed resources, such as audio recordings, CDs, and textbooks.

1. Data collection

The population of this study consisted of 80 freshmen majoring in English at the Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University. The sample was selected using cluster sampling, which divided the students into two groups: the experimental group (40 students) and the control group (40 students). A questionnaire, divided into close-ended and open-ended sections, was used to collect quantitative data about problems influencing their listening achievement. The close-ended section, in particular, was a 5-point Likert scale questionnaire, adapted from Xuyen (2020). To assess the two groups' listening performance, pre- and post-tests were administered. Each test consisted of 40 multiple-choice items, with 10 items dedicated to each of the following domains based on Bloom's taxonomy: knowledge, comprehension, application, and analysis. The tests were evaluated for content validity (IOC), difficulty level, discrimination power, and reliability. The reliability of the pre-test was assessed using Cronbach's Alpha, which yielded a score of 0.871, indicating strong reliability. Similarly, the post-test reliability was evaluated using Cronbach's Alpha, resulting in a score of 0.854, reflecting strong reliability. To evaluate the students' satisfaction with MALL, a 5-point Likert scale questionnaire was also used. Regarding qualitative data on further reasoning for rating listening problems, the open-ended section was used to collect responses. Additionally, semi-structured interviews were conducted to gain further insights into the students' satisfaction with their MALL experience.

2. Data analysis

The data were analyzed using both quantitative and qualitative methods. Descriptive statistics, such as mean, standard deviation, frequency, and percentage, were applied to summarize the pre- and post-test results and satisfaction levels. Inferential statistics, including *t*-tests, were used to compare the listening achievements between

Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

the experimental and control groups. Qualitative data from the semi-structured interviews were analyzed thematically to identify key themes and trends related to the students' experiences and the perceived effectiveness of MALL in enhancing their listening achievements.

Research Results

1. Problems affecting the undergraduates' listening achievementThe quantitative data gathered through the 5-point Likert scale ratings were analyzed to assess the students' responses to various internal and external problems affecting their listening achievement. The scale ranged from 1 (strongly disagree) to 5 (strongly agree), with the mean scores classified as follows: 4.51-5.00 indicating strong agreement, 3.51-4.50 as agreement, 2.51-3.50 as neutral, 1.51-2.50 as disagreement, and 1.00-1.50 as strongly disagree.As for the internal problem, the data analysis showed that the students strongly agreed with the internal problems affecting their listening achievement, with an average agreement score of 4.56 and a standard deviation of 0.58, indicating consistent responses. Among these internal issues, limited linguistic knowledge stood out as the most significant problem, receiving a mean rating of 4.71 and a standard deviation of 0.51. Moreover, the findings were enriched by the data gathered from the students' answers to open-ended questions, where they highlighted limited linguistic proficiency, particularly in grammar and vocabulary, as the primary challenges affecting their listening comprehension. Many students expressed that insufficient grammar knowledge hindered their understanding of sentence structures, while a lack of vocabulary, especially specialized or cultural terms, made it difficult to grasp the meaning of listening texts. These issues, combined with preconceived worries and the complexity of the language, contributed to difficulties in focusing and comprehending spoken messages. Regarding the external problems, which were divided into input and environment areas, the analysis of external problems revealed that the students strongly agreed with the challenges related to input, with an average mean rating of 4.59 and a standard deviation of 0.57. Among these, the length of the listening input was identified as the most significant issue, with a mean rating of 4.70 and a standard deviation of 0.58. The students' responses from the open-ended questionnaire also supported the findings. They highlighted the duration of listening input as a significant challenge affecting their listening abilities. They noted that long listening sessions could lead to fatigue, decreased focus, and difficulty retaining information. Some students expressed that prolonged listening tasks caused them to lose concentration and become disengaged, especially when the content was difficult or overwhelming. Conversely, shorter listening materials

Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

were seen as insufficient for providing exposure to different accents and speech patterns, limiting their ability to adapt. Many students suggested that breaking lengthy tasks into smaller parts would help maintain focus, reduce boredom, and enhance motivation to improve listening skills. Regarding environmental factors, the students also expressed strong agreement, reflected by an average mean rating of 4.54 and a standard deviation of 0.58. Within this category, the physical environment emerged as the primary concern, receiving a mean rating of 4.60 and a standard deviation of 0.59. The findings were further supported by the insights provided by the students in their responses in the open-ended questionnaire. They emphasized that the physical environment played a significant role in affecting their listening abilities. Factors such as noise, poor acoustics, and distractions in the surroundings were cited as major hindrances. For example, echoing sounds in small rooms, background noise from conversations or traffic, and external disruptions like construction made it difficult for students to concentrate and understand the listening material. They expressed frustration with these environmental challenges, suggesting that a quieter, more focused space with better acoustics would help improve their listening comprehension and overall learning experience.

2. Development and implementation of MALL in teaching listening

This section combines the second and third research objectives, which aim to assess the effectiveness of MALL in enhancing the students' listening achievement. In the development of MALL, it was made available on the course website, allowing the experimental group to independently access and study each learning unit, while the control group continued with conventional teaching methods without MALL. Both groups took a pre-test to assess their initial performance, and after completing the course, they were given a post-test to compare their listening achievements.

Table 1 Group statistics

Group	Number	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Control group	40	30.000	4.6630	.7373
Experimental group	40	35.200	2.2441	.3548

Table 1 presents the performance of the two groups. The control group, consisting of 40 students, had a mean score of 30.000, with a standard deviation of 4.6630. The experimental group, which used MALL, had a mean score of 35.200 and a lower standard deviation of 2.2441. These results indicated that the experimental group scored 5.2 points higher on average and showed less score variance, suggesting more consistent performance.

Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

Table 2 Post-test results for control (G1) and experimental (G2) groups by domain

Domain	G1 (Mean)	G1 (Std. Deviation)	G1 (Std. Error Mean)	G2 (Mean)	G2 (Std. Deviation)	G2 (Std. Error Mean)
Knowledge	7.5	1.2	.38	8.2	1.1	.35
Comprehension	7.3	1.1	.34	8.9	1.0	.32
Application	7.8	1.0	.32	9.3	0.9	.29
Analysis	7.4	1.1	.35	8.8	1.0	.31

More precisely, the post-test was administered to both the control and experimental groups, with 40 items covering four domains: knowledge, comprehension, application, and analysis, with 10 items dedicated to each domain. The mean score for the control group was 30.000, while the experimental group achieved a mean score of 35.200. In comparison to the control group, the experimental group outperformed in every domain tested. In the knowledge domain, the experimental group scored higher with a mean of 8.2 compared to the control group's mean of 7.5. For comprehension, the experimental group had a mean score of 8.9, surpassing the control group's mean of 7.3. In application, the experimental group achieved a mean score of 9.3, while the control group's mean score was 7.8. Finally, in the analysis domain, the experimental group also had a higher mean of 8.8 compared to the control group's mean of 7.4. Overall, the findings highlight the positive impact of the MALL-based listening teaching on all domains of the students' listening achievement.

Figure 1 Independent samples test

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
Score	Equal variances assumed	13.493	.000	-6.355	78	.000	-5.2000	.8182	-6.8290	-3.5710
	Equal variances not assumed			-6.355	56.145	.000	-5.2000	.8182	-6.8390	-3.5610

Figure 1 compares the performance of the experimental group and the control. A *t*-test reveals a *t*-value of 6.355 and a *p*-value of 0.000, indicating a statistically significant difference in favor of the experimental group. This suggests that MALL led to better listening achievement compared to traditional methods. The confidence interval of -6.2890 to -3.5710 further confirmed that the experimental group outperformed the control group.

Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

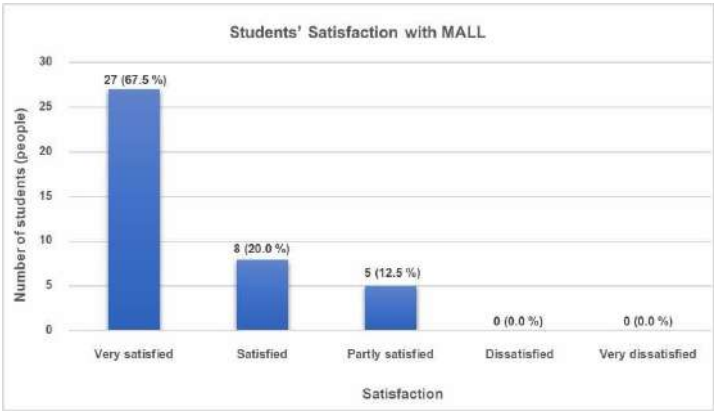
1. Students' satisfaction with MALL

A 5-point Likert scale survey was used to assess the students' satisfaction with MALL, with response options ranging from "very dissatisfied" to "very satisfied." Scores between 4.50 and 5.00 indicated very high satisfaction, 3.50 to 4.49 indicated satisfaction, 2.50 to 3.49 indicated partial satisfaction, 1.50 to 2.49 indicated dissatisfaction, and 1.00 to 1.49 indicated very low satisfaction. The results are presented in the tables and figures below.

Table 3 Overview of students' satisfaction with MALL

Very satisfied	Satisfied	Partly satisfied	Dissatisfied	Very dissatisfied	Mean	S.D.	%	Interpretation
27	8	5	-	-	4.55	0.71	91	Very satisfied

Figure 2 Overview of students' satisfaction with MALL

A survey of 40 students who participated in MALL for English listening showed very high satisfaction, with an overall mean score of 4.55, placing it in the "Very Satisfied" category. This indicates that the majority of students had a positive experience with the MALL approach to teaching. The low standard deviation of 0.71 highlights that the satisfaction levels were consistent across the students, suggesting that the majority shared similar views. Notably, 91% of students reported being very satisfied, which emphasizes the success of integrating MALL into the curriculum. These findings demonstrate that MALL not only enhanced listening skills but also provided a highly engaging and effective learning experience.

Along with the quantitative data above, qualitative responses were also gathered to better understand the factors influencing the students' satisfaction ratings

Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

and to offer a fuller perspective on their experiences with MALL. To obtain this insight, the semi-structured interviews were conducted following the survey, and the interview questions were structured around five main topics, which are 1) general experience, 2) effectiveness, 3) challenges, 4) learning preferences, and 5) suggestions for improvement.

1. General experience There were three questions that address the students' general experience with MALL for language learning: 1) How would you describe your overall experience using mobile devices for language learning?, 2) In what ways did MALL help you improve your language skills compared to traditional learning methods?, and 3) What did you enjoy most about using mobile devices for listening practice? Overall, the students generally had a positive experience using mobile devices for language learning, appreciating the flexibility to learn anytime and anywhere, as well as the interactive nature of mobile apps. MALL helped them improve their language skills by offering more opportunities for independent listening practice, with a variety of materials, including different accents and real-life conversations, which enhanced their listening abilities. The students particularly enjoyed the ability to practice at their own pace, access diverse content, and repeat exercises until they fully understood the material, making the learning process more engaging and effective compared to traditional methods. They also appreciated the option to pause and resume their listening, which helped reduce cognitive load and allowed them to focus on specific parts of the audio, something not possible in traditional methods where listening is often continuous and unbroken.

2. Effectiveness There were two questions asked in this section: 1) How effective do you think mobile learning was in improving your listening skills? and 2) Can you give specific examples of how mobile learning helped you improve your listening skills? Overall, the students generally found MALL highly effective in improving their listening skills. They appreciated the flexibility to practice at their own pace and access a wide variety of listening materials. The ability to hear different accents and speaking speeds, combined with the interactive exercises, made the learning experience more dynamic and beneficial compared to traditional methods. For example, some students noted that replaying audio lessons improved comprehension, while others preferred using apps with short clips and YouTube videos with native speakers for practice. Additionally, exercises focusing on details like dates and numbers helped enhance listening attention. Audiovisual elements in MALL, such as videos and multimedia content, also helped them remember vocabulary more effectively by associating words with visuals. Overall, students found MALL to be an engaging and effective way to improve listening skills.

Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

3. Challenges There were two questions related to technical difficulties experienced by the students when using mobile apps for learning: 1) Did you experience any technical difficulties when using mobile apps for learning? and 2) How did these difficulties affect your experience? Overall, the students reported issues such as app crashes, freezing, buffering due to poor internet connections, and difficulties with app navigation or updates. These problems caused interruptions, frustration, and made it harder to concentrate, but students were able to resume their learning once the issues were fixed, though the overall experience was slightly affected.

4. **Learning preferences** The questions asked in this section are "Did you prefer learning through MALL over other methods? Why or why not?" Generally, the students preferred MALL over traditional learning methods due to its flexibility, convenience, and variety. Some students appreciated the flexibility of practicing anytime and anywhere, emphasizing how the interactive features of mobile apps allowed them to learn at their own pace. Others valued the accessibility and variety of resources, which kept the learning experience engaging. Additionally, some students highlighted the ability to repeat exercises as needed, allowing for personalized learning and faster progress compared to traditional methods. They also appreciated the ability to choose their own listening environment, which helped them avoid the constraints of traditional classroom settings, where physical space and external disruptions often interfered with their learning experience.

5. **Suggestions for improvement** There were two questions asked in this section: 1) What improvements would you suggest for mobile learning tools or apps used for language learning? and 2) Do you recommend MALL apps to other students who want to learn English on their smartphones? Overall, the students provided several suggestions for improving the MALL experience, emphasizing the need for more user-friendly apps, offline functionality, and clearer audio quality. They also recommended incorporating interactive features like quizzes or games and offering more diverse content to expose learners to different accents and real-world conversations. Despite these suggestions for improvement, most students expressed a strong preference for MALL apps, praising their flexibility, convenience, and the variety of content available. Most students, therefore, felt that MALL apps were an effective tool for language learning, especially for improving listening comprehension, and would recommend them to others.

Discussion

Regarding the effectiveness of MALL in enhancing students' listening achievement, the findings of this study align with previous research. Alzieni (2020)

emphasized that the portability, collaboration, and real-world learning experiences facilitated by mobile devices significantly improve students' listening abilities. Like the current study, Alzieni found that MALL outperformed traditional methods in promoting listening skills by providing more opportunities for critical thinking and engagement. Similarly, Athoillah (2022) found that students using the Talk English Application (TEA) showed significant improvements in listening, which mirrors the results of this study where the experimental group performed better than the control group. Both studies highlight the flexibility, interactivity, and real-life context provided by MALL, which contribute to better engagement and more stable learning outcomes. Additional studies, such as those by Salih (2019), Xu (2020), and Each and Suppasetseree (2021), also support these findings. Research in Thailand, such as the work by Khlaisang and Sukavatee (2019) and Klinjuy and Chakkaew (2022), further underscores the advantages of MALL in improving language skills, particularly listening. These studies emphasize the mobility, flexibility, and creative interactivity of mobile technology, allowing students to learn at their own pace and engage with diverse content. The consistent findings across these studies reinforce the conclusion that MALL significantly enhances listening skills by offering personalized, flexible, and engaging learning experiences. Furthermore, in addition to these studies' findings, this study also found that the students could remember vocabulary better with visuals from MALL, helping them score well on the test. They also appreciated the option to pause and resume their listening, which helped reduce cognitive load and allowed them to focus on specific parts of the audio—something not possible in traditional methods where listening is often continuous and unbroken. Additionally, the flexibility of MALL helped tackle the problem of the physical environment that disrupted their listening, as they could control the location of their listening activities.

In terms of satisfaction with MALL, previous studies consistently show positive attitudes from students. Thedpitak and Somphong (2021) found that Thai EFL learners had favorable views of using mobile applications for language learning, particularly for practicing listening skills. Additionally, Bhestari and Luthfiyyah (2021) highlighted that MALL empowered students to develop learning autonomy outside the classroom, further supporting the positive perceptions of MALL. Other studies, including those by Sorayyaei Azar and Nasiri (2014) and Guofang and Hiew (2024), also report similar findings of satisfaction with MALL. However, some challenges related to MALL use are discussed. Thedpitak and Somphong (2021) stressed the need for instructor guidance on effectively using mobile tools, while Lu (2023) pointed out that teachers play an essential role in supporting independent learning by providing guidance, feedback, and motivation. These

Received: Dec 23, 2024, Revised: Jan 31, 2025, Accepted: Feb 14, 2025

studies suggest that while MALL fosters autonomy, teachers remain crucial in offering support and resolving issues that students may face during their learning process.

Recommendation

The recommendations for MALL focus on three key areas. First, for implementation, mobile applications should be user-friendly, offer diverse content, and be accessible offline, particularly in areas with limited internet access. Teachers can use MALL to address common listening challenges, such as anxiety and low vocabulary, by providing students with the flexibility to practice at their own pace in a comfortable environment. For instance, MALL can reduce listening anxiety by allowing students to replay content as needed and gradually increase the difficulty of the material, helping them build confidence. Additionally, MALL tools with visual aids, interactive features, and vocabulary-building exercises can support students in overcoming vocabulary gaps, reinforcing retention through engaging, multimodal content. Teacher involvement remains essential for providing guidance, feedback, and support, and teachers should be trained to effectively use MALL tools to address these issues.

Second, future research should explore the long-term effectiveness of MALL, its potential for personalization, and its impact on different learner demographics. Specifically, future studies could focus on using MALL to improve listening skills within specific domains of Bloom's taxonomy, such as comprehension or application, to produce more targeted and measurable results. Additionally, future studies could investigate the potential of MALL to enhance other language skills, such as speaking or writing, by integrating various tools, apps, and activities that target multiple areas of language development. Including more diverse groups of students, such as those with different learning styles or language proficiency levels, could further enrich the findings and offer deeper insights into the benefits of MALL for diverse learners.

Finally, policies should ensure institutional support, including providing resources, infrastructure, and teacher training, while addressing equity and access to ensure that all students benefit from MALL.

References

Alzieni, H. (2020). The impact of mobile-assisted language learning (MALL) in developing the listening skill: A case of students at Dubai Men's College, the United Arab Emirates. *Arab World English Journal (AWEJ) Proceedings of the 2nd MEC TESOL Conference*, 84-95.

Athoillah, U. (2022). The use of mobile assisted language learning (MALL) in teaching students' listening and speaking skills. *Jurnal Guru Dikmen dan Diksus*, *5*(1), 131-144.

Bennui, P. (2007). *A survey on first-year students' opinions concerning causes of their low performance in listening in the English II course at Thanksin University*, Phatthalung. In The Second Biennial International Conference in Teaching and Learning of English in Asia: Exploring New Frontiers (pp. 1-15). Malaysia: Faculty of Communication and Languages, University Utara Malaysia

Bhestari, B. M., & Luthfiyyah, R. (2021). EFL students' perceptions towards the use of MALL to promote students' learning autonomy. *PERSPECTIVE: Language, Education and Literature*, *9*(2), 77-87.

Brown, H. D., & Lee, H. (2015). *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy* (4th ed.). USA: Pearson Education.

Darasawang, P. (2007). *English Language Teaching and Education in Thailand: A decade of Change Darasawang, P*., English in Southeast Asia: Varieties, Literacies and Literatures Newcastle D. 187-204.

In D. Prescott (Ed.), *English in Southeast Asia: Varieties, Literacies and Literatures*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.

Dorji, N., & Sakulwongs, N. (2024). The use of Mobile Assisted Language Learning (MALL) through Cake application to improve speaking skill of grade 6 Bhutanese ESL students. *ThaiTESOL Journal*, *37*(1), 49-71.

Each, N., & Suppasetseree, S. (2021). The effects of mobile-blended cooperative learning on EFL students' listening comprehension in the Cambodian context. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, *14*(2), 143-170.

Guofang, X., & Hiew, W. (2024). Learners' perceptions on MALL method and its application to EFL listening class in China's context. *International Journal of Education, Psychology and Counseling*, *9*(54), 251–270.

Hamouda, A. (2013). An Investigation of Listening Comprehension Problems Encountered by Saudi Students in the EL Listening Classroom. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 2, 113-155.

Klinjuy, R., & Chakkaew, W. (2022). The use of mobile-assisted language learning for developing English skills of higher education learners. *Chiang Mai Rajabhat Education Journal*, *1*(1), 1-12.

Kukulska-H., A. (2009). Will mobile learning change language learning?. *ReCALL*, *21*(2), 157-165.

Lu, Y. (2023). A study of attitudes toward mobile-assisted language learning of Chinese college students in Yunnan. *The EUrASEANs: Journal on Global Socio-Economic Dynamics*, *1*(38), 133-143.

Moreno, A. I., & Vermeulen, A. (2015). Profiling a MALL app for English oral practice: A case study. *Journal of Universal Computer Science*, *21*(10), 1339-1361.

Phetsut, P., & Waemusa, Z. (2022). Effectiveness of Mobile Assisted Language Learning (MALL)-based intervention on developing Thai EFL learners' oral accuracy. *International Journal of Technology in Education*, *5*(4), 571-585.

Sorayyaei Azar, A., & Nasiri, H. (2014). Learners' attitudes toward the effectiveness of mobile assisted language learning (MALL) in L2 listening comprehension. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 98, 1836–1843.

Suwanajote, N. (2020). *Course report of the first semester of academic year 2020*. Retrieved 13 March 2024, from http://gen-ed.ssru.ac.th/

Suwannasit, W. (2018). EFL Learners' Listening Problems Principles of Teaching Listening and Implications for Listening Instruction. *Journal of Education and Innovation*, *21*(1), 345-359.

Wahyuni, I. (2020). Fostering first language skills through early listening activities: A case study on a pre-school child's language acquisition. *Research and Innovation in Language Learning*, *3*(1), 57-70.

Xu, Q. (2020). Applying MALL to an EFL listening and speaking course: An action research approach. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, *19*(4), 24-34.

Xuyen, N. T. (2020). *Factors affecting English listening comprehension: Perceptions of English-major students at HUFI*. Ho Chi Minh City: Vietnam.

Zhang, Y. (2021). *A development of MALL materials to quality education and support English oral communicative learning of Thai airport immigration police officers*. (E3S Web of Conferences). International Scientific Forum on Sustainable Development and Innovation (WFSDI 2021).

Journal of Humanities and Social Sciences for Sustainable Development Vol.8 No.1 January – June 2025
Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

การวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง

วสันต์ ทรัพย์ศิริพันธ์
สาขาวิชาภาษาจีน วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
E-mail: wasan.s@rsu.ac.th
*ผู้ประสานงานหลัก

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่ปรากฏในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนจากตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถางทั้งหมด 80 ตำรับ ซึ่งมีแหล่งข้อมูลอ้างอิงตำรับยาจาก Pharmacopoeia of the People's Republic of China (2020) ด้วยหลักทฤษฎีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ จากการศึกษาพบว่า ในข้อมูลสำคัญที่ระบุอยู่ในฉลากยาจีนสำเร็จรูป ได้แก่ ชื่อยา (药品名称) ลักษณะและคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) นั้นมีโครงสร้างทางไวยากรณ์จีนที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้าง“บทประธาน + บทกริยา” “กริยา + กรรม” “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” “รวมความ” และ “ตัวเลข + ลักษณนาม” ซึ่งโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่พบเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านไวยากรณ์จีนเท่านั้น หากแต่ยังเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้เพื่อการแปลฉลากยาจีนสำเร็จรูปอีกด้วย

คำสำคัญ: โครงสร้างไวยากรณ์จีน, ฉลากยาจีนสำเร็จรูป, ร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568
Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

Analysis of Chinese Grammatical Structures Appearing on the Labels of Finished Chinese Medicine Labels from Beijing Tongrentang Pharmacy

Wasan Supsiriphan
Chinese Language Department, College of Liberal Arts, Rangsit University
E-mail: wasan.s@rsu.ac.th
*Corresponding author

Abstract

This research aims to study the Chinese grammatical structures appearing on the labels of finished Chinese medicine labels from Beijing Tongrentang Pharmacy. This research employs a mixed-methods approach, incorporating both quantitative and qualitative analysis. It examines and analyzes the grammatical structure of Chinese based on samples from 80 traditional Chinese medicine prescriptions found on the labels of ready-made medicines from the Beijing Tong Ren Tang pharmacy, which are referenced as the source of the prescriptions from Pharmacopoeia of the People's Republic of China (2020) based on the principles of the theory of syntactic structure. The research has found that important information listed in the labels of finished Chinese medicines, including the name of the medicinal product (药品名称), characteristics and properties (性状), uses (功能主治), package size (规格), posology and method of administration (用法用量), and contraindications (禁忌), contains a variety of Chinese grammatical structures, such as “subject + verb,” “verb + object,” “modifier + main unit,” “summary,” and “number + classifier.” These Chinese grammar structures are not only useful for studying Chinese grammar but also for translating finished Chinese medicine labels.

Keywords: Chinese Grammatical Structure, Finished Chinese Medicine Labels, Beijing Tongrentang Pharmacy

Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

บทนำ

ในปัจจุบัน ผู้คนจำนวนไม่น้อยเนื่องจากคำนึงถึงผลข้างเคียงของยาแผนปัจจุบัน จึงหันมาดูแลสุขภาพและรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยยาสมุนไพรเพิ่มมากขึ้น และหนึ่งในประเภทของยาสมุนไพรที่เป็นที่นิยมคือยาสมุนไพรจีน เนื่องจากประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ตำรับยาที่มากมาย และสรรพคุณที่ครอบคลุมทั้งการบำรุงสุขภาพและรักษาโรค รวมถึงการไร้ผลข้างเคียงที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย ด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย ยาสมุนไพรจีนได้รับการพัฒนาจากยาที่ต้องผ่านการต้มมาเป็นยาสำเร็จรูปที่มีความสะดวกในการอุปโภคบริโภค ยาจีนสำเร็จรูปเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในประเทศไทยเป็นอย่างมากจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา เนื่องจากในขณะที่จำนวนผู้ป่วยโควิด-19 ในประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และยาที่ใช้ในการรักษา เช่นยาฟาวิพิราเวียร์ของแพทย์แผนปัจจุบันเริ่มขาดแคลน ผู้คนจึงเริ่มมองหายารักษาในแนวทางศาสตร์การแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ ทดแทน ซึ่งยารักษาที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงคือ ยาจีนสำเร็จรูป โดยยาจีนสำเร็จรูปที่มีบทบาทสำคัญในการใช้เพื่อรักษาโควิด-19 นั้น จากคำระบุของ นพ.ภาสกิจ วัณนาวิบูล อุปนายกสมาคมแพทย์แผนจีน ประเทศไทย และ ดร.รุ้งลาวรรณ วิวัฒน์ปิยะวงศ์ รองประธานคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านเวชศาสตร์ฉุกเฉินแห่งสมาพันธ์แพทย์แผนจีนโลกที่ให้ไว้ในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2564 มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ตำรับด้วยกันคือ “连花清瘟胶囊”“藿香正气液”“玉屏风散”“清热祛湿”“扶正避瘟”และ“清肺排毒汤”

จากบทบาทสำคัญในการใช้เพื่อรักษาโควิด-19 ของยาจีนสำเร็จรูปทั้ง 6 ตำรับนี้เอง ส่งผลให้ผู้คนจำนวนมากหันมาสนใจรักษาอาการเจ็บป่วยของตนด้วยยาจีนสำเร็จรูปเพิ่มมากขึ้น และแม้ว่าสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ในปัจจุบันจะคลี่คลายลงแล้ว แต่ยาจีนสำเร็จรูปก็ยังคงได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากบรรดาผู้คนที่บริโภคยาจีนสำเร็จรูปเชื่อว่า การบริโภคยาจีนสำเร็จรูปนอกจากจะสามารถรักษาอาการเจ็บป่วยของตนโดยไร้ผลข้างเคียงจากยาได้แล้ว ยังสามารถช่วยปรับสมดุลร่างกายให้มีความแข็งแรงขึ้นอีกด้วย (ศญาดา ด่านไทยวัฒนา, ศิริพร พจน์พาณิชพงศ์, วันฉัตร โสพส, 2564) ซึ่งเมื่อกล่าวถึงยาจีนสำเร็จรูปแล้ว สิ่งที่มาคู่กับยาจีนสำเร็จรูปคือฉลากยาจีนและคำแปลภาษาไทย จากการสำรวจยาจีนสำเร็จรูปหลายตำรับที่มีจำหน่ายอยู่ตามร้านขายยาแผนโบราณทั่วไป ผู้วิจัยพบว่า ฉลากยาจีนสำเร็จรูปหลายตำรับมีคำแปลภาษาไทยที่ไม่สมบูรณ์ อาทิ ฉลากยาจีนสำเร็จรูปบางตำรับระบุไว้ว่ามีสรรพคุณบำรุงไต บางตำรับระบุไว้ว่ามีสรรพคุณบำรุงปอดและม้าม บางตำรับระบุไว้ว่ามีสรรพคุณบำรุงตับและปรับสมดุลกระเพาะ แต่พอนำมาแปลเป็นไทยแล้ว กลับระบุแต่เพียงว่าบำรุงร่างกาย โดยที่ไม่ได้ระบุว่าบำรุงร่างกายส่วนใด ซึ่งนี่อาจทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิดว่ายาจีนสำเร็จรูปตำรับดังกล่าวสามารถใช้บำรุงร่างกายได้ทุกส่วนและอาจเกิดโทษต่อร่างกายได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้แปลไม่คุ้นชินกับโครงสร้างไวยากรณ์ของฉลากยาจีนที่มักจะปรากฏอยู่ในรูปแบบคำสี่พยางค์เช่นเดียวกับสำนวนจีน ด้วยปัญหานี้เอง ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของไวยากรณ์ที่มีต่อการแปล ดังที่กนกพร นุ่มทอง (2563) ได้กล่าวถึงความสำคัญของไวยากรณ์ที่มีต่อการแปลไว้ในหนังสือทักษะการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยว่า การที่ผู้แปลจะมีทักษะการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยที่ดีได้นั้น จะต้องอาศัย 3 เรื่องด้วยกัน ซึ่งที่กล่าวถึงเป็นอันดับแรกเลยก็คือ จะต้องพัฒนาพื้นฐานทางไวยากรณ์ของตนให้ดีทั้ง 2 ภาษาเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะใช้ในการวิเคราะห์ต้นฉบับ (กนกพร นุ่มทอง, 2563: 51)

Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่ปรากฏอยู่ในฉลากยาจีนสำเร็จรูป และจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนเพื่อประโยชน์ในการแปลฉลากยาจีนเป็นภาษาต่างประเทศทั้งหมด 5 งานวิจัยด้วยกัน ซึ่งเป็นงานวิจัยในต่างประเทศทั้งหมด ได้แก่ งานวิจัยของ Zhou (2005) ที่วิเคราะห์โครงสร้างของชื่อยาจีนสำเร็จรูป งานวิจัยของ Zhu, Jin, Yu, Duan, Wang & Yang (2010) ที่ศึกษาโครงสร้างคำสองพยางค์ของศัพท์เฉพาะทางการแพทย์แผนจีนเพื่อใช้เป็นหลักในการแปลเป็นภาษาอังกฤษ งานวิจัยของ Zhang & Yun (2018) ที่ศึกษาโครงสร้างของชื่อและสรรพคุณยาจีนในฉลากยาจีนเพื่อใช้สำหรับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ งานวิจัยของ Luo (2021) ที่ศึกษาการแปลสรรพคุณยาจีนในฉลากยาจีนเป็นภาษาอังกฤษ และงานวิจัยของ Fu & Liu (2022) ที่ศึกษาโครงสร้างคำสี่พยางค์ของคำเฉพาะทางการแพทย์แผนจีนเกี่ยวกับโรคทางอวัยวะที่ใช้เพื่อวิเคราะห์ความถูกต้องในคำแปลภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเห็นได้ว่า งานวิจัยเหล่านี้ต่างก็แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของไวยากรณ์ที่มีต่อการแปลฉลากยาจีนด้วยกันทั้งสิ้น

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยนี้ขึ้น โดยเลือกศึกษาตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง สำหรับร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถางนั้น ถือเป็นร้านยาสมุนไพรจีนที่มีชื่อเสียง มียาจีนสำเร็จรูปจำหน่ายมากมาย อีกทั้งยังมีสาขาและเป็นที่รู้จักในหลายประเทศทั่วโลกรวมถึงประเทศไทย ดังนั้นตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่รวบรวมได้จึงมีโครงสร้างไวยากรณ์ที่สามารถนำมาศึกษาได้อย่างครบถ้วน ซึ่งในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนจากข้อมูลสำคัญที่ระบุอยู่ในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถางทั้งหมด 80 ตำรับ ซึ่งได้แก่ ชื่อยา (药品名称) ลักษณะและคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) ด้วยหลักทฤษฎีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ (Syntactic Structures) ซึ่งถูกใช้เป็นหลักสากลในการวิเคราะห์โครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาทั่วโลก สำหรับในส่วนของส่วนประกอบ (成分) ที่มีลักษณะเป็นคำ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทคำนามแต่เพียงอย่างเดียว และส่วนอื่น ๆ ที่ไม่มีความหลากหลายทางโครงสร้างไวยากรณ์ อาทิปฏิกิริยาอันไม่พึงประสงค์ (不良反应) ที่พบแต่เพียงคำว่า“尚不明确”(ยังไม่ชัดเจน) หรือวันหมดอายุ (有效期) ที่ระบุเพียงวันที่หรือจำนวนวัน การวิจัยนี้จะไม่นำมาวิเคราะห์ด้วย เนื่องจากไม่สามารถแสดงโครงสร้างไวยากรณ์ของฉลากยาจีนสำเร็จรูปได้อย่างครอบคลุม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่ปรากฏในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนจากฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษารวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยดังต่อไปนี้

Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ ทฤษฎีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ (Syntactic Structures) เอกสารเกี่ยวกับตำรับยาจีน งานวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างไวยากรณ์จีนของฉลากยาจีน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอ้างอิงที่สอดคล้องกับงานวิจัย

2. เก็บรวบรวมข้อมูลตัวอย่างฉลากยาจีนจากยาจีนสำเร็จรูปทั้งหมด 80 ตำรับที่จำหน่ายอยู่ในร้านยาและเว็บไซต์ของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง ประเทศไทย (https://www.tongrentangthai.com) และประเทศจีน (https://www.tongrentang.com และ https://www.tongrentangsxls.com) ที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าซื้อหรือเข้าถึงข้อมูลได้เป็นสาธารณะ

3. วิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนจากตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปทั้งหมดที่ได้เก็บรวบรวมมา โดยวิเคราะห์ในส่วนของชื่อยา (药品名称) ลักษณะและคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) ด้วยหลักทฤษฎีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ พร้อมทั้งสรุปและอภิปรายผลโดยการใช้ตัวอย่างประโยค เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการอ้างอิง

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์จีนของข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ชื่อยา (药品名称) ลักษณะและคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) จากตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปทั้งหมด 80 ตำรับ ได้แก่

益肾强身丸	防衰益寿丸	六味地黄丸	肾宝片
锁阳固精丸	石斛夜光丸	杞菊地黄丸	归芍地黄丸
人参鹿茸丸	加味青娥丸	壮腰健肾丸	补肾强身片
阳春口服液	益肾乌发口服液	桂附地黄丸	鹿胎膏
益母草颗粒	复方益母草膏	奥利司他胶囊	益安宁丸
安神补脑液	八珍益母丸	艾附暖宫丸	乌鸡白凤丸
坤宝丸	参苓白术散	生脉饮口服液	附子理中丸
香砂和胃丸	补中益气丸	排毒养颜胶囊	孔圣枕中丸
玫芦消痤膏	儿童清肺口服液	健儿消食口服液	知柏地黄丸
舒筋健腰丸	连花清瘟胶囊	感冒清热颗粒	定坤丹
五子衍宗丸	破壁灵芝孢子粉胶囊	二陈丸	当归苦参丸
更年宁	驴胶补血颗粒	益肾兴阳胶囊	良附丸
舒肝和胃丸	跌打丸	养阴清肺丸	西洋参
十全大补酒	人参养荣丸	人身健脾丸	人身归脾丸
精致五加皮酒	都梁丸	大山楂丸	参茸丸
补益资生丸	醒脾开胃颗粒	仁丹	气管炎丸
儿童咳液	京制牛黄解毒丸	藿香正气水	加味逍遥丸
参苓白术颗粒	生脉饮	枣仁安神液	地榆槐角丸
复方杜仲强腰酒	天麻丸	白凤丸	同仁翩复丸
清音丸	大活络丹	板蓝根颗粒	银翘解毒片

ตามหลักทฤษฎีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ (Syntactic Structures) ของ Chomsky (2002) ที่ว่าด้วยการศึกษาความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ ภายในประโยค ผู้วิจัยพบ

Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

โครงสร้างไวยากรณ์จีนดังต่อไปนี้คือ 1) โครงสร้าง “บทประธาน + บทกริยา” 2) โครงสร้าง “กริยา + กรรม” 3) โครงสร้าง “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” 4) โครงสร้าง “รวมความ” 5) โครงสร้าง “ตัวเลข + ลักษณนาม” ซึ่งในบทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้อ้างอิงชื่อเรียกประเภทคำและโครงสร้างทางไวยากรณ์จีนภาษาไทยจาก ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ (2541) และเต๋อจิน, หลี่ (2563) รวมถึงอ้างอิงพจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับเพ่ยฉี (2553) เพื่อประกอบการแปลความหมายและอธิบายความ

1. โครงสร้าง “บทประธาน + บทกริยา”

โครงสร้าง “บทประธาน + บทกริยา” ถือได้ว่าเป็นโครงสร้างที่พบได้ทั่วไปในฉลากยาจีน โดยโครงสร้างประเภทนี้จะมีลักษณะโครงสร้างทางไวยากรณ์ในรูปแบบที่ตายตัว กล่าวคือบทประธานจะอยู่ในตำแหน่งด้านหน้า และบทกริยาจะอยู่ในตำแหน่งด้านหลัง ซึ่งบทประธานและบทกริยาในโครงสร้างนี้จะมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบส่วนที่เป็นเป้าหมายที่ถูกบรรยาย (บทประธาน) + ส่วนบรรยาย (บทกริยา) (Huang & Liao, 2017) ตัวอย่างข้อมูลฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่มีโครงสร้างไวยากรณ์จีนประเภทนี้ เช่น

(1) 全身乏力 (ทั่วร่างกายไม่มีแรง)

全身	乏力
ทั่วร่างกาย	ไม่มีแรง
[บทประธาน]	+ [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“益肾强身丸”)

(2) 食欲不振 (ไม่เจริญอาหาร)

食欲	不振
ความอยากอาหาร	ไม่เจริญ (อาหาร)
[บทประธาน]	+ [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“补益资生丸”)

(3) 腰膝酸软 (เอวและเข่าปวดเมื่อยอ่อนแรง)

腰膝	酸软
เอวและเข่า	ปวดเมื่อยอ่อนแรง
[บทประธาน]	+ [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“六位地黄丸”)

(4) 儿童、孕妇、哺乳期妇女禁用 (เด็กเล็ก สตรีมีครรภ์ สตรีที่อยู่ในช่วงให้นมบุตรห้ามใช้)

儿童	孕妇	哺乳期妇女	禁用
เด็กเล็ก	สตรีมีครรภ์	สตรีที่อยู่ในช่วงให้นมบุตร	ห้ามใช้
[บทประธาน]		+	[บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“防衰益寿丸”)

(5) 口服 (รับประทาน)

口	服
ปาก	รับประทาน
[บทประธาน]	+ [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“肾宝片”)

Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

(6) 味甜、微酸（รสชาติหวานและเปรี้ยวเล็กน้อย）

味　　甜　　微酸

รสชาติ　　หวาน　　เปรี้ยวเล็กน้อย

[บทประธาน] + [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“归芍地黄丸”)

จากโครงสร้าง “บทประธาน + บทกริยา” ของตัวอย่างที่ (1) – (6) จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์กันในรูปแบบส่วนที่เป็นเป้าหมายที่ถูกบรรยาย (บทประธาน) กับ ส่วนบรรยาย (บทกริยา) ที่ปรากฏอยู่ในฉลากยาจีนนั้น มักแสดงถึง 1) อาการและลักษณะของอาการ เช่น ตัวอย่างที่ (2)“食欲”(ความอยากอาหาร) มีลักษณะ“不振” (ไม่เจริญ (อาหาร)) 2) อวัยวะที่ผิดปกติและอาการผิดปกติของอวัยวะเหล่านั้น เช่น ตัวอย่างที่ (3)“腰膝” (เอวและเข่า) มีอาการ“酸软” (ปวดเมื่อยอ่อนแรง) 3) บุคคลและข้อห้าม เช่น ตัวอย่างที่ (4)“儿童、孕妇、哺乳期妇女”(เด็กเล็ก สตรีมีครรภ์ สตรีที่อยู่ในช่วงให้นมบุตรห้ามใช้) มีข้อห้ามคือ“禁用”(ห้ามใช้) 4) อวัยวะกับการใช้ยา เช่น ตัวอย่างที่ (5) “口”(ปาก) กับการ“服”(รับประทาน) เข้าไป 5) ลักษณะและคุณสมบัติของยา เช่น ตัวอย่างที่ (6) “味”(รสชาติ) มีรส“甜、微酸”(หวานและเปรี้ยวเล็กน้อย)

2. โครงสร้าง “กริยา + กรรม”

โครงสร้าง “กริยา + กรรม” ถือเป็นอีกโครงสร้างหนึ่งที่มีความสำคัญและพบได้บ่อยในฉลากยาจีน โดยเฉพาะในส่วนของสรรพคุณยา ในโครงสร้างประเภทนี้ คำหรือวลีที่อยู่ในตำแหน่งด้านหน้าจะทำหน้าที่แสดงการกระทำ ส่วนคำหรือวลีในตำแหน่งด้านหลังจะทำหน้าที่แสดงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับผลกระทบหรือถูกกระทำจากการกระทำของคำในตำแหน่งด้านหน้า (Liu, Pan & Gu, 2019) ตัวอย่างข้อมูลฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่มีโครงสร้างไวยากรณ์จีนรูปแบบ “กริยา + กรรม” เช่น

(7) 调经（ปรับสมดุลประจำเดือน）

调　　经

ปรับ　　ประจำเดือน

[กริยา] + [กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“驴胶补血颗粒”)

(8) 益肺气（เสริมชี่ปอด）

益　　肺气

เสริม　　ชี่ปอด

[กริยา] + [กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“参苓白术散”)

(9) 补肾、散寒、止痛（บำรุงไต สลายความเย็น ระงับปวด）

补　　肾　散　　寒　止　　痛

บำรุง　　ไต　　สลาย　ความเย็น　ระงับ　อาการปวด

[กริยา] + [กรรม]　[กริยา] + [กรรม]　[กริยา] + [กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“加味青娥丸”)

Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

จากตัวอย่างที่ (7) – (9) “กริยา” ที่อยู่ในตำแหน่งด้านหน้าได้แสดงถึงการกระทำต่อ “กรรม” ที่อยู่ในตำแหน่งด้านหลัง ซึ่งการกระทำและสิ่งที่ถูกกระทำที่ปรากฏอยู่ในฉลากยาจีนนี้ จะสื่อถึงการรักษาและสิ่งที่ถูกรักษา เช่น ในตัวอย่างที่ (7) กริยา “调”(ปรับ) ได้แสดงการปรับสมดุลของ กรรม “经”(ประจำเดือน) ในตัวอย่างที่ (8) กริยา “益”(เสริม) ได้แสดงการเสริม กรรม “肺气”(ชี่ปอด) ในตัวอย่างที่ (9) กริยา “补”(บำรุง) ได้แสดงการบำรุง กรรม “肾”(ไต) กริยา “散”(สลาย) ได้แสดงการสลาย กรรม “寒”(ความเย็น) กริยา “止”(ระงับ) ได้แสดงการระงับ กรรม “痛” (อาการปวด)

3. โครงสร้าง “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก”

โครงสร้าง “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” มักปรากฏอยู่ในส่วนของชื่อยาจีนสำเร็จรูป โดยในโครงสร้างประเภทนี้ คำหรือวลีในตำแหน่งด้านหน้าจะทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายคำหรือวลีในตำแหน่งด้านหลังที่เป็นหน่วยหลัก (Liu, Pan & Gu, 2019) ซึ่งตัวอย่างข้อมูลฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่มีโครงสร้างไวยากรณ์จีนรูปแบบ “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” เช่น

(10) 舒筋健腰丸 (ยาเม็ดคลายเส้นเอ็นเสริมสร้างเอว)

舒筋健腰		丸
คลายเส้นเอ็นเสริมสร้างเอว		ยาเม็ด (ลูกกลอน)
[หน่วยขยาย]	+	[หน่วยหลัก]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“舒筋健腰丸”)

ในตัวอย่างนี้“舒筋健腰”(คลายเส้นเอ็นเสริมสร้างเอว) ทำหน้าที่ขยาย“丸”(ยาเม็ด)

(11) 儿童清肺口服液 (ยาน้ำระบายปอดสำหรับเด็กเล็ก)

儿童清肺口服		液
ระบายปอดสำหรับเด็กเล็กแบบรับประทาน		ยาน้ำ
[หน่วยขยาย]	+	[หน่วยหลัก]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“儿童清肺口服液”)

ในตัวอย่างนี้“儿童清肺口服”(ระบายปอดสำหรับเด็กเล็กแบบรับประทาน) ทำหน้าที่ขยาย“液”(ยาน้ำ)

(12) 连花清瘟胶囊 (ยาแคปซูลดอกบัวรักษาไข้หวัด)

连花清瘟		胶囊
ดอกบัวรักษาไข้หวัด		ยาแคปซูล
[หน่วยขยาย]	+	[หน่วยหลัก]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“连花清瘟胶囊”)

ในตัวอย่างนี้“连花清瘟”(ดอกบัวรักษาไข้หวัด) ทำหน้าที่ขยาย“胶囊”(ยาแคปซูล)

(13) 参苓白术散 (ยาเซินหลิงไป๋จู๋ชนิดผง)

参苓白术		散
เซินหลิงไป๋จู๋		ยาผง
[หน่วยขยาย]	+	[หน่วยหลัก]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“参苓白术散”)

ในตัวอย่างนี้“参苓白术”(เซินหลิงไป๋จู๋) ทำหน้าที่ขยาย“散”(ยาผง)

Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

(14) 补肾强身片 (ยาเม็ดบำรุงไตเสริมสร้างร่างกาย)

补肾强身		片
บำรุงไตเสริมสร้างร่างกาย		ยาเม็ด (เม็ดที่มีลักษณะเดียวกับยาแผนปัจจุบัน)
[หน่วยขยาย]	+	[หน่วยหลัก]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“补肾强身片”)

ในตัวอย่างนี้“补肾强身”(บำรุงไตเสริมสร้างร่างกาย) ทำหน้าที่ขยาย“片”(ยาเม็ด)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าโครงสร้าง “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” ที่พบในตัวอย่างฉลากยาจีนนั้น “หน่วยขยาย” มักระบุถึงสมุนไพรและสรรพคุณ เช่น “连花清瘟”(ดอกบัวรักษาไข้หวัด) ชื่อสมุนไพร เช่น “参苓白术”(เซินหลิงไป๋จู๋) สรรพคุณการรักษา เช่น “补肾强身”(บำรุงไตเสริมสร้างร่างกาย) ส่วน “หน่วยหลัก” จะระบุถึงลักษณะหรือชนิดของยา เช่น “丸”(ยาเม็ด)“液”(ยาน้ำ) และ“胶囊”(ยาแคปซูล)

4. โครงสร้าง “รวมความ”

โครงสร้าง “รวมความ” คือโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากคำประเภทเดียวกันหรือคำที่มีความหมายหรือโครงสร้างใกล้เคียงกัน 2 คำหรือมากกว่า 2 คำขึ้นไปมาประกอบรวมกัน ซึ่งหลังจากประกอบรวมกันแล้ว คำเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์กันแบบรวมความ (Fu & Liu, 2022) โครงสร้าง “รวมความ” ที่ปรากฏอยู่ในตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่นำมาศึกษานั้น มักจะอยู่ในรูปแบบโครงสร้าง “บทประธาน - บทกริยา + บทประธาน - บทกริยา” และ “กริยา - กรรม + กริยา - กรรม”

โครงสร้าง “บทประธาน - บทกริยา + บทประธาน - บทกริยา” เช่น

(15) 头晕目眩 (วิงเวียนศีรษะ ตาลาย)

头	晕	目	眩
ศีรษะ	วิงเวียน	ตา	ลาย
[บทประธาน]	- [บทกริยา]	+ [บทประธาน]	- [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“加味逍遥丸”)

(16) 咽干喉痛 (คอหอยแห้ง ปวดในลำคอ)

咽	干	喉	痛
คอหอย	แห้ง	ลำคอ	ปวด
[บทประธาน]	- [บทกริยา]	+ [บทประธาน]	- [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“儿童咳液”)

(17) 气虚血瘀 (ชี่พร่อง เลือดคั่ง)

气	虚	血	瘀
ชี่	พร่อง	เลือด	คั่ง
[บทประธาน]	- [บทกริยา]	+ [บทประธาน]	- [บทกริยา]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“同仁翩复丸”)

(18) 眼花心悸 (ตาลาย ใจสั่น)

眼	花	心	悸
ตา	ลาย (อาการตาลาย)	ใจ	สั่น (อาการใจสั่น)

Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

[บทประธาน] - [บทกริยา] + [บทประธาน] - [บทกริยา]
(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“补肾强身片”)

ตัวอย่างที่ (15) – (18) ต่างก็มีรูปแบบโครงสร้างที่อยู่ในลักษณะของเป้าหมายที่ถูกบรรยาย (บทประธาน) แสดงความสัมพันธ์กับส่วนบรรยาย (บทกริยา) สองโครงสร้างมาเรียงต่อกัน ซึ่งโครงสร้าง “รวมความ” ของตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปในลักษณะนี้ “บทประธาน”จะแสดงถึงอวัยวะของร่างกายที่ผิดปกติ ส่วน“บทกริยา”จะแสดงถึงอาการความผิดปกติของอวัยวะเหล่านั้น ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่า โครงสร้าง “รวมความ” ในรูปแบบ “บทประธาน - บทกริยา + บทประธาน - บทกริยา” นั้น จะเป็นโครงสร้างที่รวมอวัยวะและความผิดปกติของอวัยวะสองตำแหน่งเข้าไว้ด้วยกัน

โครงสร้าง “กริยา - กรรม + กริยา - กรรม” เช่น

(19) 和胃止泻 (สมานกระเพาะ ระงับอาการท้องเสีย)

和	胃	止	泻
สมาน	กระเพาะ	ระงับ	อาการท้องเสีย
[กริยา]	[กรรม]	[กริยา]	[กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“人参健脾丸”)

(20) 滋阴补肾 (บำรุงหยิน บำรุงไต)

滋	阴	补	肾
บำรุง	หยิน	บำรุง	ไต
[กริยา]	[กรรม]	[กริยา]	[กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“参茸丸”)

(21) 清热解毒 (ระบายความร้อน ถอนพิษ)

清	热	解	毒
ระบาย	ความร้อน	ถอน	พิษ
[กริยา]	[กรรม]	[กริยา]	[กรรม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“京制牛黄解毒丸”)

ตัวอย่างที่ (19) – (21) ต่างก็มีรูปแบบโครงสร้างที่อยู่ในลักษณะของการกระทำ (กริยา) แสดงความสัมพันธ์กับสิ่งที่ถูกกระทำ (กรรม) สองโครงสร้างมาเรียงต่อกัน ซึ่งโครงสร้าง “รวมความ” ของตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปในลักษณะนี้ “กริยา”จะแสดงถึงความสามารถในการรักษา อาทิ กริยาในตัวอย่างข้างต้น ได้แก่ “和”(สมาน)“止” (ระงับ)“滋”(บำรุง)“补”(บำรุง)“清”(ระบาย)“解”(ถอน) ส่วน “กรรม”จะแสดงถึงสิ่งที่ถูกรักษา อาทิ กรรมในตัวอย่างข้างต้น ได้แก่“胃”(กระเพาะ)“泻” (อาการท้องเสีย)“阴”(หยิน)“肾”(ไต)“热”(ความร้อน)“毒”(พิษ)

5. โครงสร้าง “ตัวเลข + ลักษณนาม”

โครงสร้าง “ตัวเลข + ลักษณนาม” ในฉลากยาจีนสำเร็จรูปมักปรากฏอยู่ในส่วนของข้อมูลขนาดบรรจุและขนาดและวิธีใช้ สำหรับลักษณะของโครงสร้างประเภทนี้ คำในตำแหน่งด้านหน้าจะเป็นคำบอกจำนวนหรือตัวเลข ส่วนคำในตำแหน่งด้านหลังจะเป็นคำลักษณนาม (Liu, Pan & Gu, 2019) ซึ่งคำลักษณนามที่อยู่ในตำแหน่งด้านหลังนั้นสามารถเป็นได้ทั้งคำลักษณนามนับนามและคำลักษณนามนับ

Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

การกระทำ ตัวอย่างข้อมูลฉลากยาจีนสำเร็จรูปที่มีโครงสร้างไวยากรณ์จีนรูปแบบ “ตัวเลข + ลักษณนาม” เช่น

(22) 一次 1 丸 (ครั้งละหนึ่งเม็ด)

一 次 1 丸

หนึ่ง ครั้ง หนึ่ง เม็ด (ลูกกลอน)

[ตัวเลข] + [ลักษณนาม] [ตัวเลข] + [ลักษณนาม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“五子衍宗丸”)

(23) 一次 5 片 (ครั้งละห้าเม็ด)

一 次 5 片

หนึ่ง ครั้ง ห้า เม็ด (เม็ดที่มีลักษณะเดียวกับยาแผนปัจจุบัน)

[ตัวเลข] + [ลักษณนาม] [ตัวเลข] + [ลักษณนาม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“补肾强身片”)

(24) 一次 5 粒 (ครั้งละห้าเม็ด / แคปซูล)

一 次 5 粒

หนึ่ง ครั้ง ห้า เม็ด (เม็ดที่มีขนาดเล็กมาก) / แคปซูล

[ตัวเลข] + [ลักษณนาม] [ตัวเลข] + [ลักษณนาม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“益肾兴阳胶囊”)

(25) 一次 1 支 (ครั้งละหนึ่งหลอด)

一 次 1 支

หนึ่ง ครั้ง หนึ่ง หลอด

[ตัวเลข] + [ลักษณนาม] [ตัวเลข] + [ลักษณนาม]

(จากฉลากยาจีนสำเร็จรูป“阳春口服液”)

ตัวอย่างที่ (22) – (25) คำในตำแหน่งด้านหน้าจะเป็นคำบอกจำนวนหรือตัวเลข ได้แก่ “1” และ“5” ส่วนคำในตำแหน่งด้านหลังจะเป็นคำลักษณนามซึ่งมีทั้งคำลักษณนามนับนาม ได้แก่“丸”(เม็ด)“片”(เม็ด)“粒”(เม็ด / แคปซูล)“支”(หลอด) และคำลักษณนามนับการกระทำ ได้แก่ “次”(ครั้ง) โดยโครงสร้างประเภทนี้ในฉลากยาจีนสำเร็จรูปมักระบุถึงจำนวนครั้งที่ใช้และลักษณะหรือชนิดของยา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ว่าด้วยการศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่ปรากฏในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง ผู้วิจัยพบโครงสร้างไวยากรณ์จีนของข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ชื่อยา (药品名称) ลักษณะและคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) จากตัวอย่างฉลากยาจีนสำเร็จรูปในฉลากยาจีนสำเร็จรูปทั้งหมด 80 ตำรับของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถางทั้งสิ้น 5 โครงสร้างด้วยกัน ได้แก่

1) โครงสร้าง “บทประธาน + บทกริยา” ที่ซึ่งคำในตำแหน่งด้านหน้าและด้านหลังมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบส่วนที่เป็นเป้าหมายที่ถูกบรรยายกับส่วนบรรยาย โดยบทประธาน มักจะ

Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

แสดงถึง อาการ และอวัยวะที่ผิดปกติ อาทิ “食欲”(ความอยากอาหาร) “腰膝”(เอวและเข่า) ส่วนบทกริยา มักจะบรรยายถึงลักษณะของอาการ และอาการผิดปกติของอวัยวะเหล่านั้น อาทิ “不振”(ไม่เจริญ (อาหาร)) “酸软”(ปวดเมื่อยอ่อนแรง)

2) โครงสร้าง “กริยา + กรรม” ที่ซึ่งคำในตำแหน่งด้านหน้าและด้านหลังมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบการกระทำกับสิ่งที่ถูกกระทำ โดยกริยา จะสื่อถึงการรักษา อาทิ“和”(สมาน)“止” (ระงับ) “消”(ย่อย)“补”(บำรุง) ส่วน กรรม จะสื่อถึงสิ่งที่ถูกรักษา อาทิ“胃”(กระเพาะ)“泻”(อาการท้องเสีย)“食”(อาหาร)“肾”(ไต)

3) โครงสร้าง “หน่วยขยาย + หน่วยหลัก” ที่ซึ่งคำในตำแหน่งด้านหน้าและด้านหลังมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบส่วนที่ทำหน้าที่ขยายกับส่วนที่ถูกขยาย โดยหน่วยขยาย มักระบุถึงสมุนไพรและสรรพคุณ เช่น “连花清瘟”(ดอกบัวรักษาไข้หวัด) สรรพคุณการรักษา เช่น “补肾强身”(บำรุงไตเสริมสร้างร่างกาย) ส่วน “หน่วยหลัก” จะระบุถึงลักษณะหรือชนิดของยา เช่น “丸”(ยาเม็ด)“液”(ยาน้ำ) “散”(ยาผง) และ“胶囊”(ยาแคปซูล)

4) โครงสร้าง “รวมความ” ที่ซึ่งคำในตำแหน่งด้านหน้าและด้านหลังเป็นคำประเภทเดียวกันหรือคำที่มีความหมายหรือโครงสร้างใกล้เคียงกัน โดยในโครงสร้าง “รวมความ” รูปแบบ “บทประธาน - บทกริยา + บทประธาน - บทกริยา” จะเป็นโครงสร้างที่รวมอวัยวะและความผิดปกติของอวัยวะสองตำแหน่งเข้าไว้ด้วยกัน อาทิ“头晕目眩”(วิงเวียนศีรษะ ตาลาย) “眼花心悸” (ตาลาย ใจสั่น) ส่วนรูปแบบ “กริยา - กรรม + กริยา - กรรม” จะเป็นโครงสร้างที่รวมการรักษาและสิ่งที่ถูกรักษาสองตำแหน่งเข้าไว้ด้วยกัน อาทิ“清热解毒” (ระบายความร้อน ถอนพิษ)“祛风除湿” (ขับลม ขจัดความชื้น)

5) โครงสร้าง “ตัวเลข + ลักษณนาม” ที่ซึ่งคำในตำแหน่งด้านหน้าจะแสดงถึงจำนวนตัวเลข ส่วนคำในตำแหน่งด้านหลังจะแสดงถึงลักษณนามของสิ่งต่าง ๆ โดยตัวเลขจะบอกถึงจำนวน ส่วนลักษณนามจะบอกถึงครั้ง (จำนวนครั้ง) ที่ใช้และลักษณะหรือชนิดของยา อาทิ“次” (ครั้ง)“丸”(เม็ด)“片”(เม็ด)“粒” (เม็ด / แคปซูล)“支”(หลอด)

ซึ่งลักษณะโครงสร้างที่พบเหล่านี้ต่างก็สอดคล้องกับหลักโครงสร้างทางไวยากรณ์ภาษาจีนของ Huang & Liao (2017) และ Liu, Pan & Gu (2019) อีกทั้งการแสดงความหมายตามตำแหน่งที่ค่อนข้างตายตัวของส่วนประกอบในโครงสร้างดังกล่าว ยังสามารถมีส่วนช่วยให้หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นหลักประกอบการแปลฉลากยาจีนสำเร็จรูปทั้งในและต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhou (2005) Zhu, Jin, Yu, Duan, Wang & Yang (2010) Zhang & Yun (2018) Luo (2021) และ Fu & Liu (2022) ที่ต่างก็แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์ในฉลากยาจีนเพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการแปลเป็นภาษาต่างประเทศด้วยกันทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยนี้ได้ศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนในข้อมูลสำคัญที่ระบุไว้ในฉลากยาจีนสำเร็จรูปของร้านยาเป่ยจิงถงเหรินถาง ได้แก่ ชื่อยา (药品名称) ลักษณะและคุณสมบัติ (性状) สรรพคุณ (功能主

治) ขนาดบรรจุ (规格) ขนาดและวิธีใช้ (用法用量) และข้อห้าม (禁忌) ไว้อย่างครอบคลุม ซึ่งโครงสร้างไวยากรณ์จีนที่พบในงานวิจัยนี้ หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นหลักประกอบการแปลฉลากยาจีนสำเร็จรูปอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ อันจะเกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภคและหน่วยงานด้านการแพทย์ทางเลือกในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์จีนในฉลากยาแผนปัจจุบันที่มีโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ค่อนข้างแตกต่างจากฉลากยาจีนสำเร็จรูป อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านไวยากรณ์ภาษาจีนเพื่อใช้เป็นหลักในการแปลฉลากยาภาษาจีนในประเทศไทยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต

เอกสารอ้างอิง

กนกพร นุ่มทอง. (2563). *หักษะการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เต๋อจิน หลี่. (2563). *ไวยากรณ์จีน สำหรับคนไทย A Practical Chinese Grammar for Foreigners* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สมุทรปราการ: หมื่นอักษร.

ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. (2541). *ไวยากรณ์จีนกลาง* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ่ยฉี. (2553). *พจนานุกรมจีน-ไทย*. กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญา.

ศญาดา ด่านไทยวัฒนา, ศิริพร พจน์พาณิชพงศ์, และวันฉัตร โสพสส. (2564). บทบาทยาจีนหวงฉี (黄芪: Astragalus) ที่ใช้ป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9: วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, *15*(37), 365-376

Chomsky, N. (2002). *Syntactic Structures*. Berlin: Mouton de Gruyter.

Fu, T. T., & Liu, S. (2022). Analysis on Syntactic Structure and English Translation of Four-character Traditional Chinese Medicine Zang-fu Pathogenesis Terms. *Chinese Medicine Modern Distance Education of China, 20*(1), 137-139.

Huang, B. R., & Liao, X. D. (2017). *Xiandai Hanyu*. Beijing: Higher Education Press.

Liu, Y. H., Pan, W. Y., & Gu, W. (2019). *Practical Modern Chinese Grammar (Third Edition)*. Beijing: The Commercial Press.

Luo, D. S. (2021). A probe into the English Translation of Functional Language in Chinese Herbal Medicine Instructions. *Modern Communication,* (2), 69-71.

Zhang, L., & Yun, H. (2018). A Study on Names Indications and Sub-headings of Traditional Chinese Medicine Insert. *Foreign Language Education & Research, 6*(1), 61-65.

Received: Feb 17, 2025, Revised: Mar 27, 2025, Accepted: Apr 2, 2025

Zhou, L. N. (2005). The Exploration of the Name of Chinese Patent Medicine. *Journal of Jinzhou Medical College, 3*(3), 85-87.

Zhu, C., Jin, Y., Yu, M. F., Duan, Y. S., Wang, E. L., & Yang, M. S. (2010). A Simple Study of TCM Double-Word Terms Concept and Its Significance of English Translation. *Chinese Archives of Traditional Chinese Medicine, 28*(2), 398-400.

Journal of Humanities and Social Sciences for Sustainable Development Vol.8 No.1 January – June 2025
Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

Towards Sustainable Living: The Evaluation of Livelihood Assets on the Well-Being of Tha Chin Riverine Elderly

Buabuttri Ronnaritivichai, Rapeepat Juntanintorn, Boonwat Sawangwong*
College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University
E-mail: boonwat.sa@ssru.ac.th*
*Corresponding author

Abstract

Following the The Sustainable Development Goals, this research aims to answer three questions which are: 1) Do 'livelihood assets' (natural, human, financial, physical, and social) have an effect on the level of well-being of reverine elderly?; and 2) What measure can be used to increase the well-being of riverine elderly. The research employed a quantitative method. It collected data from 186 elderly respondents living in Lumphaya Municipality which is located in part of the Tha Chin River of Nakhonpathom. The result revealed that only four of the five aspects are able to predict the well-being of the riverine elderly. The independent variables which show a positive coefficient with the level of elderly well-being at a significant level of 0.05 are 'social capital', 'natural capital', 'physical capital', and 'financial capital' with the coefficient values of .646, .375, .201, and .169 consecutively. This indicates that 'social capital', 'natural capital', 'physical capital', and 'financial capital' are factors which predict the outcome of the response variable, in this case, the level of elderly well-being. This research found no significant relationship between human assets and livelihood outcomes. Human capital refers to job-related abilities and skills, and it is presumed that these skills may be less relevant to the well-being of the riverine elderly, who are less engaged in the workforce. Therefore, to promote the well-being of riverine elderly and increase individual resiliency, the authority must focus on enhancing the livelihood assets relevant to the dependent variables. This could be achieved through the development of a stakeholder engagement plan, a prototype of which is presented at the conclusion of the article.

Keywords: Sustainable Living, Livelihood Assets, Riverine Elderly, Sustainable Community, Sustainable Development Goals

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

Introduction

The Sustainable Development Goals (SDGs) established by the United Nations in 2015 (United Nations, n.d.) include 17 goals that serve as guidelines for nations to achieve by 2030. The SDGs are structured around the 5 Ps of sustainability: People, Planet, Prosperity, Peace, and Partnerships. Their mission is to create a resilient world that is inclusive, equal, fair, sustainable, and environmentally friendly for everyone. The year 2015 marked a significant shift toward multilateralism. Other major agreements from that year include the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction, the Addis Ababa Action Agenda on Financing for Development, and the Paris Agreement on Climate Change. The SDGs 2030 agenda call for global partnerships from all United Nations countries to address issues ranging from poverty, hunger, and people's well-being, to education, gender equality, clean water, clean energy, economic growth, innovation, reduced inequalities, sustainable communities, responsible consumption, climate action, life below water, life on land, peace and justice, and global partnerships. In this context, Sustainable Development Goal Number 11 aims to build sustainable cities that are inclusive, safe, resilient, and sustainable by providing safe housing, affordable transportation, sustainable urbanization, protecting cultural and natural heritage, reducing the effects of natural disasters and the impacts of cities, and paying special attention to waste management, holistic disaster risk management, and building resilient structures using local materials.

Correspondingly, Sustainable Livelihoods recognizes the importance of individuals' ability to cope with and respond to stresses and shocks from economic, social, environmental, and disaster-related factors. In other words, a livelihood is considered sustainable "when it can cope with and recover from stresses and shocks and maintain or enhance its capabilities and assets both now and in the future, while not undermining natural resource bases" (ESCWA, 2022). The World Meteorological Organization (WMO) has revealed that climate change has materialized and is causing a harmful effect worldwide. The increase in global surface temperature has caused weather abnormalities, initiated more droughts and increased storm intensity. Water-related disasters have increased significantly during the past 50 years. Certain parts of the world had experienced heavier precipitation as the world temperature grew higher. More heat in the atmosphere had led the ocean surface temperature to rise and increase wind speeds in tropical storm which moved to the inland. Storms cause river flooding, coastal flooding, flash floods, and even urban flooding which is a result of prolonged rains or sudden snowmelt. Some of the most recurrence natural disasters in Thailand documented by The National Disaster Risk Management Plan (2015) and the

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

Thailand Disaster Management Reference Handbook (2022) are floods, drought, landslide, earthquake and Tsunami, storm, forest fire, and contagious disease. Another data from the Climate Change Knowledge Portal shows that 'flood' is the number one natural hazard in Thailand in between 1980 to 2020, in particularly from the 2015 onwards. Contextually, this research examines the sustainable livelihoods of riverine elderly individuals, who are particularly vulnerable to economic losses caused by floods. Statistically, recent research shows that Thailand ranked among the top ten countries affected by disasters, losing over 45.46 billion US dollars from the 2011 flood alone. Floods can be deadly as they often come with little to no warning. Their speed can be either gradual or sudden. Floods in Thailand are typically caused by torrential downpours. Flash floods and overbank flow are common, resulting in many fatalities and significant economic losses. These floods are most frequent during the monsoon season, from May to September. Flooding along rivers is common and can be difficult to manage. For instance, in 2021, Lamphaya Subdistrict Municipality experienced a prolonged flood when the water levels of the Tha Chin River rose over one meter and remained high for weeks. Among the 1,958 residents, approximately 18.54 percent were vulnerable individuals aged 60 and above.

Lamphaya Subdistrict Municipality allies its natural disaster prevention and mitigation plan with Nakon Pathom Natural Disaster Prevention and Mitigation Plan B.E. 2564-2570. Following the National Plan, the provincial plan's concept of operations stressed on Awareness-Adaptation-Recovery under resilience framework. Provincial collaboration is with Sook Sala Nukror Foundation, Pranpitaks Foundation, Po Tek Tung Foundation, Ruam Katan Yoo Foundation, and Luang Por Som Wang Wat Klang Bang Pra Disaster Relief Foundation (p.33). The emergency plan stated that all governmental units are required to provide mandatory equipments, support, service, and resources to the fore fronts. The units are to coorporate locally and internationally, and to receive international aid when the serverity reach level 4-critically damging disaster. Nakon Pathom Natural Disaster Prevention and Mitigation Plan B.E. 2564-2570 listed Banglen District as a high-risk area for flood. Therefore, the reponsible agencies must: 1) conduct statistical database to analyse high-risk areas; 2) establish functioal warning system, 3) find the root cause of the disaster; and 4) study impact mitigation in order to formulate effective disaster management regulation. On an operational level, the associate bodies must: 1) build floodwall around the embankments; 2) drill groundwater well; 3) build water drainpipes; 4) establish flood prevention system in the community; 5) build water-control gate; and 6) develop water sources. Other than that, it must create awareness, intitiate effective water planning systems, and establish

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

training programs for the community. Moreover, relocation, zoning, and city planning are critical factors which mitigate impacts from natural disasters. Thailand has attained the status of an ageing society. By 2025 and 2040, Thailand is projected to transform into an aged and super-aged society. Therefore, it is crucial to develop support for these communities (Wongboonsin et. al., 2020).

The Disaster Prevention and Mitigation Act B.E. 2550 (2007) and its six subsidiary rules directly address "Flood." Other related laws include the Royal Decree on Provision of Financial Assistance to People Affected By Flood B.E. 2555 (2012), the State Irrigation Act B.E. 2485 (1942), and the Navigation in Thai Waters Act B.E. 2456 (1913) (p. 49). The Thailand Disaster Management Reference Handbook (2022) states that the country's disaster management system consists of both an operational and policy level. The Prime Minister of the nation chairs the National Disaster Prevention and Mitigation Committee, which collaborates with the Department of Disaster Prevention and Mitigation (DDPM) at the policy level. Operationally, the Bangkok Metropolitan Disaster Management Center, the District Disaster Management Center, the Pattaya City Disaster Management Center, the Municipal Disaster Management Center, the Subdistrict Administrative Organization Disaster Management Center, the Central Disaster Management Center, the Provincial Disaster Management Centers, and the National Disaster Command Headquaters (p. 25).

The livelihood assets are part of the sustainable livelihood framework, which highlights the main factors affecting people's livelihoods. "A livelihood comprises the capabilities, assets (including both material and social resources), and activities required for a means of living. While livelihoods are the means of living, well-being is part of the mandatory elements that “set the stage for sustainability, resilience, and adaptability of people to change” (Kofina and Chapin (2009), p.57). Livelihood is sustainable when it can cope with and recover from stresses and shocks and maintain or enhance its capabilities and assets both now and in the future, while not undermining the natural resource (NR) base" (NCL, n.d.).

Research Objectives

The main research questions are:

1. Do ‘livelihood assets’ (natural, human, financial, physical, and social) affect the level of well-being of riverine elderly?

2. What measures can be used to increase the well-being of riverine elderly?

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

Research Methodology

The research adopted a quantitative design method. The data for this study were collected from respondents in Nakhon Pathom, Thailand. The subdistrict municipality (the most updated data as of 2016 publishhed in 2022) has 589 households with a population of 1,958 people, comprising 947 males and 1,038 females. Out of 947 males, 145 are aged 60 years and above. Out of 1,038 females, 218 are aged 60 years and above. The total population of individuals aged 60 and over is 363 people. Therefore, using Krejcie & Morgan's (1970) method, the population sample for 363 individuals, with a confidence level of 95%, is 186 people. The research employs a non-probability sampling method to collect data from the residents of Lamphaya Subdistrict Municipality. Convenience sampling was used to select participants who were easily accessible, and data were collected through survey. This method was chosen due to the nature of the study, which required access to participants who meet specific criteria and were readily available or willing to participate. It uses Mean, Standard Deviation, and Regression Analysis methods. Independent variables are based on research studying livelihood assets, while the dependent variable is elderly well-being, derived from documentary interpretation incorporating the study of concepts, theories, and research related to the topic.

The questionnaires went through a validity and reliability testing process. First, the questionnaires were presented to the IOC committee, and the Index of Item-Objective Congruence (IOC) was used to assess content validity (IOC = $\sum R/N$). In this process, the questionnaire was reviewed by three experts in the field. The Item-Objective Congruence (IOC) was used to evaluate the items of the questionnaire, with scores ranging from -1 to +1. Items scoring lower than 0.5 were revised, while items scoring 0.5 or higher were retained. Afterward, a try-out was performed with 30 participants using Cronbach's Alpha, which is a reliability coefficient that measures the internal consistency and reliability of the items. In other words, it assesses whether the responses collected are reliable and consistent. A score of more than 0.70 is considered 'acceptable,' and a score of 0.90 or higher is considered 'excellent.

Based on extensive literature review such as from Tan, Wong, and Abdullah (2020), these authors quoted livelihood as a mean of living far beyond the notion of simply having a job for earning a living as it encompasses not only income, social relations and property rights but also access to, and benefits derived from social and public services such as water supply, education, and health services (Ellis, 1998 ed. Tan, Wong, & Abdullah, 2020, p.2). Riverine communities was defined as the community that live around the river basin where people sustain their living related to

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

water activities. The economic activities include aquacultue, animal husbandry, and small-medium enterprise. Many also work as labourers in ocnstruction manufactoring and service industries in the same area and nearby town. Therefore, in this research, the five capital assets and its definition include:

1.1. Natural Capital

Natural capital refers to the natural resources which include land and soil, marine, wildlife, biodiversity, air quality, waste disposal, storm protection, food production, carbon storage, and other environmental resources. Therefore, the first hypothesis was proposed as

1.2. Human Capital

Human capital refers to health, nutrition, education, knowledge, skills, information, and ability to labour. Human capital can be developed directly or indirectly. Therefore, the first hypothesis was proposed as

1.3. Financial Capital

Financial capital is the financial resources available such as credit supplies, pensions, income, savings, debt, and remittances. The third hypothesis was proposed as:

1.4. Physical Capital

Physical capital is the basic infrastructure such as water supply, energy, transport, communication, housing, shelter, vehicles, road, equipment, tools, and technology. Relatively, the fourth hypothesis was proposed as

1.5. Social Capital

Social capital refers to social resources such as network, membership, relationship of groups, shared values, common rules, leadership, and trusts. Therefore, the fifth hypothesis was proposed as: The dependent variable in this study is the level of well-being in riverine elderly concerning the Economy, Social, Personal, Physical, Spiritual, and psychological aspect. The research framework, therefore, can be illustrated as follows:

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

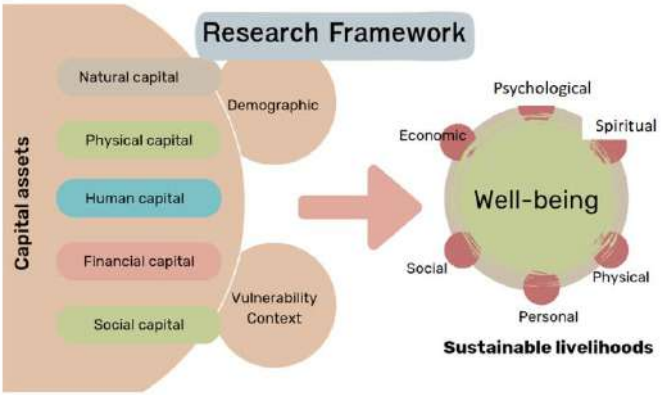

Figure 1: Research Framework

Research Results

The following table shows that 60.8 percent of the respondents are female. Over 50.5 percent are single, 30.1 percent received Grade 1 to Grade 6 level of education, 33.9 percent are freelance, 32.8 percent received a monthly income of 15,001-20,000 Baht, and 46.8 percent experience at least 1 disaster per year.

Table 1 Demographic characteristics of sample (*N* = 186).

Personal factor		**Number**	**Percentage**
Gender	Male	73	39.2
	Female	113	60.8
Marital status	Single	94	50.5
	Married	48	25.8
	Divorced/Widowed/Separated	44	23.7
Education level	No education	23	12.4
	Grade 1-6	56	30.1
	Grade 7-12	52	28.0
	Vocational education	23	12.4
	Diploma	28	15.1

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

Personal factor		**Number**	**Percentage**
	Higher education and over	4	2.2
Occupation	Unemployed	12	6.5
	Farming	19	10.2
	Business owner	57	30.6
	Freelance	63	33.9
	Government officer/ government pensioner	23	12.4
	Others	12	6.5
Monthly income	Less than 5,000 Baht	28	15.1
	5,001-10,000 Baht	45	24.2
	10,001-15,000 Baht	43	23.1
	15,001-20,000 Baht	61	32.8
	20,001 and over	9	4.8
Frequency of natural disaster per year	0time per year	83	44.6
	1time per year	87	46.8
	2times per year	10	5.4
	More than 3 times per year	6	3.2

* 1 THB = 0.028 USD

Using Mean and Standard Deviation, it was found that the overall opinion towards sustainable livelihoods is High with a mean of 3.52 and Standard Deviation of .2959. By aspect, it was found that natural capital rank the first out of five capitals with a mean of 3.80, followed by human capital with a mean of 3.76, social capital with a mean of 3.71, physical capital with a mean of 3.22, and financial capital with a mean of 3.09. The level of opinions in the three aspects which are natural capital,

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

human capital, and social capital are High, and the other two aspects which are physical capital and financial capital are Moderate.

Table 2 Mean and Standard Deviation of Sustainable Livelihoods (N = 186).

Sustainable Livelihood	Level of opinion			
	$\bar{X}$	S.D	Descriptive equivalent	Rank
Natural capital	3.80	.4181	High	1
Human capital	3.76	.4683	High	2
Financial capital	3.09	.7855	Moderate	5
Physical capital	3.22	.6183	Moderate	4
Social capital	3.71	.2959	High	3
Total	3.52	.2959	High	

The result shows that the level of elderly well-being is at a High level. By aspect, it was found that 'You have support from friends and neighbours' and 'You are satisfy with your life and you have positive outlook towards your future' are at the Highest at a mean of 4.26; followed by 'You have no debt' and 'You have freedom to live and to vote' with a mean of 4.04; and 'You have a healthy physical health' and 'You have a healthy mental health' with a mean of 3.94. All aspects are at a High level except the first two which are 'You have support from friends and neighbours' and 'You are satisfy with your life and you have positive outlook towards your future'

In terms of Natural Capital, it was found that the respondents have high Natural Capital with a mean of 3.80. By aspect, it was found that "You have effective waste management method" and "You encounter natural disaster frequently" are High with a mean of 3.88. This is followed by "You have access to clean water all the time" and "You have access to fresh air all the time" with a mean of 3.80 and 3.67. Human Capital is also High. By aspect, it was found that „Your physical health is not a barrier to your daily routines and work" rank the highest with a mean of 3.88, followed by "You have access to technology for lifelong learning" with a mean of 3.80, and "You regularly share your knowledge and skills with the community" with a mean of 3.71, and "You have enough knowledge and skills for work" with a mean of 3.67. Opinions towards each of these aspects are High. On the other hand, Financial Capital is

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

Moderate with a mean of 3.09. By aspect, it was found that “You have enough income to sustain a healthy living” is at Moderate with a mean of 3.32, followed by “The government has implemented supportive financial regulation” at Moderate with a mean of 3.31, “You have effective financial management” at Moderate with a mean of 3.18, and “You have overdue loans” at Low with a mean of 2.56. Physical capital is also at a Moderate level with a mean of 3.22. By aspect, it was found that “You own and live in your own property” is the highest out of the four aspects at 3.38, followed by “You can commute easily using public transportation in the community” at 3.34, “You have access to up-to-date communication technology at 3.14, and “You have access to clean energy” at 3.02. All aspects are at a Moderate level. Lastly, social capital is at a High level with a mean of 3.71. By aspect, it was found that “You live in a highly networked community” is at the highest with a mean of 3.82, followed by “You live in a harmonious community” at 3.82, “You can easily contact other members in the community” at 3.67, and “You feel a sense of belongingness in the community” at 3.65. All aspects are at a High level.

Table 3 Level of Elderly well-being

Well-being	Level of opinion			
	$\bar{X}$	S.D.	Descriptive Equivalent	Rank
You have healthy physical health	3.94	.642	High	3
You have healthy mental health	3.94	.710	High	3
You have freedom to live and to vote	4.04	.539	High	2
You have support from friends and neighbors	4.26	.664	Highest	1
You have no debt	4.04	.539	High	2
You are satisfy with your life and you have positive outlook towards your future	4.26	.664	Highest	1
Total	4.07	.427	High	

Multiple linear regression was used to test if ‘natural capital’, ‘human capital’, ‘financial capital’, ‘physical capital’, and ‘social capital’ significantly predict the success

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

of the elderly well-being. The result shows that the independent variables were able to account for 35.9 percent of the variance in the level of elderly well-being. At the level of significance of 0.05, 'social capital' was able to account for 64.6 percent (p value = 0.000), followed by 'natural capital' at 37.5 percent (p value = 0.031), 'physical capital' at 20.1 percent (p value = 0.001), 'financial capital' at 16.9 percent (p value = 0.009), and 'human capital' at 14.6 percent (p value = 0.390) which was considered not statistically significant at 0.05 (no effect was observed). A predictor coefficient equation is calculated to predict changes in the level of elderly well-being as follows:

$$y = 1.894 + (0.386x_1) + (0.134x_2) + (0.093x_3) + (0.140x_4) + (0.518x_5)$$

The result shows the independent variables which show a positive coefficient with the level of elderly well-being (y) at a significant level of 0.05 are 'social capital' (x_5), 'natural capital' (x_1), 'physical capital' (x_4), and 'financial capital' (x_3) with the coefficient values of .646, .375, .201, and .169 consecutively. This indicates that 'social capital', 'natural capital', 'physical capital', and 'financial capital' are factors which predict the outcome of the response variable, in this case, the level of elderly well-being.

Table 4 Hypothesis testing in Multiple Regression Model

Sustainable Livelihood	**B**	**Std. Error**	**Beta**	**t**	**Sig.**
Natural capital	.386	.178	.375	2.173	0.031
Human capital	.134	.156	.146	.863	0.390
Financial capital	.093	.035	.169	2.643	0.009
Physical capital	.140	.043	.201	.3232	0.001
Social capital	.518	.054	.646	9.526	0.000
)Constant(	1.894	.373		5.084	0.000
R = $.614^a$, R^2 = .376, $R^2_{Adjusted}$ = .359, Sig = .344					

Discussion

The data revealed that the majority of elderly individuals living in Lamphaya Subdistrict Municipality were affected by natural disasters at least once per month.

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

Specifically, 46.8% reported being affected by floods, 5.4% experienced flooding at least twice a year, and 3.2% were affected by floods more than three times annually. This finding aligns with statistics from the World Bank Climate Change Portal, which confirms that floods have primarily impacted the Thai population, especially since 2015 (Climate Change Portal, 2021). It is likely that the 44.6% of respondents who reported not being affected by floods live in areas not directly adjacent to the Tha Chin River or nearby canals. Additionally, only 15.1% of respondents reported having a monthly income of less than 5,000 baht. These findings are consistent with the data presented in Table 4.5, which shows that the respondents generally had a moderate level of financial capital and a low level of overdue loans.

The result shows that the people of Lamphaya Subdistrict Municipality have high sustainable livelihood on the overall. They have high Natural capital, human capital, and social capital and moderate financial capital and physical capital. Ibrahim, Kamandruddin, Hassan, and Anuar (2017) studied the livelihood assets among the vulnerables in Malaysia of which the result interpreted that the physical asset, the natural asset, and the social asset are significant factors related to the achievement of sustainable livelihoods. These ‘natural capital’ concerned access to clean water, land, and plants variety. Research from Azumah, Muchwa, and Charles (2023) showed that natural capital is a significant livelihood asset to smallholders farmers. Nonetheless, the amount of natural capital in the area had reduced consecutively over time. In this study, 10.2% of the population is engaged in farming. This finding correlates with a study by Tan, Wong, and Abdullah (2020), which suggests that despite Lumphaya District being largely composed of paddy farms, youth, in particular, appear to show less interest in the farming sector. This shift may be attributed to improved road infrastructure, better transportation, and enhanced educational opportunities, which have encouraged young people to seek employment outside the community. Despite this trend, it was found that 'natural capital' was still considered highly important, with the highest mean scores for the statements: "You encounter natural disasters frequently," "You have an effective waste management method," "You have access to clean water all the time," and "You have access to fresh air all the time." The data from the statement "You encounter natural disasters frequently" supports findings in the personal factors section, which indicated that the majority of the Lumphaya community experiences flooding at least once per year.

The people of Lumphaya Municipality have high Human Capital, particularly in relation to the statement "Your physical health is not a barrier to your daily routine and work," followed by "You have access to technology for lifelong learning," "You

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

regularly share your knowledge and skills with the community," and "You have access to technology for lifelong learning." A study by Ahmadpour, Alibani, and Shahraki (2020) on factors affecting the sustainable livelihoods of female household heads who are clients of microcredit funds in rural areas (Case Study: Ghaemshahr County, Iran) explored the importance of sustainable livelihoods in the region. Similarly to this research, it found that human capital is a key component of rural livelihoods, along with economic, social, personality, physical, natural, educational, support/services, gender-related, cultural, occupational, and personal factors. In addition to the five livelihood assets, the authors identified educational, support/service, gender-related, cultural, occupational, and personal factors as independent variables. "Educational" refers to knowledge of microcredit activities, access to learning services, the use of modern agricultural technology, social media usage, workshop participation, and training. "Support and service" pertains to family and government support, financial institution assistance, family cooperation in creating new job opportunities, and business start-ups. "Gender-related" factors include women's roles in agricultural activities, their status in the workforce, attitudes towards women as household heads, and social and cultural beliefs regarding women. "Cultural" encompasses ethnic diversity, cultural exchanges with other villages, and access to media. "Occupational" includes membership experience, primary and secondary jobs, and farming experience. Finally, "Personal" factors involve age, education, the number of educated household members, the number of dependents, and the number of working household members.

In contrast to the findings regarding 'natural capital' and 'human capital,' the research revealed that the Lumphaya Municipality community have moderate 'financial capital'. The statement "You have enough income to sustain a healthy living" was ranked highest, followed by "The government has implemented supportive financial regulations" and "You have overdue loans." A study by Azumah, Muchwa, and Charles found that financial capital is one of the livelihood assets that has diminished over time due to a decline in natural capital, particularly because the population in the study area was predominantly composed of farmers. Complementarily, the earlier section of this research had demonstrated that only 15.1% of respondents reported earning less than 5,000 Baht per month, while the majority earned between 15,001 and 20,000 Baht per month. This income range may be sufficient for living if the elderly have no outstanding debts or additional expenses.

Lumphaya Municipality community have moderate‘Physical capital’. ‘You own and live in your own property’ in ranked the highest, followed by ‘You can commute

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

easily using public transportation in the community', 'You have access to up-to-date communication technology', and 'You have access to clean energy.' Research from Afifah, Sumadio, and Rustanto (2021) explained that physical assets are such as state of the house, accessibility, transportation, and distance from economic center. Research by Tan, Wong, and Abdullah (2020) concluded that physical asset is one of the most important livelihood assets in the study of Sustainable Livelihood Strategies of the Riverine Communities at Sadong Jaya, Sarawak, Malaysia. Moreover, that the basic physical and educational amenities were essential to sustainable livelihoods of the riverine community. Therefore, future policy must incorporate these factors to ensure better standards of living

Lumphaya Municipality community have high 'Social Capital'. People who lived along Tha Chin River in Lumphaya Municipality are those who inherited lands from over generations and many of the people in the community had known each other for generations, therefore, they are closely knitted community. The research showed 'You live in a highly networked community' was ranked the highest, followed by 'You live in a harmonious community', 'You can easily contact other members in the community', and 'You feel a sense of belongingness in the community. Ibrahim, Kamanruddin, Hassan, and Anuar (2017) examined the livelihood assets among the vulnerability groups in Malaysia and found social capital, in addition to natural capital, is labeled as the most important livelihood assets. It also found that to increase individual's capability, social assets must be enhanced through social relations and interactions of parties in the community.

The overall level of elderly well-being is High, with 4 aspects being High and 2 aspects being the highest. The questionnaire is constructed to correspond to each of the 6 aspects which are the Economic, Social, Personal, Physical, Spiritual, and Psychological. The surveyed showed that the respondents have high physical health, high psychological health, high economic well-being, high personal well-being, and highest social well-being, and highest spiritual well-being. In this section, the result showed that the independent variables which show a positive coefficient with the level of elderly well-being (y) at a significant level of 0.05 are 'social capital' ($\boldsymbol{x_5}$), 'natural capital' ($\boldsymbol{x_1}$), 'physical capital' ($\boldsymbol{x_4}$), and 'financial capital' $\boldsymbol{x_3}$) with the coefficient values of .646, .375, .201, and .169 consecutively. This indicates that 'social capital', 'natural capital', 'physical capital', and 'financial capital' are factors which predict the outcome of the response variable, in this case, the level of elderly well-being. In alignment with the literature reviewed by Kofina and Chapin (2009), the article emphasized that social processes play a significant role in shaping the dynamics of

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

social-ecological responses to change. “Well-being, or the quality of life, is more than just human health and wealth. In the context of ecosystem stewardship and sustainability, well-being also encompasses happiness, a sense of control over one’s fate, and community capacity” (p. 55). Wiliyanarti et al. (2020) conducted a study on the indicators and index of elderly well-being to support the development of age-friendly cities. The research, which involved 400 respondents selected through multistage random sampling, found that social environment, health services, physical well-being, psychological well-being, social well-being, and spiritual well-being are key indicators driving programs aimed at improving the prosperity and meaningfulness of elderly lives. The study suggested that “social changes experienced by the elderly are closely related to the physical and cognitive changes they undergo” (p. 24). Ibrahim, Kamanruddin, Hassan, and Anuar (2017) examined livelihood assets among vulnerable groups in Malaysia. The study found that, to enhance an individual’s capabilities, social assets must be strengthened through social relations and interactions within the community. Consistent with this finding, the present research also identified 'natural assets' and 'social assets' as critical factors that enhance the well-being of vulnerable groups. Our results show that, at a significance level of 0.05, 'social capital' accounted for 64.6% of the variance (p-value = 0.000), followed by 'natural capital' at 37.5% (p-value = 0.031).

Additionally, Ahmadpour, Alibani, and Shahraki (2020) examined the factors affecting the sustainable livelihood of female household heads who are clients of microcredit funds in rural areas (Case Study: Ghaemshahr County). The study found that the 'economic' factor, with a coefficient value of 0.344, positively impacted women's sustainable livelihoods at a 99% confidence level. Similarly, in this research, 'financial capital' was also found to have a significant impact on the livelihoods of women. 'Physical capital,' with a coefficient value of 0.201, was identified as a factor that predicts the level of elderly well-being. In line with Tan, Wong, and Abdullah (2020), the study found that infrastructure, such as roads and bridges, water supply, drainage systems, water gates, and educational facilities, enables riverine communities to expand and diversify economic activities, increase job and market opportunities, and encourage out-migration to cities and abroad. The study concluded that basic physical and educational amenities are essential for the sustainable livelihoods of riverine communities. Therefore, future policies should incorporate these factors to improve living standards.

Unlike Kasim's (2019) research, which studied the impact of livelihood assets on the well-being of rural households and found that 'human assets' affect rural

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

household well-being, this study found that human capital is not a predictor of elderly well-being in the Tha Chin Riverine community. This finding corresponds with Ibrahim, Kamanruddin, Hassan, and Anuar (2017), who also found no significant relationship between human assets and livelihood outcomes. Human capital refers to job-related abilities and skills, and it is presumed that these skills may be less relevant to the well-being of the riverine elderly, who are less engaged in the workforce at an older population group.

Conclusions

To answer the first research question: Do 'livelihood assets' (natural, human, financial, physical, and social) influence the level of well-being of riverine elderly? The results revealed that only four of the five aspects can predict the well-being of the riverine elderly. The independent variables that show a positive coefficient with the level of elderly well-being, at a significance level of 0.05, are 'social capital' (x_5), 'natural capital' (x_1), 'physical capital' (x_4), and 'financial capital' (x_3), with coefficient values of 0.646, 0.375, 0.201, and 0.169, respectively. This indicates that 'social capital,' 'natural capital,' 'physical capital,' and 'financial capital' are factors that predict the outcome of the response variable, in this case, the level of elderly well-being. 'Human capital' is not a predictor of the well-being of riverine elderly.

To answer the second research question: What measures can be used to increase the well-being of riverine elderly? It is concluded that promoting natural capital, social capital, financial capital, and physical capital is essential to maintain or enhance the well-being of the riverine elderly. The promotion of wooded areas, meadows, commercial plants, and paddy fields, which are crucial to local paddy farmers, should also be promoted to preserve the authenticity of the area. To protect the well-being of the elderly and enhance their resilience, the government should implement policies that prepare the community for the frequent natural disasters in the area. As stated by Guo, Xia, and Xu (2023), "When an individual's livelihood can cope with and recover from shocks, while maintaining or enhancing capabilities and assets to meet current needs and benefit future generations, without undermining the natural and social resource base, it is sustainable." We must also encourage the strengthening of social capital, as networking is vital for communication and information exchange, which are key to the mental and physical well-being of the elderly.

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

Recommendations

1. Further qualitative research is needed to explore why human capital does not serve as a predictor of the well-being of the riverine elderly. A mixed-method research is recommend.

2. Some areas of government policies are advised as followed: To protect and restore Natural Capital government policies should consider community-based watershed to reduce environmental degradation and enhance disaster risk reduction efforts through early warning infrastructure, and secure access to clean water and air by promoting green infrastructure. Social capital can be promoted through community-based network especially among the elderly. Intergenerational program can be introduced to encourage knowledge sharing such as knowledge on agricultural from elder generation to another. Moreover, the local government policies should focus on strengthening financial capital by introducing targeted income support schemes and encourage community-based savings group while promoting financial literacy program. Furthermore, physical capital, particularly in terms of transportation, should be enhanced, as it is essential for development. Overall, the local government should consider the following: adopt the WHO aged-friendly cities framework, invest in aged-friendly infrastructure, and encourage active aging program, all of which to promote the better well-being of these elderly. To help existing farmers, the government could support floating gardens, introduce flood-tolerant crop varieties, support agroecological flood control systems such as introducing farming buffer zone to protect crops and fields.

References

Afifah, N. G., Sumadio, W., & Rustanto, A. (2021, 15 December). *Sustainable Livelihood Approach Farming Communities in Temoloyo River Basin Kebumen Regency* [Proceedings]. 1 st International Conference on Sustainable Agricultural Socio-economics, Agribusiness, and Rural Development (ICSASARD 2021): Advances in Economics, Business and Management Research, Vol. 199.

Ahmadpour, A., Alibani, A. N., & Shahraki, M. R. (2020). Factors affecting the Sustainable Livelihood of Female Household Heads as the Clients of Microcredit Funds in Rural Areas (Case Study: Rural Areas of Ghaemshahr County, Iran), *Journal of Research and Rural Planning, 9*(4), 1-21.

Azumah, O., Muchwa, S. and Charles, E. (2003). Influence of Livelihood Assets on the Livelihood Outcomes of Smallholder Farmers in the Bawku East District of North Ghana. *Open Journal of Social Sciences, 11*(5). 129-144.

Received: Mar 28, 2025, Revised: May 7, 2025, Accepted: May 16, 2025

Climate Change Knowledge Portal (2021). *Thailand.* Retrieved 11 February 2025, From https://climateknowledgeportal.worldbank.org/country/thailand/vulnerability

ESCWA (2022). MANARA, *Sustainable Livelihoods*. Retrieved 9 February 2025, From https://www.unescwa.org/sd-glossary/sustainable-livelihoods

Guo, M., Xie, M., & Xu, G. (2023). Sustainable Livelihood Evaluation and Influencing Factors of Rural Households: A Case Study of Beijing Ecological Conservation Area. *Sustainability, 15*(13), 10743.

Ibrahim, A., Kamanruddin, R., Hassan, K. & Anuar, A. (2017). Examing the Livelihood Assets and Sustainable Livelihoods among the Vulnerability Groups in Malaysia. *Indian Pacific Journal of Accounting and Finance, 1*(3), 52-63.

Kasim, Y. (2019). Impacts of Livelihood Assets on Wellbeing of Rural Households in Northern Nigeria. *International Transaction Journal of Engineering, Management, and Appliled Sciences and Technologies, 10*(13), 1-12.

Kofina, G. & Chapin, S. (2009). *The Principles of Ecosystem Stewardship.* Resilience-Based Natural Resource Management in a Changing World. Thailand: Springer Link.

NCL (n.d.). *Introduction to Sustainable Livelihoods*. Retrieved 10 February 2025, From https://www.staff.ncl.ac.uk/david.harvey/AEF806/Intro.html

Ronnaritivichai, B., Noichan, W., & Juntanintorn, R. (2024). The Application of Community Based Disaster Risk Management Approach in Flood-prone Community. *Proceedings on Engineering Science, 06*(1), 119-126.

Tan, S. J., Wong, S. K., & Abdullah, R. G. (2020). Sustainable Livelihood Strategies of the Riverine Communities at Sadong Jaya, Sarawak, Malaysia: Role of Capital Assets. *Estudios de Economia Aplicada, 39*(1), 1-16. https://doi.org/10.25115/eea.v39i1.4271

Thailand Disaster Management Reference Handbook (2022, January). *EXECUTIVE SUMMARY.* Retrieved 20 Feb 2025, From https://reliefweb.int/report/thailand/disaster-management-reference-handbook-thailand-january-2022

United Nations (n.d.). *Sustainable Development Goals.* Retrieved 11 April 2025, From https://unosd.un.org/content/sustainable-development-goals-sdgs

Wongboonsin, P., Aungsuroch, Y. & Hatsukano, N. (2020). *The Ageing Society and Human Resources to Care for the Elderly in Thailand.* Retrieved 20 February 2025, From https://www.ide.go.jp/library/English/Publish/Reports/Ec/pdf/202011_ch04.pdf

Journal of Humanities and Social Sciences for Sustainable Development Vol.8 No.1 January – June 2025
Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในกรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน: การวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ธนัชพร นามวัฒน์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
E-mail: tanutchaporn.n@rumail.ru.ac.th
*ผู้ประสานงานหลัก

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีน 2) เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนในบริบทด้านภาษา วัฒนธรรมและสังคม 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนในบริบทด้านภาษาวัฒนธรรมและสังคม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาตรีชาวไทยจำนวน 149 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงปักกิ่งซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีระดับสมรรถนะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในระดับสูง (M=3.85, SD=0.67) และมีระดับการปรับตัวโดยรวมสูงเช่นกัน (M=3.93, SD=0.81) โดยการปรับตัวทางวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (M=4.35, SD=0.66) ตามมาด้วยการปรับตัวทางสังคม (M=4.10, SD=0.90) และการปรับตัวทางภาษา (M=3.97, SD=0.81) นอกจากนี้มิติสำคัญสามประการของสมรรถนะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ได้แก่ ความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ความคล่องแคล่วในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรมร่วมกันทำนายการปรับตัวของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ .612 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรทั้งสามสามารถอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวได้ร้อยละ 61.2 ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการปรับตัวของนักศึกษาไทยในต่างประเทศ โดยแบบจำลองที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะที่จำเป็นเพื่อช่วยให้นักศึกษาใหม่สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง

คำสำคัญ: การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม, ความสามารถข้ามวัฒนธรรม, การปรับตัว, นักศึกษาไทย, ประเทศจีน

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568
Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

Intercultural Communication Competence that Affects with Adaptation of Thai Undergraduate Students in Beijing, People's Republic of China: A Multiple Regression Analysis

Tanutchaporn Namwat
Faculty of Education, Ramkhamhaeng University
E-mail: tanutchaporn.n@rumail.ru.ac.th
*Corresponding author

Abstract

This study aimed to (1) analyze the intercultural communication competence (ICC) of Thai students in Beijing, People's Republic of China; (2) analyze their adaptation in language, cultural, and social domains; and (3) develop a predictive model of their adaptation. The participants were 149 Thai undergraduate students enrolled in higher education institutions in Beijing, selected through purposive sampling. Data were analyzed using descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis. The results revealed that students demonstrated a high level of intercultural communication competence (M = 3.85, SD = 0.67) and a similarly high level of overall adaptation (M = 3.93, SD = 0.81). Cultural adaptation showed the highest mean score (M = 4.35, SD = 0.66), followed by social adaptation (M = 4.10, SD = 0.90) and linguistic adaptation (M = 3.97, SD = 0.81). Furthermore, three key dimensions of intercultural communication competence are intercultural sensitivity, intercultural fluency, and intercultural awareness—collectively predicted student adaptation with statistical significance at the .05 level, with a coefficient of determination (R^2) of .612, meaning these three variables explained 61.2% of the variance in adaptation. These findings emphasize the value of developing intercultural communication competence to enhance the adaptation of Thai students studying abroad. This underscores the importance of targeted training programs that focus on these dimensions, enabling students to navigate diverse cultural landscapes more effectively. By fostering these skills, educational institutions can better prepare students for successful international experiences. The resulting model can serve as a guideline for developing curricula or organizing activities that promote essential skills to help new students adapt more effectively to diverse cultural environments.

Keywords: Intercultural Communication, Intercultural Communication Competence, Adaptation, Thai Students, China

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

บทนำ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศจีนเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้ประเทศจีนกลายเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางสำคัญของนักศึกษาไทยที่ต้องการไปศึกษาในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลจากกระทรวงศึกษาธิการของจีนระบุว่า ในปี พ.ศ. 2561 มีนักศึกษาไทยไปศึกษาในประเทศจีนถึง 28,608 คน และเพิ่มขึ้นเป็น 31,800 คนในปี พ.ศ. 2562 (พสุภา ชินวรโสภาค, 2564) ในศตวรรษที่ 21 ที่โลกเชื่อมโยงกันอย่างไร้พรมแดน ทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้กลายเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จทั้งในด้านการศึกษาและการทำงานระดับนานาชาติ การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การใช้ภาษาต่างประเทศได้คล่องแคล่วเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความเข้าใจในบริบททางสังคม ค่านิยมและวิธีคิดของแต่ละวัฒนธรรมซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการลดความเข้าใจผิด สร้างความเชื่อใจและส่งเสริมความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมนานาชาติ อย่างไรก็ตามการปรับตัวทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาต่างประเทศที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและภาษาค่อนข้างมากนั้น มักจะนำมาซึ่งความท้าทายที่ซับซ้อน Ward et al. (2001) ได้ระบุถึงปัญหาหลักสามด้านที่ผู้เรียนในต่างประเทศมักประสบ ได้แก่ การปรับตัวด้านการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันความคาดหวังของอาจารย์และวิธีการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน สองคือการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งเกิดจากความแตกต่างในการแสดงออกทางสังคม มารยาทและการสื่อสารที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดหากขาดความเข้าใจที่ถูกต้องและสุดท้ายคือการสื่อสารในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญที่สุด โดยครอบคลุมถึงการใช้อวัจนภาษาการตีความความหมายแฝงและการทำความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมที่ซับซ้อน ดังนั้นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจึงไม่ใช่แค่ทักษะเสริมแต่เป็นรากฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงอยู่และเติบโตในสังคมโลกแม้จะมีอุปสรรคและความท้าทายมากมาย การทำความเข้าใจปัญหาเหล่านี้อย่างถ่องแท้จะช่วยให้สามารถเตรียมพร้อมและพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อก้าวข้ามความท้าทายในการใช้ชีวิตต่างวัฒนธรรมของนักศึกษาได้

การขาดทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่เพียงพอส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาไทย ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาในบริบทข้ามวัฒนธรรม รวมถึงการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในระดับนานาชาติ การไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและขาดความเข้าใจในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในประเทศจีนส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาไทยเช่น

1. ด้านการเรียนรู้ภาษา นักศึกษาอาจประสบปัญหาในการทำความเข้าใจ ความหมายแฝงและนัยทางวัฒนธรรม ที่ปรากฏในภาษาจีน ทำให้การสื่อสารขาดความลึกซึ้งและไม่เหมาะสมกับบริบท ตัวอย่างเช่น การไม่เข้าใจการใช้คำทักทายอย่าง 你吃了吗？ (Nǐ chī le ma?) เพื่อแสดงความห่วงใย หรือสำนวนที่ซับซ้อนอย่าง 马马虎虎(mǎmǎhǔhǔ) ที่หมายถึงพอใช้ได้ ซึ่งความหมายลึกซึ้งกว่าความหมายตรงตัว การปรับตัวทางภาษาจึงไม่ใช่แค่การพูดหรือฟังแต่คือความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างกลมกลืนกับวัฒนธรรมเจ้าของภาษาและเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นๆ

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

2. ด้านแรงจูงใจและทัศนคติ การขาดความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพแม้จะมีความรู้ด้านไวยากรณ์และคำศัพท์ ส่งผลให้เกิดความท้อแท้และขาดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน นักศึกษาอาจไม่สามารถเข้าร่วมบทสนทนาที่ซับซ้อน หรือไม่เข้าใจมุกตลกและบริบททางวัฒนธรรมที่พบเจอในชีวิตประจำวัน เช่น มุกตลกที่อาศัยการเล่นคำหรือสำนวนท้องถิ่นอย่าง 渴不死东城，饿不死西城 (kě bù sǐ dōngchéng,è bù sǐ xīchéng) ความไม่เข้าใจเหล่านี้อาจนำไปสู่ทัศนคติเชิงลบต่อการเรียนภาษาจีนและวัฒนธรรมจีน รวมถึงความไม่มั่นใจในการใช้ภาษาจีนในสถานการณ์จริง เนื่องจากกลัวการทำผิดพลาดทางวัฒนธรรม เช่น การไม่กล้าถามทาง ไม่กล้าสั่งอาหาร หรือไม่กล้าเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม

3. ด้านโอกาสในการฝึกฝนภาษา นักศึกษาที่ขาดทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมักหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษาทำให้สูญเสียโอกาสสำคัญในการฝึกฝนและพัฒนาทักษะภาษาจีนในสถานการณ์จริง การจำกัดตัวเองอยู่ในกลุ่มนักศึกษาไทยด้วยกันเป็นการจำกัดการเรียนรู้ภาษาจีนจากการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และพลาดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและทักษะทางภาษา เช่น การรับประทานอาหารในร้านอาหารจีนท้องถิ่น มารยาทบนโต๊ะอาหารหรือการเข้าร่วมงานเทศกาลต่างๆ

4. ด้านคุณภาพของการเรียนรู้ การเรียนรู้ภาษาจีนอาจจำกัดอยู่เพียงระดับผิวเผินไม่สามารถเข้าถึงความละเอียดอ่อนและความลึกซึ้งของภาษาได้ นักศึกษาจะขาดความเข้าใจในการใช้ภาษาตามบริบทที่เหมาะสม ทำให้การสื่อสารขาดประสิทธิภาพแม้จะใช้ไวยากรณ์ถูกต้อง และไม่สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารระดับสูง เช่น การเจรจาต่อรอง การแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการ ตัวอย่างเช่น นักศึกษาอาจสามารถอ่านตำราได้ แต่ไม่สามารถวิเคราะห์หรือถกเถียงประเด็นทางวิชาการที่ซับซ้อนได้อย่างลึกซึ้งหรือนำเสนอแนวคิดทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษากลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาไทยในกรุงปักกิ่ง เนื่องจากกรุงปักกิ่งเป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีสถาบันการศึกษาชั้นนำระดับโลก อาทิ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง (北京大学 Běijīng dàxué)และมหาวิทยาลัยชิงหัว (清华大学 Qīnghuá dàxué)ซึ่งมีมาตรฐานทางวิชาการและการเรียนการสอนในระดับสูง นอกจากนี้การที่กรุงปักกิ่งเป็นเมืองหลวงเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานทำให้เป็นพื้นที่ที่มีการธำรงรักษาวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมไว้อย่างเข้มข้นส่งผลให้นักศึกษาต่างชาติต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัวทางวัฒนธรรมในระดับที่สูงกว่าเมืองอื่นๆ ในด้านภาษาศาสตร์กรุงปักกิ่งมีความสำคัญในฐานะพื้นที่ที่ใช้ภาษาจีนกลางมาตรฐาน (Standard Mandarin) ซึ่งเป็นบรรทัดฐานของการออกเสียงภาษาจีน การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาในบริบทนี้จึงมีนัยสำคัญต่อการทำความเข้าใจกระบวนการพัฒนาทักษะทางภาษาในสภาพแวดล้อมที่เป็นมาตรฐาน และความหลากหลายของประชากรนักศึกษานานาชาติในกรุงปักกิ่งยังสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีพลวัตทางวัฒนธรรมสูงทำให้นักศึกษาไทยต้องพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทั้งต่อวัฒนธรรมจีนและการอยู่ร่วมในสังคมพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้การเลือกศึกษากลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาไทยในกรุงปักกิ่งยังสอดคล้องกับมิติด้านการพัฒนาวิชาชีพ เนื่องจากกรุงปักกิ่งเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจและการเมืองของประเทศจีน ทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่นักศึกษาพัฒนาในบริบทนี้จึงมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ด้วยเหตุนี้การศึกษาในพื้นที่กรุงปักกิ่งจึงเอื้อต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์การปรับตัวทางวัฒนธรรมในระดับที่มีความซับซ้อนและเข้มข้น อัน

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

จะนำไปสู่องค์ความรู้ที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยตลอดจนแนวทางในการพัฒนาทักษะดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยจึงเห็นพ้องว่าการพัฒนาความเข้าใจในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมถือเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ภาษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของผู้เรียนชาวไทยที่ศึกษาในต่างประเทศซึ่งต้องเผชิญกับความท้าทายจากความหลากหลายทางภาษา วัฒนธรรมและสังคมและการมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมยังมีส่วนช่วยในการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางภาษาจีนอย่างต่อเนื่องในระยะยาว งานวิจัยนี้มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทย โดยผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีการบูรณาการทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะนี้จะช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนและนักศึกษามีความสามารถในการปรับตัวและเข้าใจวัฒนธรรมจีนได้อย่างลึกซึ้งซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาจีนและการดำเนินชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีน
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนในบริบทด้านภาษา วัฒนธรรมและสังคม
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนในบริบทด้านภาษา วัฒนธรรมและสังคม

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษาในเมืองปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน และมีสถานภาพการเป็นนักศึกษาอยู่จนถึงภาค 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 440 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษาในเมืองปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน และมีสถานภาพการเป็นนักศึกษาอยู่จนถึงภาค 2 ปีการศึกษา 2567 ที่ได้จากการสุ่มจำนวน 149 คน โดยมีวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (**Sample Size Calculation**) และการออกแบบการสุ่มตัวอย่าง (**Sampling Design**) ดังนี้

1. การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (**Sample Size Calculation**)

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (**Multiple Regression Analysis; MRA**) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม **G*Power** เวอร์ชัน 3.1.9.4 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าพารามิเตอร์สำหรับการคำนวณขนาดตัวอย่างดังนี้

(1) ขนาดอิทธิพล (**Effect size) =** 0.15 ซึ่งมีขนาดอิทธิพลระดับกลาง (**Cohen,** 1988)

(2) α = 0.05

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

(3) **Power** = 0.95

(4) จำนวนตัวแปรพยากรณ์ (**Number of predictors**) = 3 ตัว

ซึ่งผลการคำนวณขนาดตัวอย่างจากโปรแกรม **G*Power** พบว่า มีจำนวนตัวอย่าง (**n**) = 119 คน และเพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูลรวมถึงได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสัดส่วนของประชากร ผู้วิจัยจึงได้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น จาก 119 คน เป็น 149 คน

2. การออกแบบการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Design)

ผู้วิจัยได้เลือกใช้การกำหนดตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งสถาบันการศึกษาในเมืองปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ประกอบด้วย 14 สถาบัน โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้สถาบันเป็น “ชั้นภูมิ” เนื่องจากนักศึกษาในแต่ละสถาบันมีความแตกต่างกันในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมและหลักสูตรการเรียน สอดคล้องกับสุชาดา บวรกิติวงศ์ (2548) ที่กล่าวว่า การสุ่มวิธีนี้มีวัตถุประสงค์ในการแยกประชากรออกเป็นชั้น โดยใช้ทุกหน่วยในชั้นเดียวกันมีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุด และมีความแตกต่างระหว่างชั้นมากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาไทยในจีน ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป (เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ระยะเวลาเรียนภาษาจีน, สาขาวิชา) เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ส่วนที่ 2: ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ใช้ Rating Scale 5 ระดับ (1-5 คะแนน) พร้อมเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ส่วนที่ 3: การปรับตัวในประเทศจีน ใช้ Likert’s Rating Scale 5 ระดับ (1-5 คะแนน) พร้อมเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ส่วนที่ 4: ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการพัฒนาแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างข้อคำถาม จากนั้นตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่าแบบสอบถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.80–1.00 และได้ปรับปรุงถ้อยคำให้เหมาะสม ก่อนนำไปทดลองใช้กับนักศึกษา 30 คน พบว่าค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.39–0.88 และมีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach’s alpha) เท่ากับ 0.97 แสดงว่าเครื่องมือมีคุณภาพดีและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในงานวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 คน โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 30 ข้อที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ทำการเก็บข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์โดยใช้โปรแกรม Wenjuanxing และส่งผ่านกลุ่ม Line และ WeChat ของนักเรียนไทยในปักกิ่ง พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความยินยอม กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามโดยสมัครใจและถอนตัวได้ทุกเมื่อ ข้อมูลที่ได้รับจะตรวจสอบความครบถ้วนก่อนนำมาลงรหัสและบันทึกในโปรแกรม **SPSS** โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัดส่วน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัย (เลขที่โครงการ 2567/190(17)) และได้ดำเนินการคุ้มครองสิทธิ์ของผู้เข้าร่วม โดยเก็บข้อมูลเป็นความลับและรายงานผลในภาพรวมเท่านั้น

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้ค่าความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ค่าคะแนนความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (**Multiple Regression Analysis; MRA)**

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และอำนาจในการพยากรณ์ของความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีต่อการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนในบริบทด้านภาษา วัฒนธรรมและสังคม โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่เรียนภาษาจีน สาขาวิชาที่ศึกษา ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 149 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 94.63 โดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 23-27 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 44.96 ส่วนระดับการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 46.98 ระยะเวลาที่เรียนภาษาจีนส่วนใหญ่คือ 1-3 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 63.76 ในขณะที่สาขาวิชาที่ศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ศึกษาสาขาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 55.04

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 149 คน แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

ลำดับ	ด้านการประเมิน	*M*	*SD*	การแปลผล
1	ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.24	0.71	มากที่สุด
2	ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	4.03	0.69	มาก
3	ความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม	3.93	0.75	มาก
	คะแนนรวมทั้งฉบับ	3.85	0.67	มาก

จากตารางที่ 1 จากตารางสรุปผลการประเมินความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม พบว่า โดยรวมผู้เข้าร่วมมีระดับความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในระดับ มาก (M = 3.85,

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

SD = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (M = 4.24, SD = 0.71) แปลผลในระดับ มากที่สุด รองลงมาคือด้านความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (M = 4.03, SD = 0.69) อยู่ในระดับ มาก และด้านความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (M = 3.93, SD = 0.75) อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสะท้อนว่านักศึกษาไทยที่ศึกษาในกรุงปักกิ่งโดยรวมมีความสามารถสูงในมิติของความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลลัพธ์นี้สะท้อนว่านักศึกษาไทยในกรุงปักกิ่งได้พัฒนาความอ่อนไหวและความสามารถระหว่างวัฒนธรรมในระดับที่สูง ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการใช้ชีวิต การเรียนและการทำงานในบริบทระหว่างประเทศในปัจจุบัน พวกเขาไม่ได้เพียงแค่อยู่รอดในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่แตกต่างแต่ยังสามารถเติบโตและปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพผลลัพธ์นี้ยังบ่งชี้ถึงการที่นักศึกษามีความเปิดกว้างทางความคิดและความยินยอมที่จะเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่ตัดสินผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับความเชื่อทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ผลการวิจัยนี้อาจเป็นผลมาจากการที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจและความพร้อมที่จะเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีนเป็นทุนเดิมอยู่แล้วตั้งแต่ก่อนเดินทางมาประเทศจีนและการที่พวกเขาต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมในกรุงปักกิ่งทำให้เกิดการพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ดีขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การปรับตัวในประเทศจีน

จากการวิเคราะห์การปรับตัวโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 149 คน แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การปรับตัวในประเทศจีน

ลำดับ	ด้านการประเมิน	*M*	*SD*	การแปลผล
1	การปรับตัวทางภาษา (Language Adaptation)	3.97	0.81	มาก
2	การปรับตัวทางวัฒนธรรม (Cultural Adaptation)	4.35	0.66	มากที่สุด
3	การปรับตัวทางสังคม (Social Adaptation)	4.10	0.90	มาก
	คะแนนรวมทั้งฉบับ	**3.93**	**0.81**	**มาก**

จากตารางที่ 2 แสดงถึงผลการวิเคราะห์การปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีน พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างมี ระดับการปรับตัวโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.93 (จากคะแนนเต็ม 5) ซึ่งจัดอยู่ในระดับ มาก (M = 3.93, SD = .81) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการปรับตัวทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.35, SD = .66) รองลงมาคือด้านการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับมาก (M = 4.10, SD = .90) และด้านการปรับตัวทางภาษาอยู่ในระดับมาก (M = 3.97, SD = .81) จากผลการวิเคราะห์จะเห็นว่าความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาไทยในด้านการปรับตัวทางวัฒนธรรมและสังคม การปรับตัวทางวัฒนธรรม มี

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

ค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากที่สุด สะท้อนถึงความสามารถที่สูงของนักศึกษาในการเข้าใจ ยอมรับและซึมซับค่านิยมรวมถึงพฤติกรรมของวัฒนธรรมจีนได้อย่างลึกซึ้งซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการใช้ชีวิตและประสบความสำเร็จในต่างแดน ด้านการปรับตัวทางสังคม อยู่ในระดับ มาก บ่งชี้ถึงศักยภาพของนักศึกษาในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้คนในสภาพแวดล้อมใหม่รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมซึ่งเสริมสร้างทักษะความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและในด้านการปรับตัวทางภาษาอยู่ในระดับ มาก แม้คะแนนจะต่ำกว่าสองมิติแรกเล็กน้อยแต่ก็แสดงให้เห็นถึงความพยายามและความสำเร็จในการพัฒนาทักษะภาษาจีนเพื่อใช้ในการสื่อสารและเข้าถึงวัฒนธรรมจีน โดยรวมแล้วอาจกล่าวได้ว่านักศึกษาไทยในจีนสามารถเติบโตและปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์อำนาจในการพยากรณ์ของความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีต่อการปรับตัวในประเทศจีนของนักศึกษาไทยโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิเคราะห์อำนาจในการพยากรณ์ของความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีต่อการปรับตัวในประเทศจีนโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ของชุดตัวแปรอิสระความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ประกอบด้วย (1) ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (x_1) (2) ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (x_2) และ (3) ความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (x_3) ที่มีต่อการปรับตัวในประเทศจีน (y) แสดงผลการวิเคราะห์

ตารางที่ 3 แสดงค่า R R^2 และ Adjusted R^2 และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการทีละตัว

Model	R	R^2	Adjusted R^2	SEE	R^2 change	F change	df1	df2
1	.666[a]	.443	.439	.42894	.443	117.019	1	47
2	.751[b]	.564	.558	.38102	.120	40.307	1	146
3	.782[c]	.612	.604	.36041	.049	18.170	1	145

a. Predictors: (Constant), ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนาธรรม (x_1)
b.Predictors: (Constant), ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (x_1),
b. ความตระหนักระหว่างวัฒนธรรม (x_3)
c. c.Predictors: (Constant), ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (x1), ความตระหนักระหว่างวัฒนธรรม (x_3), ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (x_2)
d. d. Dependent Variable: การปรับตัวในประเทศจีน

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมทั้งสามด้านสามารถร่วมกันพยากรณ์การปรับตัวในประเทศจีนของนักศึกษาไทยได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเมื่อพิจารณาใน Model 3 ซึ่งเป็นสมการสุดท้ายที่รวมตัวแปรอิสระครบทั้งสามตัวแปร ได้แก่ ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (x1), ความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (x3), และ ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (x2) พบว่าค่า Adjusted R2 เท่ากับ .604 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรอิสระทั้งสามสามารถอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวในประเทศจีนได้ถึง ร้อยละ 60.4 ถือ

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

เป็นอำนาจในการพยากรณ์ที่สูงมาก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมต่อการปรับตัวของนักศึกษาไทย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อำนาจในการพยากรณ์ของชุดตัวแปรความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีต่อการปรับตัวในประเทศจีน (n = 149)

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE_b	β	t	p
X_1 ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม	.510	.057	.503	8.995	.000
X_2 ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	.240	.055	.267	4.385	.000
X_3 ความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม	.246	.058	.250	4.263	.000
a = .039 ; R = .782 ; R^2 = .612 ; F = 18.170 ; SE_{est} = .360					

จากตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (x_1) ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (x_2) และความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (x_3) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .510, .240 และ .246 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .503, .267 และ .250 ตามลำดับ และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (a) เท่ากับ .039 โดยเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$Y' = .039 + .510X_1 + .240X_2 + .246X_3$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z' = .503Z_{X1} + .267Z_{X2} + .250Z_{X3}$

จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวในประเทศจีนของนักศึกษาไทยได้มี 3 ตัวแปร คือ ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการปรับตัวในประเทศจีนได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ .612 กล่าวคือทั้ง 3 ตัวแปรสามารถอธิบายความผันแปรของการปรับตัวในประเทศจีนได้ร้อยละ 61.2 จากสถิติได้เผยให้เห็นสามปัจจัยหลักจากความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปรับตัวของนักศึกษาต่างชาติในประเทศจีน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและสำคัญอย่างยิ่ง ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (ปัจจัยหลัก) มีอิทธิพลสูงสุด (ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 0.503) สะท้อนถึงความสำคัญของการ รับรู้ เข้าใจ และตอบสนองต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้อย่างละเอียดอ่อนเป็นรากฐานสำคัญของการปรับตัวทางพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมที่อยู่ในระดับ มากที่สุด ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นปัจจัยรองลงมาบ่งชี้ว่าความสามารถในการเลือกใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่เหมาะสมและจัดการกับความเข้าใจผิดทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่มีความหมายและส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมและความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรมมีอิทธิพลใกล้เคียงกับความคล่องแคล่วในการสื่อสาร กล่าวคือความเข้าใจเชิงลึกในวัฒนธรรมของตนเอง

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

และวัฒนธรรมอื่น รวมถึงอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรม ซึ่งช่วยให้นักศึกษาสามารถคาดการณ์และปรับตัวในสถานการณ์ระหว่างวัฒนธรรมได้อย่างชาญฉลาด อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยทั้งสามมีความเชื่อมโยงกัน โดยความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือหลักและความคล่องแคล่วในการสื่อสารกับความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือเสริม ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการเน้นพัฒนาปัจจัยเหล่านี้ในโปรแกรมเตรียมความพร้อมเพื่อเพิ่มโอกาสที่นักศึกษาต่างชาติจะประสบความสำเร็จในการปรับตัวและใช้ชีวิตในประเทศจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

ผลการศึกษานี้พบว่า นักศึกษาไทยที่ศึกษาในประเทศจีนมีความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (ICC) ในระดับมาก (M = 3.85, SD = 0.67) โดยเฉพาะด้านความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด (M = 4.24, SD = 0.71) สะท้อนถึงทัศนคติที่เปิดกว้างต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างและการเคารพในความหลากหลาย ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความสามารถในการปรับตัวในบริบทข้ามวัฒนธรรม ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดขององค์การยูเนสโก UNESCO ที่เน้นว่าความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยวัฒนธรรมควรถูกบูรณาการเป็นมิติข้ามสาขาในการกำหนดนโยบายและการออกแบบกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม นอกจากนี้การศึกษาพบว่าระดับการปรับตัวโดยรวมของนักศึกษาไทยในประเทศจีนอยู่ในระดับมาก (M = 3.93, SD = 0.81) และที่โดดเด่นคือการปรับตัวทางวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (M = 4.35, SD = 0.66) ซึ่งสอดรับกับข้อเสนอของ Samozhenov และ Matveeva (2024) ที่มองว่าความสามารถข้ามวัฒนธรรมเป็นกุญแจสำคัญต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคโลกาภิวัตน์และการปรับตัวที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยทักษะด้านภาษาวัฒนธรรมและสังคมควบคู่กัน ผลการวิจัยของเราที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของการการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยที่ชี้ให้เห็นถึงการที่นักศึกษาสามารถบูรณาการการใช้ชีวิตของตัวเองเข้ากับวิถีชีวิตและค่านิยมของสังคมจีนได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่สูงในตัวนักศึกษานั่นเอง ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้ยืนยันอย่างชัดเจนถึงบทบาทสำคัญของความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Intercultural Communication Competence: ICC) ในการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาไทยในประเทศจีน โดยพบว่าองค์ประกอบทั้งสาม ได้แก่ ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม, ความคล่องแคล่วในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม, และความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวได้อย่างมีนัยสำคัญถึงร้อยละ 61.2 ($R^2 = .612$, $p < .05$) ตัวเลขนี้ไม่เพียงแต่บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงคุณค่าเชิงประจักษ์ของการพัฒนา ICC ในการเตรียมความพร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในบริบทวัฒนธรรมที่แตกต่างสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hwang, Sato, และ He (2024) ซึ่งยืนยันว่าความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์และลงมือปฏิบัติอย่างเหมาะสมในบริบทระหว่างวัฒนธรรมล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมทั้งการพัฒนาทักษะ ICC และการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยนี้ยังให้ข้อมูลสนับสนุนข้อค้นพบของ Chen, A. S., You, J. Y., และ Chen, S. H. (2018) ซึ่งระบุว่าระยะเวลาในการอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมใหม่และระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตและความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนต่างชาติ อย่างไรก็ตามสิ่งที่

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

งานวิจัยของได้เน้นย้ำและเสริมเพิ่มเติมอย่างมีนัยสำคัญคือ การที่ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นปัจจัยเชิงพลวัต (dynamic factor) ที่มีความสำคัญยิ่งกว่าปัจจัยพื้นฐานอย่างระยะเวลาหรือระดับการศึกษา ICC ทำหน้าที่เป็นแกนกลางของการปรับตัวเชิงจิตวิทยาและสังคมในบริบทที่แตกต่าง เนื่องจากมันเป็นตัวกำหนดวิธีที่บุคคลรับรู้ ตีความและตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การพัฒนา ICC จึงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของบุคคลในการจัดการกับความท้าทายทางวัฒนธรรมอย่างมีสำนึกและมีประสิทธิภาพ กล่าวได้ว่าความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไม่ใช่เพียงเรื่องของความเชี่ยวชาญทางภาษาเท่านั้น แต่เป็นความสามารถเชิงบูรณาการที่ลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวข้องกับมิติทางสังคม จิตวิทยา อารมณ์และการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวัฒนธรรมในการปฏิสัมพันธ์จริง การที่องค์ประกอบด้านทัศนคติ เช่น ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม แสดงอิทธิพลสูงสุดในการพยากรณ์ชี้ให้เห็นว่าพื้นฐานทางความคิดและความพร้อมที่จะเปิดรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมคือจุดเริ่มต้นที่ทรงพลังที่สุดในการนำไปสู่การปรับตัวที่ยั่งยืนและมีคุณภาพสูงในสภาพแวดล้อมต่างแดน ผลการวิจัยยังสะท้อนแนวโน้มสำคัญในการศึกษาภาษาต่างประเทศสมัยใหม่คือการเปลี่ยนผ่านจากการเน้นเพียงความคล่องแคล่วทางภาษาไปสู่การพัฒนาความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Intercultural Communication Competence: ICC) อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Laskowska (2024) ที่เน้นว่าหลักสูตรควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจชุมชนผู้ใช้ภาษาเป้าหมายในมิติที่ลึกซึ้ง มิใช่เพียงการรู้ไวยากรณ์หรือคำศัพท์เท่านั้น ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลสูงสุดต่อการปรับตัวของนักศึกษา ผลการวิจัยนี้ตอกย้ำว่าหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทัศนคติเปิดกว้าง ความเห็นอกเห็นใจและความสามารถในการตีความสัญญาณทางวัฒนธรรมที่ละเอียดอ่อน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

การบูรณาการสื่อและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมยังเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอีกด้วยสอดคล้องกับแนวคิดของ Chen, J. (2022) เกี่ยวกับการนำสื่อและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม โดยเฉพาะการบูรณาการสื่อที่ผู้สอนผลิตเองซึ่งสามารถเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมในบริบทของภาษาอังกฤษในฐานะภาสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเน้นย้ำถึงความสำคัญของความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคล่องแคล่วทางวัฒนธรรมและความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมชี้ให้เห็นว่าการออกแบบหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะเหล่านี้อย่างครบวงจรผ่านสื่อและวิธีการที่หลากหลายจะเป็นกุญแจสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาเผชิญกับสังคมข้ามวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยยังยืนยันอีกว่าองค์ประกอบทั้งสามของ ICC มีความสำคัญต่อการปรับตัวของผู้เรียน นอกจากนี้การใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนซึ่งช่วยให้สามารถระบุได้อย่างเจาะจงว่าในบริบทของนักศึกษาไทยในประเทศจีน ความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งมักถูกละเลยหรือได้รับความสำคัญน้อยกว่าความคล่องแคล่วทางภาษาหรือแม้แต่ความตระหนักรู้เชิงข้อมูลในการออกแบบหลักสูตรทั่วไปชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทัศนคติเชิงบวกและความสามารถในการตีความเชิงวัฒนธรรมที่ละเอียดอ่อนเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่านักศึกษาไทยในประเทศจีนมีความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและ

การปรับตัวในระดับสูง โดยเฉพาะด้านความอ่อนไหวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมประสบการณ์การศึกษาในต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ

จากผลการวิจัยทำให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนการปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการสอนมีความสำคัญในการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาอย่างมาก ดังนั้นสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศไทยและประเทศจีนควรพิจารณาปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนให้มีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของนักศึกษาไทย โดยเน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการปรับตัวได้จริง (Yang Tian & Meng Lijuan, 2022) ควรมีการส่งเสริมให้พัฒนาทักษะการสื่อสาร นอกเหนือจากการสอนภาษาและวัฒนธรรมตามปกติควรสอดแทรกกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรมในทุกรายวิชา เช่น การจำลองสถานการณ์ทางวัฒนธรรม การอภิปรายกรณีศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรมหรือการทำงานกลุ่มร่วมกับนักศึกษาต่างชาติ (Guo Xiaoying, 2017) นอกจากนี้การสอนภาษาต่างประเทศควรสอดแทรกแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมเพื่อให้นักศึกษามีความเข้าใจในกระบวนการที่ตนเองกำลังเผชิญ รวมถึงเข้าใจสาเหตุของปัญหาและกลยุทธ์ในการรับมือกับความท้าทายทางวัฒนธรรม (Sun Jing, 2020) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปรับตัวก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยในการปรับตัวของนักศึกษา สถาบันการศึกษาในประเทศจีนควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาไทยได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนท้องถิ่นและเพื่อนนักศึกษาชาวจีน เช่น กิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม โครงการจิตอาสา หรือการเข้าร่วมชมรมที่มีสมาชิกหลากหลายวัฒนธรรม (Zhao Danyang, 2020) สภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและส่งเสริมการใช้ภาษาในบริบทจริงจะช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะภาษาควบคู่ไปกับการทำความเข้าใจวัฒนธรรม การมีโอกาสสนทนากับเจ้าของภาษาจะช่วยให้เข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรมได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา, 2557) การพัฒนาบุคลากรและการสนับสนุนจากสถาบัน การพัฒนาศักยภาพผู้สอนอาจารย์ผู้สอนทั้งในประเทศไทยและประเทศจีนควรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยและใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการปรับตัว (Zhao Danyang, 2020) นอกจากนี้มหาวิทยาลัยในประเทศจีนควรมีนโยบายและบริการสนับสนุนที่ชัดเจนสำหรับนักศึกษาไทย เช่น การจัดปฐมนิเทศ การมีศูนย์ให้คำปรึกษาด้านการปรับตัวและการจัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาต่างชาติและนักศึกษาท้องถิ่น (Guo Lin, Zheng Huimin, Liu Xinren, & Liu Weirong, 2022) ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ICC ที่มีประสิทธิภาพโดยเน้นการพัฒนาความอ่อนไหวทางวัฒนธรรมเป็นอันดับแรกซึ่งแตกต่างจากการออกแบบหลักสูตรทั่วไปที่อาจเน้นเพียงทักษะภาษาหรือความรู้เชิงวัฒนธรรมผิวเผิน หวังว่าผลการวิจัยจะส่งผลต่อการพัฒนานโยบายการศึกษาระหว่างประเทศและการปรับปรุงคุณภาพประสบการณ์การศึกษาในต่างประเทศของนักศึกษาไทย โดยเฉพาะการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาทั้งในประเทศไทยและประเทศจีนปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการสอนให้เน้นการพัฒนาทัศนคติเปิดกว้างและความสามารถในการตีความสัญญาณทางวัฒนธรรม การค้นพบนี้จะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมนักศึกษาให้สามารถปรับตัวในสังคมข้ามวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้สอนควรบูรณาการความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในหลักสูตรภาษาจีนอย่างเป็นระบบ โดยเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภาษา สำนวน และมารยาททางสังคมจีนรวมถึงควรมีการจัดหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเดินทางที่จำลองสถานการณ์ในชีวิตประจำวันและให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจในการสื่อสาร นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาต่างชาติและเจ้าของภาษาเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการสื่อสารในบริบทจริงและสร้างเครือข่ายทางสังคม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยในอนาคตควรขยายขอบเขตไปยังนักศึกษาไทยในภูมิภาคอื่นของจีนหรือประเทศที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการปรับตัวในบริบทที่หลากหลาย นอกจากนี้ควรพิจารณาศึกษาตัวแปรแทรกซ้อนเพิ่มเติม เช่น บุคลิกภาพ การสนับสนุนทางสังคมเป็นต้น เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ลึกซึ้งและรอบด้านยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

พสุภา ชินวรโสภาค (2564). *วิทย์ไมตรีไทย-จีน* (ฉบับวันวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการอุดมศึกษาโทย ณ กรุงปักกิ่ง พ.ศ. 2564). ปักกิ่ง: ฝ่ายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง.

วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2557). การใช้ภาษาไทยในกระบวนการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 31*(1), 105-117.

สุชาดา บวรกิติวงศ์. (2548). *สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Chen, A. S., You, J. Y., & Chen, S. H. (2018). Mental health and cross-cultural adjustment of Chinese students in Thai universities. *Journal of American College Health, 66*(3), 238–245.

Chen, G. M., & Starosta, W. J. (2000). The development and validation of the intercultural communication sensitivity scale. *Human Communication*, 3, 1–15.

Chen, J. (2022). Instructor-created multimedia materials for intercultural communication in ELF contexts. Taiwan: University Press.

Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Guo, L., Zheng, H., Liu, X., & Liu, W. (2022). Research on the cultivation mode of intercultural communication competence for international talents in colleges and universities. *Achievement Promotion*, (Year unspecified), 075.

Received: Apr 17, 2025, Revised: Jun 5, 2025, Accepted: Jun 23, 2025

Hwang, J., Sato, E., & He, A. W. (2024). From intercultural engagement to intercultural communicative competence: The case of Chinese, Japanese, and Korean. *Foreign Language Annals, 57*(1), 67–92. https://doi.org/10.1111/flan.12738

Laskowska, M. (2024). Developing intercultural communicative competence (ICC) of English majors in courses dealing with the culture of English-speaking countries. *Neofilolog, 62*(2), 563–578. https://doi.org/10.14746/n.2024.62.2.13

Samozhenov, S. N., & Matveeva, I. V. (2024). Cross-cultural competence as an element of professional training of foreign language specialists. *Development of Education, 7*(1), 77–84. https://doi.org/10.31483/r-110085

Sun, J. (2020). Research on the adaptability of Chinese immigrants' pragmatic competence from the perspective of intercultural theory. *Educational Teaching, 2*(2), 1-3.

Ward, C., Bochner, S., & Furnham, A. (2001). The Psychology of Culture Shock. London: Routledge.

Yang, T., & Meng, L. (2022). Research on the compilation of textbooks of a survey of China based on the investigation of learning needs: Taking the international college students from Southwest as an example. *Chinese International Education Research*, (Year unspecified), 1-5.

Zhao, D. (2020). Cultivating international students' intercultural communication competence in teaching Chinese as a foreign language. *Popular Literature and Art,* (24), 171-172.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568
Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

Construction of the Modern Path for the Ecological System of "Chinese Herbal Medicine Culture" in Anguo City, Hebei Province, China

Weimin Du[1]*, Chusak Suvimolstien[2], Poradee Panthupakorn[3], Suwichai Kosaiyawat[4]
[1*,2,3]Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University
[4]Faculty of Education, Burapha University
E-mail: 402434459@qq.com
*Corresponding author

Abstract

As one of China's four major traditional Chinese medicine (TCM) hubs, Anguo plays a vital role in preserving and developing herbal culture. Centered on authentic medicinal production, intangible heritage, ethical merchant norms, and folk medicinal beliefs, Anguo achieves a dynamic balance between tradition and modernity. Its herbal culture ecological system integrates traditional medical civilization with natural and social systems, offering both cultural depth and industrial innovation potential. This study adopts a cultural ecology perspective, blending theories from participatory culture, systems thinking, and ecology. It explores Anguo's herbal system construction across three dimensions: cultural value, practical application, and interactive mechanisms. The foundation lies in classical herbal theory, supported by three pillars—heritage activation, industrial innovation, and modern communication. Together, these enable the evolution of Chinese herbal culture from its historical roots to modern relevance.

Findings suggest that building a systematic herbal culture ecology supports cultural confidence and addresses challenges in health, ecology, and livelihood. Anguo's approach—root protection, innovation-driven development, and communication expansion—embodies harmony between culture, society, economy, and the environment. It revitalizes herbal heritage and offers a distinctive Eastern lens and practical model for global health governance.

Anguo's success provides a blueprint for other regions seeking to preserve and adapt cultural heritage in a modern context.

Keywords: Anguo, Traditional Chinese Herbal Medicine, Cultural Ecology, Cultural Value, Practical Significance, Interactive Mechanism

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

Introduction

On December 22, 2015, Chinese President Xi Jinping emphasized in his congratulatory letter marking the 60th anniversary of the China Academy of Chinese Medical Sciences that "Traditional Chinese medicine (TCM) is a treasure of China's outstanding traditional culture and a key to unlocking the treasures of Chinese civilization" (Xi, 2015). The repository of Chinese civilization gathers the highest achievements across natural sciences and the humanities throughout China's history, embodying the core concepts and values of traditional Chinese culture. As the "key" to this repository, TCM not only aligns with the logic of China's path to modernization with distinctive national characteristics but also carries the philosophical wisdom and civilizational essence of China. The culture of traditional Chinese herbal medicine serves as the foundation of the TCM enterprise, reflecting the "Chinese way of life." Its preservation and innovation have a direct impact on the broader health sector and public acceptance. In the context of globalization and multicultural integration, the culture of traditional Chinese herbal medicine, as a representative of China's outstanding traditional culture, should be vigorously promoted to enhance national soft power and improve public health and well-being. Since the "13th Five-Year Plan" period (2016–2020), traditional Chinese herbal medicine culture has entered a phase of rapid development. A profound understanding of its connotations and seizing the developmental opportunities of the new era are critical for the realization of the "Healthy China" strategy (National Health Commission of the People's Republic of China, 2019). On February 10, 2023, the General Office of the State Council issued the Notice on the Implementation Plan for the Major Project to Revitalize and Develop Traditional Chinese Medicine (General Office of the State Council of the People's Republic of China, 2023), reaffirming the importance of developing TCM and providing clear direction and pathways for its future advancement.

On December 22, 2015, Chinese President Xi Jinping emphasized in his congratulatory letter marking the 60th anniversary of the China Academy of Chinese Medical Sciences that "Traditional Chinese medicine (TCM) is a treasure of China's outstanding traditional culture and a key to unlocking the treasures of Chinese civilization" (Xi, 2015). The repository of Chinese civilization gathers the highest achievements across natural sciences and the humanities throughout China's history, embodying the core concepts and values of traditional Chinese culture. As the "key" to this repository, TCM not only aligns with the logic of China's path to modernization with distinctive national characteristics but also carries the philosophical wisdom and civilizational essence of China.

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

The culture of traditional Chinese herbal medicine serves as the foundation of the TCM enterprise, reflecting the "Chinese way of life," and its preservation and innovation have a direct impact on the broader health sector and public acceptance. Anguo's traditional Chinese herbal medicine culture is an important component, possessing a dual foundation in rich historical heritage and modern development. In the context of globalization and multicultural integration, the culture of traditional Chinese herbal medicine, as a representative of China's outstanding traditional culture, should be vigorously promoted to enhance national soft power and improve public health and well-being. Since the "13th Five-Year Plan" period (2016–2020), traditional Chinese herbal medicine culture has entered a phase of rapid development. A profound understanding of its connotations and seizing the developmental opportunities of the new era are critical for the realization of the "Healthy China" strategy (National Health Commission of the People's Republic of China, 2019). On February 10, 2023, the General Office of the State Council issued the Notice on the Implementation Plan for the Major Project to Revitalize and Develop Traditional Chinese Medicine (General Office of the State Council of the People's Republic of China, 2023), reaffirming the importance of developing TCM and providing clear direction and pathways for its future advancement.

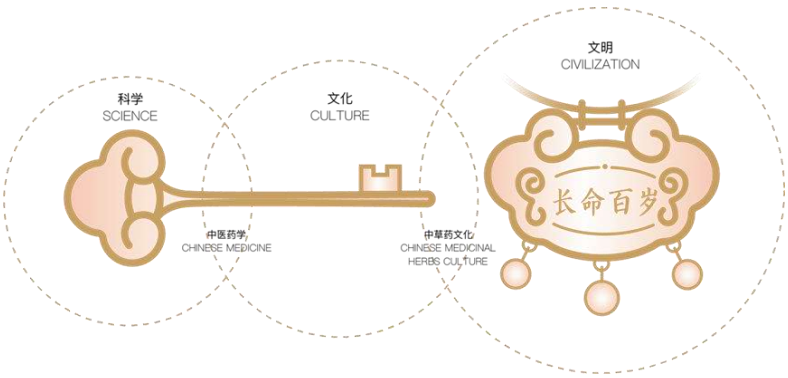

Figure 1: Progressive Development Relationship among Science, Culture, and Civilization (Du,2025)

Anguo is one of the most renowned herbal medicine distribution centers in China's history, famously known as "The Capital of Medicine," "Medicine Prefecture," and "The World's Largest Medicine Market" (Anguo Municipal People's Government

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

Website, 2023). The historical prominence of Anguo as a large-scale herbal market from the Ming and Qing dynasties to the early Republic of China attracted merchants nationwide and from neighboring regions. This led to extensive interactions, cultural exchanges, influences, and integration, thereby creating a unique local herbal medicine culture. Currently, Anguo's herbal medicine culture possesses a preliminary ecological system that encompasses multiple stages including herbal cultivation, processing, trading, research, education, and tourism. However, the awareness of traditional herbal culture and its international dissemination still require strengthening. In the future, Anguo should enhance cooperation with stronger cities and regions, promote the international dissemination of its herbal medicine culture, and utilize contemporary technological means and innovative methods to enhance Anguo's international cultural influence (Sang, 2023). This study primarily focuses on the construction and development of Anguo's herbal culture ecological system, aiming to explore its cultural value, investigate its practical significance in modern society, and provide new insights into the inheritance and innovation of herbal culture.

Research Objectives

This study has two main objectives:

1. To explore and organize the components and characteristics of the Anguo herbal culture ecological system, aiming to analyze the multidimensional features of this unique cultural phenomenon from the perspective of cultural ecology.

2.To analyze the modern path construction of the Anguo herbal culture ecological system, further understanding how this traditional knowledge system integrates with contemporary society.

Research Methods

The primary research methods used in this study are literature review, field investigation, and interdisciplinary research.

Field Investigation Method

With ethical approval from the Human Subjects Research Ethics Committee of Dongfang College, the researcher personally visited Anguo to conduct field investigations on herbal cultivation bases, processing enterprises, and herbal markets. At the same time, the researcher engaged in in-depth exchanges and interviews with local government personnel, herbal culture scholars, and herbal industry practitioners to collect relevant research materials using standardized research methods.

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

Interdisciplinary Research Method

This method integrates theories and methodologies from multiple disciplines, including herbal medicine studies, traditional cultural studies, cultural ecology, and cultural industry. It explores the components and characteristics of Anguo's herbal culture ecological system from diverse perspectives. Based on analyzing the interaction between Anguo's herbal culture and local socio-economic development, this method investigates the evolution and cultural inheritance mechanisms of herbal culture and proposes targeted protection and development suggestions for sustainable future development.

Research Findings

1. Components and Characteristics of the Anguo Traditional Herbal Culture Ecological System

As a "Millennium Capital of Medicine," Anguo's herbal culture ecological system represents the deep integration of historical legacy, industrial practice, folk belief, and modern management, displaying distinct multidimensional characteristics. This section comprehensively analyzes the system from two aspects: components and multidimensional features.

1.1 Components of the Anguo Herbal Culture Ecological System

(1) Historical Legacy and Cultural Belief

The prosperity of Anguo’s pharmaceutical industry can be traced back to the establishment of the Yaowang Temple (Tong, Eastern Han Dynasty during) the Eastern Han dynasty. Through continuous development during the Song, Yuan, Ming, and Qing dynasties, a belief system centered on the worship of King of Medicine, Pi Tong, gradually formed (Kong, 2011). The Yaowang Temple served not only as a site for sacrificial activities but also as a crucial center for herbal trading and cultural dissemination.

The biannual temple fairs, held in spring and autumn (with the spring fair lasting five months and the autumn fair lasting seven months), attracted herbal merchants from across the country. During these fairs, merchants not only conducted medicinal trades but also exchanged herbal knowledge, shared pharmaceutical experiences, and promoted the spread and development of herbal culture. Additionally, the fairs incorporated a variety of folk activities, such as ceremonial market openings honoring the King of Medicine, herbal opera performances, herbal cuisine tasting, and herbal garden tours. These activities enriched the cultural life of the populace and deepened the public’s recognition and respect for herbal culture (Li,

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

2021). The worship of Pi Tong (Pi Tong, Eastern Han Dynasty) transcended religious belief, embodying the inheritance and promotion of the spirit of traditional herbal culture (Liu, 2005).

Figure 3. Ritual Ceremony for Pi Tong, the Medicine King (Pi Tong, Eastern Han Dynasty) (Yu, 2025)

Figure 4. Ritual Ceremony for Pi Tong, the Medicine King (Pi Tong, Eastern Han Dynasty) (Yu, 2025)

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

Figure 5. Traditional Herbal Culture Activities at the 27th Anguo International Herbal Medicine Festival (Yu, 2025)

(2) Industrial Support and Full-Chain Coordination

As the core hub of traditional Chinese medicinal material trade in northern China, Anguo is renowned as the "Capital of Medicine." The traditional Chinese medicine (TCM) industry has long been a key pillar of the city's economic development. In recent years, the city has accelerated the transformation and upgrading of the TCM industry. At present, Anguo has built a relatively complete industrial chain covering planting, processing, trade, healthcare, and tourism, forming a coordinated development model across the "three sectors (agriculture, industry, and services)." This comprehensive structure has significantly enhanced the quality and efficiency of the TCM industry. From herb cultivation, preparation, purchase, and sales to consumption, Anguo has promoted the integration of various TCM-related segments and functions. Local policies emphasize the importance of innovation, strengthening technical training, ensuring the standardization of processing techniques, and optimizing the quality of medicinal materials. These efforts have improved the professionalism of practitioners and boosted the efficiency of production and distribution networks. In addition, Anguo has made full use of modern logistics systems to connect different stages of the industrial chain, building a highly collaborative and efficient market ecosystem. Moreover, Anguo has developed a complete TCM industry chain encompassing cultivation, preparation, procurement, and usage, anchored by a comprehensive industrial service system. It has also leveraged cultural tourism resources to develop immersive herbal culture experiences, allowing visitors to explore herbal gardens,

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

wellness resorts, and heritage towns, thus enhancing the public's engagement with TCM culture and expanding its cultural influence. These efforts have not only reinforced Anguo's position in the domestic TCM market but also contributed to the city's brand image and cultural identity. The fusion of industry and culture has laid a solid foundation for the sustainable development of the TCM sector, playing a vital role in promoting local social cohesion and driving steady economic growth.

Figure 6. Industrial Structure of Traditional Chinese Herbal Medicine in Anguo (Du, 2025)

(3) Institutional Regulation and Industrial Ecosystem

Anguo's traditional Chinese herbal medicine (TCHM) culture has achieved an organic integration of traditional value systems and modern technical standards at the institutional level. This fusion not only inherits historical practices but also embraces modern scientific advancements. Through the construction of a standardized system and the improvement of regulatory mechanisms, the modernization of TCHM has entered a new stage characterized by more structured, transparent, and technology-driven governance. In recent years, to enhance its role as a "Thousand-Year Medicinal City," Anguo has advanced quality management and technological application across various segments. The establishment of a quality traceability system has strengthened industry oversight and accountability. Meanwhile, by introducing modern evaluation tools and digital management platforms, Anguo has improved operational efficiency and industrial credibility, contributing to a more robust and standardized herbal medicine ecosystem.

Anchored in its deep cultural roots, Anguo has developed a complete and highly referential set of institutional frameworks and industrial practices that effectively

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

integrate traditional medical ethics with modern governance standards. This system not only emphasizes the protection and cultivation of authentic medicinal materials but also pays attention to the cultural transmission and education of traditional Chinese medicine. With the support of major national policies, Anguo has actively explored institutional innovation in fields such as herbal medicine standardization, healthcare service integration, cultural tourism development, and market regulation. It has formed a distinct industrial ecosystem that combines traditional and modern elements, balancing efficiency with cultural integrity. These innovations have provided a solid foundation for the sustainable development of the herbal medicine industry and offer valuable reference models for other regions seeking to deepen the integration of culture and industry, and to enhance governance in the field of traditional medicine.

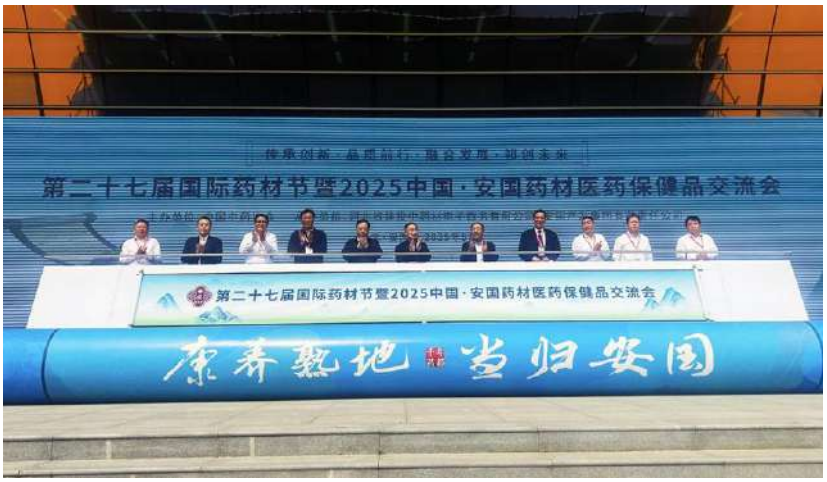

Figure 7. Opening Ceremony of the 27th Anguo International Herbal Medicine Festival (Yu, 2025)

1.2 Multidimensional Characteristics of the Anguo Herbal Culture Ecological System

(1) Dual Nature of Historical Inheritance and Contemporary Innovation

As a treasure of traditional Chinese medicine, Anguo's herbal culture embodies a millennium of accumulation and refinement, demonstrating profound historical depth and unique cultural value. In terms of historical inheritance, Anguo's herbal culture encapsulates the ancient reverence for nature and wisdom, forming a distinct theoretical and practical system through generations of transmitted cultivation techniques, processing craftsmanship, and documented pharmacopoeias. This traditional knowledge has played a significant role in every stage of herbal cultivation, harvesting, and processing, providing valuable references and insights for the modern

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

development of the herbal industry. Meanwhile, Anguo's herbal culture exhibits a strong spirit of contemporary innovation. While preserving the traditional essence, Anguo actively incorporates modern technological methods, such as gene sequencing and big data analysis, to conduct in-depth research and development of herbal medicine, continuously improving the quality and efficacy of herbal products. Furthermore, Anguo promotes and innovates herbal culture through organizing herbal culture festivals and establishing herbal culture learning centers, enabling wider public engagement and appreciation of traditional culture, thereby advancing the modernization and internationalization of herbal culture.

(2) Symbiosis between Economic Value and Cultural Identity

This symbiosis is reflected on multiple levels. First, economic value provides a solid material foundation for cultural identity (Liu, 2011). The prosperity of Anguo's herbal industry not only drives local economic growth but also offers the financial support necessary for the dissemination and promotion of herbal culture. Through the expansion of the industrial chain encompassing cultivation, processing, and sales, Anguo's herbal culture becomes recognized and accepted on a broader scale, thereby strengthening public identification with and pride in herbal culture.

Second, cultural identity endows economic value with deeper significance. The unique ideas and values embodied in Anguo's herbal culture, such as respect for nature and harmonious coexistence, provide spiritual guidance and moral support for the development of the herbal industry (Shen-Wei et al., 2013). These concepts not only promote the sustainable development of the herbal industry but also enhance the cultural connotation and added value of herbal products, increasing their market competitiveness. Moreover, the symbiosis between economic value and cultural identity is further manifested in external cultural exchanges and cooperation. By hosting herbal culture festivals and establishing herbal museums, Anguo showcases the unique charm of herbal culture to domestic and international audiences, attracting tourists and investors. This not only promotes the global dissemination of Anguo's herbal culture but also generates substantial economic benefits, further solidifying the symbiotic relationship between cultural identity and economic value.

(3) Synergy between Natural Ecology and Human Ecology

b) Coordination Between Natural and Humanistic Ecologies

Anguo's natural environment provides ideal conditions for developing into a central hub for medicinal herb cultivation, primarily due to its unique geographical location and soil composition. Situated in the central-northern part of Hebei Province within the North China Plain, Anguo falls within a typical warm temperate monsoon

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

climate zone. It has an average annual temperature of 12.4°C and an average annual precipitation of 555.3 mm, with a long frost-free period. These climatic features create a favorable environment for the growth of medicinal plants. In addition, Anguo's soil types are diverse, ranging from loamy to clay soils with varied moisture and nutrient levels, which are well-suited to the ecological needs of a wide range of medicinal herbs. These natural ecological advantages form the foundational support for the sustainable development of Anguo's herbal medicine sector. Anguo also possesses a long-standing tradition of herbal cultivation and a wealth of experience, aligning closely with the main distribution areas of key medicinal materials across China. Its clearly defined functional zoning and effective land-use planning have enabled the formation of a specialized production system. The region's multivariate cultivation techniques and services, especially in planting, processing, and market integration, have further consolidated its role in the national herbal medicine network. Anguo's production covers a wide variety of medicinal plant species, and the maturity of its herbal cultivation and distribution system has allowed it to produce high-quality raw materials at scale. Some of these are distributed nationwide, making Anguo one of China's most important medicinal plant production bases. The mutual reinforcement of natural and humanistic ecologies not only enables the harmonious development of herbal medicine with its surrounding environment but also enhances the integration of TCM culture into the daily life and practices of the local community. The natural geography of Anguo supports a localized lifestyle and identity, where herb-related customs and knowledge are passed down through generations. In this context, ecological practices are not limited to environmental concerns but are embedded in cultural life and local values. This interdependence between nature and culture offers a fertile ground for the preservation and transmission of traditional Chinese medicine and provides strong support for the ongoing revitalization and innovation of TCM in the region.

(4) Balance between Institutional Regulation and Grassroots Autonomy

Within Anguo's herbal culture ecological system, a subtle balance exists between institutional regulation and grassroots autonomy (Zhang, 2015). On one hand, the government has established a series of regulations to ensure the standardization and regulation of all aspects of herbal cultivation, processing, and sales, effectively preventing the emergence of counterfeit and inferior products and protecting consumer rights. These regulations not only enhance the overall quality of Anguo's herbal products but also provide institutional guarantees for the inheritance and development of herbal culture. On the other hand, grassroots communities in Anguo have, through long-term production practices, accumulated rich experience and knowledge, forming a

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

unique system of grassroots autonomy. This includes the transmission of herbal cultivation techniques, the oral dissemination of therapeutic efficacy, and the development of an integrity-based trading system. These mechanisms complement potential deficiencies in formal regulation, enhancing the vitality and resilience of herbal culture. Simultaneously, grassroots autonomy promotes the diversification of herbal cultural development, making Anguo's herbal culture more vibrant, diverse, and distinctive.

(5) Digital Technology as a Driving Force for the Development of Anguo's Traditional Chinese Herbal Medicine Industry

Digital technology has provided comprehensive support for the development of Anguo's traditional Chinese herbal medicine (TCHM) industry. It has enhanced production efficiency and product quality, promoted industrial standardization and branding, and accelerated the process of internationalization. Through the construction of digital herbal medicine platforms, Anguo has successfully cultivated a new digital development model for the TCHM industry, creating new momentum for the industry's high-quality growth. In the cultivation stage, Anguo has adopted intelligent tools for real-time monitoring and management. By collecting data on soil conditions, climate, and plant growth cycles, smart sensors are used to identify and trace abnormalities, assess disease risks, and issue early warnings, significantly improving the scientific accuracy of production decisions. In the processing stage, Anguo has introduced multiple advanced processing and testing devices, which have improved efficiency, product consistency, and overall safety. These technologies support the standardization and refinement of the production process, ensuring high-quality outputs. In logistics and distribution, Anguo has established an integrated traceability platform that tracks the entire lifecycle of herbal products—from raw materials to final products—ensuring transparency and trust across the supply chain. Meanwhile, Anguo has developed a 'Digital Chinese Herbal Medicine City' system. The platform covers functions such as online trading, data integration, scientific research collaboration, and intelligent supervision. It supports seamless interactions between local enterprises, hospitals, research institutions, and government agencies. By linking digital infrastructure with traditional herbal markets, Anguo has bridged the gap between heritage and modernity, creating a new type of smart herbal economy. This transformation has attracted the attention of national policymakers, researchers, and business leaders, providing an exemplary case for the application of digital technology in the TCHM sector. Today, Anguo not only leads in cultivating and processing herbs but also stands at the forefront of digital innovation in the field, helping to streamline transactions, reduce

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

costs, and enhance brand recognition. In doing so, it continues to drive the digital transformation of China's traditional medicine industry.

2. Modern Pathways for Constructing the Anguo Herbal Culture Ecological System

The Anguo herbal culture ecological system not only embodies a profound historical and cultural legacy but also holds significant contemporary relevance. It serves as an essential vehicle for promoting the inheritance and innovation of traditional Chinese medicine (TCM), stimulating local economic development, and enhancing international cultural exchanges.

The modern construction of Anguo's herbal culture ecological system is rooted in historical beliefs, structured around a complete industrial chain, safeguarded by institutional innovations, and characterized by multidimensional integration. It exemplifies both the transmission of TCM civilization and the modernization of traditional industries. Its uniqueness lies in the seamless integration of the "material attributes" of medicinal herbs with the "spiritual attributes" of culture, forming an integrated ecological loop encompassing production, education, research, culture, and tourism. This model provides a valuable framework for the protection of herbal culture and the advancement of related industries. Moreover, in the context of modern civilizational exchanges, the construction of the Anguo herbal culture ecological system offers a window for showcasing the achievements of Chinese traditional culture and modern medicine. Through cultural exchange and cooperation, it promotes the use of traditional herbal medicine, enhances global understanding and appreciation of Chinese culture, and contributes to the advancement of cultural diversity and global health initiatives. To achieve these goals, it is necessary to establish effective interaction mechanisms within the Anguo herbal culture ecological system. This includes strengthening cooperation between herbal cultivation bases and research institutions, promoting the standardization and branding of herbal products, and applying modern cultural management concepts to develop both online and offline experiential and educational platforms. These measures will help disseminate herbal knowledge widely and ensure the sustainable development of the herbal culture ecological system, thereby making a greater contribution to the global health sector.

2.1 Implementation Pathways from the Perspective of Cultural Value

When exploring the modern pathways for constructing the Anguo herbal culture ecological system, it is critical to recognize its cultural value. As a treasure of the Chinese nation's traditional medical heritage, herbal medicine encompasses rich cultural connotations, spanning philosophy, natural sciences, and the humanities. Constructing a modern ecological system in Anguo helps preserve and transmit this

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

precious cultural legacy, ensuring it remains a vibrant cultural practice rather than merely a historical artifact recorded in literature and legends. Firstly, construction requires historical inheritance and theoretical system innovation. As a historic hub for herbal trading, Anguo possesses a deeply rooted herbal culture. The primary task in constructing a modern ecological system is to thoroughly excavate and systematically organize this valuable historical and cultural heritage through methods such as documentary research and oral history recording. This process involves comprehensively tracing the development and unique values of herbal culture. Meanwhile, integrating modern scientific concepts and technological advancements to innovate upon traditional herbal theoretical systems is essential. This dual approach will establish a new theoretical framework that respects traditional wisdom while meeting contemporary demands, thereby providing theoretical support for the sustainable development of TCM culture. Secondly, emphasis must be placed on cultural identity and the refinement of spiritual core values. As an important component of traditional Chinese culture, the construction of a modern Anguo herbal culture ecological system fosters greater cultural confidence and identity. By distilling core spiritual values embedded in herbal culture—such as the philosophical notion of "harmony between humans and nature," the health principle of "the medicinal and edible origin," the moral standard of "integrity and righteousness," and the core values of "benevolence, harmony, precision, and sincerity”it is possible to inspire public affection and respect for TCM culture. This, in turn, fosters a unique sense of cultural belonging and identity, helping to maintain cultural diversity while promoting the global dissemination and exchange of herbal culture.

2.2 Practical Pathways from the Perspective of Realistic Significance

(1) Economic Significance and Industrial Transformation

The construction of the modern Anguo herbal culture ecological system holds significant economic value for contemporary society. By integrating various segments of the industrial chain—including herbal cultivation, processing, sales, scientific research, and educational complete industrial ecosystem can be established, driving the development of related industries, creating employment opportunities for local residents, increasing income, and promoting regional economic prosperity.

First, constructing the modern Anguo herbal culture ecological system can drive industrial upgrading and transformation. It facilitates the integration and optimization of the herbal cultivation, processing, and sales industries, thereby promoting the transformation and modernization of the herbal industry. Measures such as introducing advanced cultivation technologies, improving the quality of medicinal

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

herbs, and expanding international markets can effectively enhance the added value and competitiveness of the herbal industry, injecting new vitality into local economic development.

Second, the construction of the ecological system can promote technological innovation and the establishment of industry standards. In the process of constructing a modern Anguo herbal culture ecological system, emphasis should be placed on technological innovation and standardization. Through the development of new medicines, improvement of production techniques, and formulation of industry standards, the technological content and standardization level of traditional Chinese medicine (TCM) products can be significantly enhanced. Furthermore, active participation in the formulation and promotion of international TCM standards can help transform the essence of Anguo's herbal culture into internationally recognized frameworks, contributing to the global advancement of herbal culture.

Finally, as one of the treasures of Chinese culture, Anguo's herbal culture possesses unique charm and widespread influence. By promoting cultural diplomacy through the construction of a modern herbal culture ecological system, Anguo can build a bridge for cultural exchanges between China and the international community, facilitating the global dissemination of herbal culture. This approach not only fosters greater international understanding and recognition of traditional Chinese culture but also adds new highlights and distinct characteristics to China's cultural diplomacy.

(2) Synergistic Logic of the Interactive Mechanism

The construction of the Anguo herbal culture ecological system requires strong endogenous momentum as its foundation. This includes the high-level attention and policy support of local governments, the active participation and innovation drive of TCM enterprises, and the attraction and cultivation of talents specializing in herbal medicine. By forming an endogenous momentum system led by government guidance, driven by enterprises, and supported by talent, the sustainable and healthy development of the herbal culture ecological system can be effectively promoted. In addition to the endogenous momentum system, it is also necessary to establish a comprehensive external support network to ensure the successful construction of the modern Anguo herbal culture ecological system. This includes strengthening cooperation and exchanges with international herbal organizations, expanding international trade channels for medicinal materials, and promoting the dissemination and education of herbal culture. By building a diversified external support network, strong external guarantees and support for the construction of the modern ecological system can be secured (Wen, 2014).

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

The construction of the modern Anguo herbal culture ecological system possesses not only significant cultural value but also profound practical significance. Through measures such as deeply excavating historical cultural heritage, refining cultural identity and spiritual core values, promoting industrial upgrading and transformation, enhancing technological innovation and standardization, expanding channels for cultural dissemination and education, and building a system of internal and external synergy, the sustainable and healthy development of the Anguo herbal culture ecological system can be continuously advanced. These efforts will actively contribute to the inheritance and innovation of herbal culture, local economic development, and international cultural exchange.

Discussion

1. Cultural Inheritance and Innovation

Integrating modern technology with market demand is essential for innovating and enhancing the appeal and influence of Anguo's traditional herbal culture. By utilizing digital and intelligent technologies to systematically excavate and organize herbal culture, a comprehensive database and knowledge graph can be established. Developing herbal health products and cultural tourism projects that merge traditional culture with contemporary lifestyles can significantly enhance the practicality and attractiveness of the heritage. Additionally, organizing cultural festivals, seminars, and similar activities can strengthen promotion and exchange, thereby expand the cultural influence and accelerating internationalization. Liu (2024) emphasizes that promoting the inheritance and innovative development of TCM culture contributes to enhancing cultural confidence, constructing a system of Chinese civilizational symbols, and supporting both the modernization of national governance and global health governance.

2. Collaborative Industrial Development

The key to constructing a modern Anguo herbal culture ecological system lies in strengthening coordination across cultivation, processing, and sales sectors to achieve efficient industrial development. Establishing standardized cultivation bases and promoting advanced technologies and management practices are critical to ensuring the quality and stable supply of raw materials. Simultaneously, upgrading the technological capabilities and equipment of processing enterprises can enhance product quality and processing efficiency, while promoting the development of deep-processing products. In the sales sector, comprehensive channel development and strong brand building are necessary to consolidate the cultural foundation and enhance

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

market competitiveness. Li and Liu (2020) propose that optimizing the primary industry, expanding the secondary industry, and strengthening the tertiary industry are essential strategies for achieving integrated and interactive industrial development, thus promoting industrial upgrading, enhancing industrial strength, and cultivating new economic growth drivers. Policy and financial support play a vital role in facilitating information sharing and resource integration, ensuring the efficient and cohesive operation of the industrial chain.

3. Synergistic Logic of the Interactive Mechanism

Under the framework "Historical Root Preservation + Industrial Innovation Drive + Modern Communication Expansion," exploring how the modern Anguo herbal culture ecological system can achieve multidimensional development from historical depth to contemporary modernization is key to reinforcing cultural confidence and enhancing cultural soft power. This framework highlights the importance of cultural inheritance while emphasizing the pivotal role of industrial innovation and modern communication strategies in the modernization of herbal culture. Historical root preservation ensures cultural continuity and authenticity, providing cultural foundations for industrial innovation (Zhou, 2013). Industrial innovation, through technological advancement and market expansion, transforms cultural assets into competitive products and services. Modern communication strategies broaden dissemination channels through the application of new technologies, enhancing global cultural influence.

The integration of these three elements constitutes the core of the modern herbal culture ecological system, providing strong support for reinforcing cultural confidence and boosting cultural soft power. Liu (2020) notes that herbal culture, as an outstanding representative of Chinese traditional culture, plays a significant role in strengthening China's overall cultural soft power and advancing the construction of a culturally strong nation.

Research Recommendations

Promote cultural transmission and innovation: Strengthen the promotion of Anguo’s traditional Chinese herbal medicine (TCHM) culture by leveraging modern media and digital platforms to disseminate knowledge about TCM culture and practices. Integrate tourism and education sectors to develop distinctive TCHM cultural products and immersive experience programs.

Promote coordinated industrial development: Establish a comprehensive collaborative mechanism across all stages of the industry chain, enhancing cooperation in cultivation, processing, sales, and distribution. Encourage information sharing and joint efforts between different segments of the supply chain and support enterprise-academia

Received: May 30, 2025, Revised: Jun 20, 2025, Accepted: Jun 27, 2025

cooperation to enhance the technological capacity and competitiveness of the industry. Build interactive mechanisms: In the future, we will explore the establishment of an integrated research framework for 'Heritage Protection Rooted in History and Innovation-Driven Modern Transmission Strategies,' with the goal of deeply examining the modern ecological system of Anguo's TCHM culture from multiple levels and dimensions. By aligning cultural preservation with the demands of modern development, we aim to construct a multi-layered and systematic cultural structure. This will be essential in strengthening cultural confidence and enhancing the practical value of TCHM culture in the contemporary era.

References

Kong, X. (2011). Innovation research on traditional trade fairs: A case study of Anguo Yaowang Temple Fair. *China Business Review*, 7, 245–246.

Liu, C., & Wan, J. (2018). The connotation and characteristics of core values in traditional Chinese culture. *Science Education Article Collects*, 34, 5–7.

Liu, S. (2011). Analysis of the current phenomenon of traditional culture revival. *Scientific Socialism*, 1, 106–108.

Liu, S. (2024). The logic, dilemmas, and pathways of the inheritance and innovative development of TCM culture. *Southeast Academic Research*, 6, 240–249.

Liu, T. (2005). Types of temple fairs and practical modes of folk religion: A case study of Anguo Yaowang Temple Fair. *Folk Culture Forum*, 4, 12–18.

Shen, J., Ma, H., & Wei, L. (2013). The interactive and evolutionary logic of the inheritance and innovation of the core values of TCM culture. *Medicine and Philosophy (A Edition)*, 10, 90–94.

Wen, C. (2014). A discussion on the dissemination and popularization of TCM culture. *TCM Culture*, 3, 62–65.

Zhang, R. (2015). *On Cultural Consciousness (3rd ed., ISBN: 9787215097933)*. China: Henan People's Publishing House.

Zhou, Z. (2013). *A discussion on issues related to TCM and intangible cultural heritage*. China: Chengdu University of TCM.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568
Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

An Innovative Design Study of Rosewood Silver-Inlaid Art

Liping Hu; Pitiwat Somthai*; Suparirk Kanitwaranun
Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University
E-mail: psomthai@gmail.com*
*Corresponding author

Abstract

Rosewood silver-inlaid lacquerware first emerged during the Daoguang period (1821-1850) of the Qing Dynasty and has preserved traditional lacquering techniques with conventional decorative patterns. The rosewood silver-inlaid lacquerware studied in this paper is relatively widespread in the Weifang region. Despite its historical production, recognition remains largely confined to Weifang municipality, with limited dissemination beyond Shandong Province

This study employs the "literature research method" and "field investigation method" to explore the production techniques of rosewood silver-inlaid lacquerware. Through related research, key procedural steps and methods requiring attention during the crafting process were identified. During the investigation, improvements and innovations were made to certain aspects of the silver-inlaid patterns and production techniques, which were then applied in the creation of a series of rosewood silver-inlaid lacquerware artworks.

Keywords: Lacquer Art, Rosewood Silver-Inlaid Lacquerware, Decoration, Innovation

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Introduction

Archaeological evidence indicates China has been the earliest civilization to utilize lacquer. As an artistic medium, lacquerware stands as an exemplary manifestation of China's enduring craft traditions. Having been transmitted over millennia, it has become deeply embedded in people's daily lives, enriching both material culture and spiritual nourishment. Weifang has sustained a vibrant handicraft tradition since ancient times, producing diverse art forms including kite-making, Yangjiabu woodblock prints, Puhui New Year paintings, Gaomi paper-cutting, rosewood silver-inlaid lacquerware, and antique bronzeware reproductions. Although China has a wealth of artistic traditions and considerable research on lacquer art, domestic and international studies on rosewood silver-inlaid lacquerware remain relatively scarce. Historical documentation on this craft is particularly lacking, as most artisans tend to focus solely on production rather than recording and systematizing theoretical knowledge. Awareness and engagement with academic research in this field still need improvement. Additionally, insufficient innovation poses another major challenge. Rosewood silver-inlaid lacquerware has yet to fully adapt to contemporary aesthetics and lifestyle demands in terms of themes, designs, and applications, leading to severe product homogenization and difficulty in stimulating new market interest (Wang, 2024). To gain a more comprehensive understanding of the production techniques and methods of rosewood silver-inlaid lacquerware and to promote its dissemination, this study aims to elevate Weifang's rosewood silver-inlaid lacquerware to a broader stage. Therefore, the author has conducted relevant research on the subject.

Research Objectives

1. To conduct a relatively comprehensive study on the production techniques of rosewood silver-inlaid lacquerware and further innovate its craftsmanship.

2. To integrate the rosewood silver-inlaying technique with traditional lacquer art in lacquerware creation, combining contemporary characteristics with handmade artistry, thereby further highlighting the traditional value and modern significance of rosewood silver-inlaid lacquerware.

3. To preserve the artistic form of rosewood silver-inlaid lacquerware while innovating and refining it in creative practice, thereby better expressing contemporary humanistic spirit and cultural depth, as well as embodying the era-specific features of arts and crafts

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Research Methodology

The research methods involved in this study include literature research and field investigation.

In the field of arts and crafts, literature research is one of the most fundamental and essential research methods. It primarily involves systematically collecting, evaluating, organizing, and analyzing various documentary materials to reconstruct historical contexts, interpret cultural connotations, or validate academic hypotheses. In this study, the researcher mainly consulted academic papers, local reports, and historical records related to lacquer art and decorative techniques to gain an in-depth understanding of the subject and enrich the research content. For instance, Zhang Aihong's article "A Study on the Development and Challenges of Rosewood Silver-Inlaying Craft in Weifang, Shandong" discusses improvements in silver-inlaying techniques, providing valuable references for this research (Zhang, 2014). Field investigation is a research method involving on-site observation, documentation, and participation at craft production locations (workshops, villages, and markets), aiming to collect primary data that supplements literature research. In this study, direct engagement with rosewood silver-inlaid lacquerware artisans facilitated both technical understanding and preservation documentation.

Research results

1. Redwood silver-inlaid lacquerware craft

1.1 Lacquerware production process

The lacquer art process may appear deceptively simple, but its production involves complex procedures including: (1) base preparation, (2) surface scraping, (3) matte finishing, and (4) repeated paint application. The wiping process requires multiple iterations. For smaller items, additional surface mounting is necessary. Each lacquer application must be followed by sanding after drying, with this cycle repeated until the desired finish is achieved.

1.2 Making process of rosewood silver paint ware

As the place where the traditional handicrafts of rosewood silver lacquerware was produced, Weifang had a creative background of time, earth, beauty of materials and craftsmanship in a specific historical period (Hua, 2010)

The next step to be carried out after polishing the carcass is the "silver embedded" process. Stick the drawings drawn in advance on the carcass, and then inlaid materials such as gold and silver wires in the groove where the pattern texture is located. Gold and silver wire should choose the thickness according to the pattern and wood you

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

choose. The inlaid patterns are mostly landscapes, flowers, figures, birds and beasts, and various fonts. Then the metal wire is embedded and smashed and sanded with sandpaper to be flush with the carcass surface to perform the subsequent process.

1.3 Pattern making process of rosewood silver lacquerware

The process begins by adhering the printed pattern to the prepared base surface using adhesive paste. After the paste dries, the line engraving commences. Essential tools for silver inlay include:

(1). Fine scissors

(2). Hammer-equipped tweezers

(3). Specialized silver-inlay chisels (varying in width from 1-2 mm, with thickness matching the silver wire)

The silver-inlay chisels create both curved and straight incisions on wood surfaces. Experienced artisans select chisels based on the pattern's line curvature and length. The technique involves:

- Positioning the chisel along the pattern lines
- Gently tapping the chisel with a hammer while moving it along the design
- Forming precise grooves through controlled percussion

Subsequent steps require:

(1). Shaping the silver wire into appropriate arcs using tweezers

(2). Aligning the wire over the incised groove

(3). Carefully hammering the wire into the channel

(4). Trimming to length with scissors

(5). Final tightening with a precision hammer

2. Innovative design of rosewood silver paintware

2.1 Pattern innovation of rosewood silver lacquerware

2.1.1 Classification of pattern expression of rosewood silver lacquerware

The researchers in this article searched for relevant information through searching for relevant information and classified and summarized the pattern performance of rosewood silver lacquerware, and prepared Table 1.

Table 1 Weifang rosewood silver lacquer decoration theme classification table

category	Express content and characteristics	Representative patterns/example	Crafts and cultural significance
Landscape	Expressing natural landscape situations, limited	Landscape painting artistic conception (such as distant mountains, flowing water, etc.)	Simulating the landscape effect through the changes in density, length, and curved straightness of silver threads, it

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

category	Express content and characteristics	Representative patterns/example	Crafts and cultural significance
	by silver embedded craft materials		is difficult to express the hazy feeling of brush and ink smudge
Characters	Mainly based on women's themes, reflecting beautiful demands and yearnings	Pictures of Eight Immortals Crossing the Sea, Flying Immortals from the Sky, Chang'e Jade Rabbit, Lady	It has practical significance and is mostly used to express idealized images in myths, legends or folk stories
Animals, plants, flowers and birds	Close to the public's aesthetics, strong lifestyle	Peony, pine and crane, plum, orchid, bamboo and chrysanthemum, fish and insects, etc.	The most popular and most numerous categories reflects natural vitality and traditional aesthetic taste
Folk auspicious patterns	Express your best wishes and wishes	Text or symbolic patterns such as blessing, fortune, longevity, joy, wealth, and auspiciousness	Widely used in weddings, birthdays and other occasions, carrying the concept of blessings in traditional culture
Ancient utensils patterns	Drawing on classic patterns from historical relics to highlight cultural heritage	Bronze patterns from Shang and Zhou dynasties, ancient jade tiles on Qin and Han dynasties, etc.	Reflects the inheritance of ancient art, with both collection and academic value

As shown in Figure 1, this plate-viewing ornament features goldfish motif inlays. The disc prominently displays four striking characters reading "Golden and Jade Hall" (金玉满堂). While the overall composition exhibits smooth craftsmanship and dense patterning, the work demonstrates overt commercial characteristics that reveal a lack of artistic autonomy. This tendency has somewhat constrained both the innovative development of traditional handicrafts and cross-disciplinary creative exchange.

Figure 1 "Golden and Jade Hall"(金玉满堂) (Source: Photographed by the author)

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

2.1.2 The combination of calligraphy art and rosewood silver lacquerware

In Chinese culture, chopsticks constitute an indispensable element of daily life. As demonstrated in Figure 2, the design of this rosewood chopstick box integrates traditional cultural elements: the lid features a portrait of Confucius, while the base displays the classical Confucian dictum "Is it not delightful to have friends coming from afar?" (有朋自远方来，不亦乐乎？).

Calligraphy, having been cultivated for millennia as a quintessential Chinese art form, embodies the nation's profound cultural heritage and aesthetic principles. This cultural context renders the integration of calligraphic art with rosewood silver-inlaid lacquerware both conceptually justified and technically imperative for cultural preservation. From the external characteristics, it can see that the overall color of the work in Figure 2 is light yellow, which is closer to the color of the wood itself, and is clearer than the dark redness of the previous work. Because natural lacquer is transparent and its color does not cover, if the lacquer is applied on the wooden tire, even if the lacquer needs to be painted and polished over and over again during the production process, the patterns of the wooden tire itself will still exist. This color works are not only fresher and more beautiful, but also present the properties of the wood itself well in front of everyone, increasing people's understanding and understanding of the wood itself, and it is also easier to distinguish the types of wood tires.

Figure 2 "Taste of Food" (食之味)(Source: Photographed by the author)

Figure 3 presents the most prevalent decorative motif found in chopstick boxes - a floral-and-butterfly composition symbolizing spring vitality. The design depicts blossoming flowers attracting newly emerged butterflies, visually echoing the poetic imagery from Southern Liang Dynasty poet Liu Lingxian's "Answer": "Orioles warbling amidst foliage, butterflies frolicking among blossoms" (鸣鹂叶中舞, 戏蝶花间鹜).

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

This classical aesthetic representation contrasts technically with the yellow lacquer variant, as the red lacquer requires an additional pigmentation process during production, resulting in distinct chromatic qualities.

Figure 3 "Butterflies Love Flowers"(蝶恋花) (Source: Photographed by the author)

2.1.3 Combination of flat composition and rosewood silver-inlaid lacquerware

Figure 4 is a rosewood silver intact inkstone box. It can clearly see that the pattern is composed of carp and water splashes. The size is about 6cm×8cm. The pattern is inlaid with silver wire, and the whole work is dark red. The luster of the lacquer and the brightness of the silver wires are combined to make the whole work look high-end and atmospheric. The composition method of the pattern cleverly combines the composition principle of flat composition and the artistic beauty of decorative painting. The graphic composition does not take practicality as the design concept but is entirely a service for visual expression. Modern composition techniques such as "asymmetric composition", "dynamic balance", "highlighted focus", "geometry and free form" can not only maintain the essence of traditional culture, but also give them new aesthetic value and contemporary significance in the context of modern design (Hu, 2024).

Figure 4 " Fish in the Middle"(鱼中游) (Source: Photographed by the author)

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

The carp scales are copied and arranged in sequence through lines of the same arc, and the simple shape has its own unique rhythm. It combines different arrangement rules between points, lines and surfaces to form a picture in a picture with formal beauty. The expression of traditional patterns emerges, appears and develops from nature, but it exists higher than nature. It aims to be practical, and traditional patterns often rely on different means to rely on the real environment to achieve their own practical purpose. As a handicraft product, rosewood silver embedded in it has both artistic ornamental value and practical value, which is easy to collect and is deeply loved by the world (Li, 2011)

The inkstone box can be regarded as a cultural item and is one of the essential items for literati and artists. Therefore, the patterns presented on the outside are particularly important. It must not only be beautiful and generous but also have beautiful meanings to be integrated into it. We can see the silver pattern in the picture. The following part is the shape of the splashing water splashes. The water splashes rise from the water surface, and are arranged in a curved manner, with a moderate density, as if you can see the moment when a carp rises into the air. Two carp hang in the air, their heads jumping upwards, giving the feeling of carp leaping on the dragon gate. After continuous evolution, traditional patterns have formed a unique artistic system. They are inexhaustible cultural treasures and an important manifestation of the national spirit. They can provide good support for the development of modern design. (Wang Jing, 2025)

2.1.4 The combination of folk culture and rosewood silver-inlaid lacquerware

Figure 5 depicts a child flying a kite, demonstrating distinct stylistic influences from Yangjiabu woodblock New Year paintings. This representation of post-school recreation embodies characteristic Weifang regional aesthetics while incorporating contemporary elements. The composition deliberately subverts conventional visual proportions to create striking spatial dynamics, transcending temporal and spatial constraints. Through this innovative approach, artisans reinterpret traditional motifs by infusing them with vitality, endowing each work with unique symbolic significance.

The inlayed silver pattern in Figure 5 is the product of the author's combination of folk culture and woodblock New Year pictures with inlayed silver patterns. This rosewood silver-inlaid lacquer is a piece of ornament, also called a watch plate. It consists of a disc with silver-inlaid pattern on the upper part and a carved bracket on the lower part. The whole thing is also dark red.

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Figure 5 "Flying a kite" (纸鸢)(Source: Photographed by the author)

2.1.5 The combination of paper-cutting art and rosewood silver-inlaid lacquerware

Figure 6 is a jewelry box with rosewood silver inlay. A beautiful and generous jewelry box can not only help women who love beauty have a beautiful storage place, but also reflect a woman's appreciation level and good taste, embellish a beautiful life, and improve the happiness of life and the interest in life. The pattern on the lid of the jewelry box is composed of plum blossoms and magpies, which has the beautiful meaning of being happy with your eyebrows. This picture is also a relatively common theme in paper cutting. In Weifang, in addition to Yangjiabu woodblock New Year pictures, the most famous one is Gao mi paper-cutting. Figure 6 draws on the expression of silhouettes in paper cutting, summarizes the shapes and adjusts the sparse lines of the plum blossoms and magpies in the picture, and uses a single-line outline to inlaid the paper cutting patterns originally displayed on the surface on the rosewood silver lacquerware in the form of lines to achieve the transformation of the carrier.

Figure 6 "Joy"(喜) (Source: Photographed by the author)

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Artwork design is a key link in determining the appearance of rosewood silver lacquerware, mainly including styling design and pattern design, that is, the design of the overall shape presented by the utensil and the design of the decorative theme image of the instrument (Ji, 2014).

2.2 Color innovation of rosewood silver-inlaid lacquerware

2.2.1 Application of color innovation to lacquer surfaces

Modern rosewood silver lacquerware is different from traditional rosewood silver lacquerware in color. The jewelry box shown in Figure 6 is dark red in color, and this color is performed after the silver embedding process is completed. First fill the pot with water, pour in the pigment powder and boil the water. After the burned pigment is cooled, put the wooden tire into the dye water to ensure that the dye completely immerse the wooden tire, and then take out the wooden tire and dry it, and then continue to be covered with ash. Mix the raw paint and blue tiles ash together in a certain proportion. After the two are completely mixed, apply the paint ash evenly on the surface of the carcass with cotton yarn or other tools. This step is to fill the original wood holes and other defects of the wooden body. After applying the paint ash, move the wooden tire into the yin room and dry for several days. After the paint ash is completely dry, take out the wooden tire and dip it in water and grind it. This step takes several times to complete until the surface is smooth and shiny and textured. The last step in painting is to apply paint, that is, apply raw paint directly to the surface of the lacquerware without borrowing any tools. Dip your index finger into raw lacquer and apply a complete lacquerware at one time in the same direction. This step depends entirely on the temperature and proficiency of the fingertips, and put it in the vaginal chamber and wait for the vagina to dry. This step does not require grinding, and the paint step is completed after the paint is completely dry.

The color of rosewood silver lacquerware is not as rich as that of ordinary lacquer art. It is mostly red of different shades, and the effect is better when compared with white silver wire. In this study, the authors adopted a color different from the previous red, as shown in Figure 2. This chopstick box is light yellow, which we can call this color "original color", which is the original color of the wood.

2.2.2 Application of color innovation in patterns

As shown in Figure 7, it is a rosewood silver-embedded ornament called "Shenjin·Chi Ai".(沉金·赤蔼) The difference between the ornaments in Figure 7 and the past is the place where the goldfish is displayed in the picture. The first thing we see is the difference in color. The goldfish's body lines are golden, but they are obviously different from the gold wire. Gold wires are often thinner and lack color and brightness.

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Even over time, metal oxidation will occur, losing the luster of the metal and becoming dull. The gold line in the picture uses the Japanese Masato method, the golden effect is more obvious and brighter, and it is more convenient to draw by hand. Pattern drawing is the essence of the painting technique, and pattern drawing must be left at the end of the entire lacquer art process. In the process of making this "Shenjin·Chi Ai"(沉金·赤蔼) ornament, first of all, the blank space on the goldfish's body should be left when inlaid with the pattern, and the other inlaids should be carried out as usual. After the pattern is made, the grinding process will be carried out several times. When the surface of the lacquerware becomes smooth and shiny, everything is ready, take out the tools needed by Maimei. This step of drawing requires a good hand-drawing skills. Take out the prepared line pen and dip it in raw lacquer. After drawing it according to the goldfish pattern that was intended in advance, dip the dry brush into gold powder and sprinkle evenly on the drawn goldfish lines, and then put it away and dry it. After the paint is dry, take out the check plate, dip the cotton in alcohol and wipe off the excess gold powder, then apply the last time the raw paint is dried and then dry. After the paint is dry, you can complete all the processes. This piece of silver-intact and Masae-eyed look ornament was made. This work not only changed the color of the inlay pattern, making the whole picture less monotonous, but also adjusted the production process, making the work more innovative.

Figure 7 " Shenjin· Chi Ai "(沉金·赤蔼) (Source: Photographed by the author)

2.3 Technological innovation of rosewood silver-inlaid lacquerware

2.3.1 Application of laser engraving process

In the production process of silver-embedded patterns, the previous production process was all hand-made. However, with the development of industrial production in

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

recent years, some machines that can replace hand-craft production have been produced, and the production efficiency brought by machine production to the factory can be imagined. The traditional rosewood silver-embedding process is quite cumbersome, labor-intensive, and technical requirements are very high. The emergence of laser engraving technology greatly improves the accuracy of handicraft patterns, and the original uneven line thickness no longer exists, and the waste rate also decreases. Computer drawing technology is crucial in laser engraving technology. First draw the pattern you have conceived on paper.

In the format of the picture, use the CorelDRAW software, use the pen tool to trace it one by one according to the route in the picture, save it as a path, and save the format as plt format. Different engraving machines have different requirements for the format. By selecting the working modes of different laser engraving machines, that is, the values set are different, so the engraved lines will have different thicknesses. This requires choosing the thickness according to your own pattern or silver-inlaid wire. The effects of silver wires of different thicknesses are also different.

2.3.2 Improvement of lacquer process

As mentioned earlier in the article, the production process of the paint process is complex and the process of drying in the shade is time-consuming. To achieve the desired effect, it requires paint and polishing over and over again, so that this work can be smooth and shiny. Due to the manual and artistic characteristics of this craft, there is currently a lack of unified industry standards, and it is difficult to strictly stipulate that a certain standard must be met (Hu, 2015). During the painting process, add a certain proportion of drying agent according to the size of your work and the amount of paint required. Mix the lacquer and drying agent evenly together, then apply it to the surface of the utensil, and then enter the shade room and dry it. The use of drying agent reacts with the lacquer to accelerate the drying of the paint film, thereby greatly shortening the production cycle of the lacquerware and increasing the production number of lacquerware.

Following the completion of all preceding lacquer application stages, a precisely measured curing agent is uniformly distributed across the lacquer surface using either cotton gauze or specialized lacquering brushes. Upon full polymerization, this process yields a protective stratum exhibiting markedly enhanced surface smoothness and optical clarity compared to the underlying lacquer matrix. The incorporation of this curing agent confers threefold technical benefits: it substantially diminishes manual polishing

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

labor while augmenting surface radiance, concurrently increasing film thickness to effectively occlude the wooden substrate's surface porosity, thereby inducing measurable hardening of the composite material system.

Discussion

By referring to some relevant literature and understanding and research on lacquer art techniques and production techniques, the writing of this article and the creation of related works were completed under the premise of literature support and mastery of techniques. This study first made an innovation in material combination, inlaiding and combining metals of different materials. Traditional Weifang rosewood silver lacquerware mainly uses sterling silver wire inlay, while this study attempts to combine different metals (such as silver, copper, alloy, etc.) to enhance the visual layering and artistic expression of the work. Improve artistic effect: The contrast of colors and textures of different metals (such as the cold white light of silver and the warm yellow tones of copper) can enrich the picture expression, especially suitable for landscapes, ancient artifacts and other subjects, enhancing the three-dimensionality and decorativeness.

Process adaptability: The impact of the ductility and hardness differences of different metals on the inlay process should be considered. For example, if the copper wire is hard, the depth and width of the inlay grooves need to be adjusted to ensure the fit.

The extension of cultural connotations is achieved through metal combinations that symbolize traditional auspicious motifs, notably "golden and jade hall" (金玉满堂) and "harmonious prosperity" (富贵和谐). These combinations not only satisfy the aesthetic requirements of folk art traditions but also incorporate contemporary design elements into conventional craftsmanship. The transformation of Weifang's rosewood silver lacquer techniques into cultural-creative industrial products has become an essential adaptation to contemporary market demands and heritage preservation needs (Wang, 2022).

Secondly, a technical improvement was made in the early production steps, that is, the combination with the laser engraving machine, which also improved work efficiency to a certain extent, saved creative time, and bought time for other later processes. Traditional silver embedding requires hand-carved pattern grooves. This study introduces laser engraving technology for early pattern engraving, which significantly optimizes the production process:

Improve efficiency: Laser engraving can accurately and quickly complete the engraving of complex patterns (such as bronze back patterns and fine flower and bird

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

lines), reducing manual errors and shortening construction periods. Accuracy guarantee: It is especially suitable for symmetrical patterns (such as tile pattern, Fushou characters, etc.), ensuring the regularity of the pattern and providing a better foundation for subsequent silver wire inlays. Through material combination and technological improvement, this study expanded the expressiveness and production efficiency of Weifang rosewood silver lacquerware, which not only continued the cultural connotation of traditional patterns, but also provided a feasible path for the contemporary development of craftsmanship. In the future, more interdisciplinary technologies (such as 3D modeling assisted design) can be combined with further promote the inheritance and innovation of this intangible cultural heritage technology. The rich cultural connotation of Weifang's silver-embedded lacquer technology and the humanistic characteristics of the materials determine that its innovation is to explore ways of expression in line with the blessing of modern design under the premise of a perfect combination of beauty and art (Yu, 2022)

Recommendations

Rosewood silver-intrinsed lacquerware is a unique lacquer craft in Weifang area. It has a small circulation area, and the academic community has also conducted relatively little research on the rosewood silver intrinsed lacquerware. Most researchers are still studying lacquer art and lacquerware works, and there is still a lack of research on rosewood silver-embedded lacquerware products. For this issue, relevant units and intangible cultural heritage research and protection organizations should actively cooperate with local rosewood silver lacquerware enthusiasts and related studios to promote and protect the dissemination and development of rosewood silver lacquerware through publicity work. At the same time, in the next development of rosewood silver lacquerware, the main research content should be based on the production process and production process of rosewood silver lacquerware, and some works themes and technology updates should be changed while ensuring the final effect of their original crafts and crafts.

References

Hu, H. (2024). Research on the innovative application of decorative patterns in rosewood silver-inlaid lacquerware in Weifang. *China Raw Paint, 43*(2), 23–26. https://doi.org/10.19334/j.cnki.issn.1000-7067.2024.02.006

Received: Jun 25, 2025, Revised: Jun 26, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Hu, Q. (2015). Research on the development status and strategies of rosewood silver lacquerware in Weifang. *Decoration*, (7), 90–91. https://doi.org/10.16272/j.cnki.cn11-1392/j.2015.07.027

Ji, Y. (2014). Analysis of the performance and connotation of the craftsmanship of rosewood silver paintware in Weifang. *Decoration*, (3), 73–74. https://doi.org/10.16272/j.cnki.cn11-1392/j.2014.03.038

Wang, J. (2025). The value of graphic design based on traditional patterns and practical application. *Footwear Technology and Design, 5*(6), 27–29.

Wang, S. (2024). Research on the revitalization and innovative development strategies of the rosewood silver paintware industry in Weifang. *Forest Fire Protection, 42*(3), 127–130.

Yu, Y. (2022). Research on innovative design of Weifang silver-embedded lacquer technology. *Chinese Raw Paint, 41*(2), 45–48. https://doi.org/10.19334/j.cnki.issn.1000-7067.2022.02.008

Zhang, A. (2014). Research on the development situation of rosewood silver-embedded craftsmanship in Weifang, Shandong. *Art and Design (Theory)*, (5), 150–152. https://do i.org/10.16824/j.cnki.issn10082832.2014.05.042

Journal of Humanities and Social Sciences for Sustainable Development Vol.8 No.1 January – June 2025
Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 29, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

อิทธิพลด้านคุณภาพการให้บริการและความไว้วางใจการบริการของผู้รับบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจการให้บริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่ง

ณัฐสนันท์ ท้วมเพิ่มทรัพย์
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
E-mail: natsanan_t@mail.rmutt.ac.th
*ผู้ประสานงานหลัก

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก 2) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการที่มีต่อความพึงพอใจของญาติผู้ป่วย และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณ ภาพการให้บริการ ปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการ กับความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากญาติของผู้ป่วย 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ 1) t-test 2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และ 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสิทธิการรักษาพยาบาลที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยคุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ ด้านการให้ความเชื่อมั่น ด้านการเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจ มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของญาติของผู้ป่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 3) ปัจจัยคุณภาพการให้ บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ ด้านการให้ความเชื่อมั่น ด้านการเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจ และปัจจัยความเชื่อมั่นการบริการด้านการสื่อสาร ด้านการดูแลเอาใจใส่ ด้านการให้ข้อผูกพัน ด้านการให้ความสะดวกสบาย ด้านการแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้ง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: คุณภาพการให้บริการ, ความไว้วางใจการบริการ, ความพึงพอใจการให้บริการ, ห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลรัฐ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568
Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 29, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

The Influence of Service Quality and Trust of Recipients Affected to The Satisfaction on Services of An Outpatient in Public Hospital

Natsanan Toumpoemsub
Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology
E-mail: natsanan_t@mail.rmutt.ac.th
*Corresponding author

Abstract

This independent study aimed to 1) study the satisfaction of patients' relatives who visited the outpatient pharmacy service, 2) study the influence of personal factors and service quality factors on the satisfaction of patients' relatives who visited the outpatient pharmacy service, and 3) study the relationship between service quality factors, service trust factors, and satisfaction of patients' relatives who visited the outpatient pharmacy service at Thammasat University Hospital. Data were collected using questionnaires from 400 patients' relatives. Data were analyzed using descriptive statistics and hypotheses were tested using 1) t-test, 2) Multiple Regression analysis, and Pearson Correlation Coefficient. It was found that different personal factors in terms of medical treatment rights had different effects on the satisfaction of patients' relatives. 2) Service quality factors in terms of service tangibility, reliability, responsiveness, trust, understanding, and empathy had statistically significant effects on the satisfaction of patients' relatives at a statistical level of 0.05. 3) Service quality factors in terms of service tangibility, reliability, responsiveness, trust, understanding, and empathy, and service trust factors in terms of communication, care, commitment, and convenience. In terms of conflict resolution, there was a statistically significant relationship with the satisfaction of patients' relatives who received outpatient pharmacy services at a level of 0.05.

Keywords: Service Quality, Trust of Recipients, Satisfaction on Services, Out-Patient in Public Hospital

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 29, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

บทนำ

โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติเป็นโรงพยาบาลระดับตติยภูมิชั้นสูง ที่มีศักยภาพในการให้การรักษาได้ครบวงจรทุกสาขาวิชา ส่งผลทำให้ปัจจุบันโรงพยาบาลมีปริมาณผู้ป่วยนอกเป็นจำนวนมาก โดยเฉลี่ยต่อวัน 3,500 - 4,000 ราย (ศูนย์ธรรมศาสตร์ ธรรมรักษ์, 2566) และเมื่อกล่าวถึงบริการต่างๆ ของโรงพยาบาลที่มีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมากตามจำนวนของผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่โรงพยาบาล คือ กลุ่มงานเภสัชกรรม เพราะในแต่ละวันต้องให้บริการคนไข้ทั่วไปเฉลี่ยนับหมื่นรายต่อเดือน กับคลังยาจำนวนนับพันชนิด กับเภสัชกรจำนวนแค่หลักสิบคน และทุกคนทำงานรับผิดชอบและดูแลงานด้านยา ทั้งผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน รวมทั้งการส่งยาทางไปรษณีย์ ซึ่งงานบริการจ่ายยาผู้ป่วยนอก จัดเป็นงานบริการด่านหน้าที่ให้บริการผู้ป่วยโดยตรงของหน่วยงานเภสัชกรรม หัวใจของการบริการ คือ ความเร็ว ความถูกต้องเหมาะสม และทำให้ผู้ป่วยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ยาที่ได้รับเป็นอย่างดี ณ จุดนี้ หากเภสัชกรสามารถทำให้ผู้รับบริการเกิดความประทับใจ โดยการให้ความรู้เรื่องยา อธิบายถึงการใช้ยาและปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ยา นอกจากจะทำให้ผู้รับบริการใช้ยาได้อย่างปลอดภัยแล้ว ยังทำให้ผู้รับบริการเข้าใจและเกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการอย่างสูงสุด (กัลยาณี น้อมพรรโณภาส, 2551) โดยในส่วนของการให้บริการของงานบริการจ่ายยาผู้ป่วยนอกนั้น สิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม คือ คุณภาพการบริการ และความไว้วางใจการบริการ ซึ่งหากโรงพยาบาลสามารถพัฒนาให้การบริการของงานบริการจ่ายยาผู้ป่วยนอกมีคุณภาพการบริการที่ดีขึ้น และสามารถสร้างความไว้วางใจการบริการให้เกิดแก่ผู้ใช้บริการได้ ย่อมส่งผลทำให้โรงพยาบาลมีภาพลักษณ์ที่ดีก่อให้เกิดความไว้วางใจในการมาใช้บริการที่โรงพยาบาลมากขึ้น (กูลจิตร รุญเจริญ, 2564)

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาอิทธิพลด้านคุณภาพการให้บริการและความไว้วางใจการบริการของผู้รับบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจการให้บริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ แต่ทั้งนี้เนื่องจากผู้ป่วยที่มารับบริการที่โรงพยาบาลจะมีข้อจำกัดในเรื่องของการให้ข้อมูลด้วยการตอบแบบสอบถาม คือ ความพร้อมของร่างกายเนื่องจากการเจ็บป่วย หรืออาการบาดเจ็บต่างๆ ส่งผลทำให้ผู้วิจัยเลือกที่จะทำการศึกษาในประเด็นดังกล่าวกับญาติผู้ป่วย ซึ่งเป็นผู้ที่พาผู้ป่วยมาใช้บริการที่โรงพยาบาล เพราะจากประสบการณ์ทำงานของผู้วิจัยมักพบว่า ในการรับยาผู้ป่วยนอกนั้น ผู้ป่วยมักจะมารับยาพร้อมญาติ หรืออีกกรณี คือ ญาติมักจะเป็นผู้มารับยาผู้ป่วยนอกที่เคาน์เตอร์จ่ายยาแทนผู้ป่วย ส่งผลทำให้ญาติผู้ป่วยถือเป็นอีกกลุ่มบุคคลหนึ่งที่มีโอกาสได้สัมผัสกับบริการของห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลโดยตรงเช่นเดียวกันกับผู้ป่วย ดังนั้นจึงถือว่าการเก็บข้อมูลจากกลุ่มญาติผู้ป่วย ก็จะสามารถทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการบริการของห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ได้เช่นเดียวกัน โดยผลการศึกษาครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ในการวางแผน พัฒนาระบบบริการ และปรับปรุง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการเป็นไปตามมาตรฐานบริการของโรงพยาบาลให้มีคุณภาพที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 29, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการที่มีต่อความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการ กับความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) ความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก 2) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการที่มีต่อความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการ กับความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวกของกัลยา วาณิชย์บัญชา (2548) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 385 ตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดเพิ่มเป็น 400 ตัวอย่าง โดยในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มญาติผู้ป่วยนั้น จะทำการเก็บข้อมูลจากญาติผู้ป่วยที่มารับยา ณ ห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก คือ จากผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่โรงพยาบาล 1 คน จะทำการเก็บข้อมูลจากญาติผู้ป่วยเพียง 1 คน เท่านั้น โดยก่อนทำการเก็บข้อมูล จะมีการถามคำถามคัดกรองเพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มญาติผู้ป่วยที่มาใช้บริการโรงพยาบาล และมีประสบการณ์ในการใช้บริการรับยา ณ ห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลมาแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ครั้ง โดยคำถาม มีจำนวน 2 ข้อ คือ 1. ท่านเป็นญาติของผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติใช่หรือไม่ และ 2. ท่านเป็นญาติผู้ป่วยที่มีประสบการณ์ในการใช้บริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก เช่น การรับยาแทนผู้ป่วย เป็นต้น ใช่หรือไม่ ซึ่งหากผู้ตอบแบบสอบถามตอว่า ไม่ เพียงข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมด จะไม่นำข้อมูลชุดดังกล่าวมาใช้ในการคำนวณ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลโดยยึดกรอบแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความเหมาะสม และสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งพบว่า ค่า IOC ของแบบสอบถามมีค่าระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อคำถาม หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ซึ่งเป็นค่าระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 1) t-test 2) Multiple Regression analysis และ Pearson Correlation Coefficient

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 29, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาคุณภาพการให้บริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อปัจจัยคุณภาพการให้บริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ โดยภาพรวม

ปัจจัยคุณภาพการให้บริการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	3.84	0.805	เห็นด้วยมาก	3
2. ด้านความเชื่อถือและไว้วางใจได้	3.93	0.738	เห็นด้วยมาก	2
3. ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ	3.62	0.894	เห็นด้วยมาก	4
4. ด้านการให้ความเชื่อมั่น	4.01	0.772	เห็นด้วยมาก	1
5. ด้านการเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจ	3.59	0.930	เห็นด้วยมาก	5
รวม	**3.80**	**0.730**	**เห็นด้วยมาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นญาติผู้ป่วยมีความคิดเห็นว่า ห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติมีคุณภาพการให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x}$ = 3.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นว่า ห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติมีคุณภาพการบริการด้านการให้ความเชื่อมั่นมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.01) รองลงมา คือ ด้านความน่าเชื่อถือ ($\bar{x}$ = 3.94) และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจ ($\bar{x}$ = 3.59)

2. ผลการศึกษาปัจจัยความไว้วางใจการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่มีต่อปัจจัยความไว้วางใจการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ โดยภาพรวม

ปัจจัยความไว้วางใจการบริการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการสื่อสาร	3.89	0.789	เห็นด้วยมาก	1
2. ด้านการดูแลเอาใจใส่	3.80	0.822	เห็นด้วยมาก	3
3. ด้านการให้ข้อผูกพัน	3.82	0.795	เห็นด้วยมาก	2
4. ด้านการให้ความสะดวกสบาย	3.62	0.821	เห็นด้วยมาก	4
5. ด้านการแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้ง	3.45	0.848	เห็นด้วยมาก	5
รวม	**3.72**	**0.709**	**เห็นด้วยมาก**	

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 29, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

จากตารางที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นญาติผู้ป่วยมีความคิดเห็นว่า ห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติมีความไว้วางใจการบริการโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}$ = 3.72) และเมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความไว้วางใจต่อบริการในด้านการสื่อสารมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.89) รองลงมา คือ ด้านการให้ข้อผูกพัน ($\bar{X}$ = 3.82) และที่น้อยที่สุด คือ ด้านการแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้ง ($\bar{X}$ = 3.45)

3. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ พบว่า ญาติของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติมีความพึงพอใจในบริการของห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.80) โดยมีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่และเภสัชกรในการให้คำแนะนำเรื่องการใช้ยาที่ได้รับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.98) รองลงมา คือ การเข้าถึงสถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงพยาบาล เช่น ห้องตรวจ ห้องยา มีความเข้าถึงง่าย ไม่ซับซ้อน เป็นต้น ($\bar{X}$ = 3.94) และที่น้อยที่สุด คือ รู้สึกปลอดภัยทุกครั้ง เมื่อมาใช้บริการโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ และจะแนะนำ ญาติ เพื่อนหรือคนรู้จักให้มาใช้บริการที่โรงพยาบาลธรรมศาสตร์ ($\bar{X}$ = 3.85)

4. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4.1 สมมติฐานที่ 1 ญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพรเกียรติที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาในการรอคอยรับบริการที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพรเกียรติไม่แตกต่างกัน โดยพบเพียง 1 ตัวแปร คือ สิทธิการรักษาพยาบาลที่แตกต่างกัน ที่ส่งผลทำให้ญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลมีความพึงพอใจต่อบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพรเกียรติที่แตกต่างกัน

4.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของญาติของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก

ปัจจัย	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
ค่าคงที่	0.659	0.161		4.102	0.000		
ปัจจัยส่วนบุคคล							
เพศ (X_1)	0.022	0.052	0.013	0.424	0.672	0.967	1.034
อายุ (X_2)	-0.023	0.055	-0.013	-0.420	0.675	0.932	1.073
อาชีพ (X_3)	0.023	0.055	0.013	0.418	0.676	0.913	1.095
สิทธิการรักษาพยาบาล (X_4)	0.043	0.052	0.026	0.826	0.409	0.921	1.086

ปัจจัย	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
ระยะเวลาในการรอคอยรับบริการ (X_5)	-0.078	0.071	-0.034	-1.103	0.271	0.980	1.020
ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ							
ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (X_6)	0.104	0.048	0.107	2.162	0.031*	0.387	2.583
ด้านความน่าเชื่อถือ (X_7)	0.130	0.065	0.123	2.023	0.044*	0.256	3.902
ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ (X_8)	0.196	0.055	0.224	3.591	0.000*	0.244	4.093
ด้านการให้ความเชื่อมั่น (X_9)	0.210	0.058	0.207	3.615	0.000*	0.288	3.467
ด้านการเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจ (X_{10})	0.194	0.049	0.231	3.944	0.000*	0.277	3.610
R= 0.795 R^2=0.632 Adjusted R^2= 0.622 SE_{EST}= 0.481 F= 66.677 P= 0.000* Durbin Watson = 1.981							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สิทธิการรักษาพยาบาล และระยะเวลาในการรอคอยรับบริการไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 2) ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ ด้านการให้ความเชื่อมั่น ด้านการเข้าใจและด้านเห็นอกเห็นใจ มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ด้านการให้ความเชื่อมั่น (b = 0.210) รองลงมา คือ ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ (b =0.196) และที่น้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (b = 0.104)

4.3 สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ และปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของญาติของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการ กับตัว แปรตามปัจจัยความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก

ปัจจัย	ความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก			
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ				
ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (X_1)	0.638	0.000*	ปานกลาง	ทางบวก
ด้านความน่าเชื่อถือ (X_2)	0.692	0.000*	ปานกลาง	ทางบวก

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 29, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

ปัจจัย	ความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก			
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ (X_3)	0.724	0.000*	สูง	ทางบวก
ด้านการให้ความเชื่อมั่น (X_4)	0.709	0.000*	ปานกลาง	ทางบวก
ด้านการเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจ (X_5)	0.718	0.000*	สูง	ทางบวก
ปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการ				
ด้านการสื่อสาร (X_6)	0.730	0.000*	สูง	ทางบวก
ด้านการดูแลเอาใจใส่ (X_7)	0.758	0.000*	สูง	ทางบวก
ด้านการให้ข้อผูกพัน (X_8)	0.689	0.000*	ปานกลาง	ทางบวก
ด้านการให้ความสะดวกสบาย (X_9)	0.731	0.000*	สูง	ทางบวก
ด้านการแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้ง (X_{10})	0.717	0.000*	สูง	ทางบวก

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการ กับตัวแปรตามปัจจัยความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก พบว่า

1. ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก โดยปัจจัยคุณภาพการให้บริการที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง (r = 0.724) รองลงมา คือ ด้านการเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง (r = 0.718) และที่น้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง (r = 0.638)

2. ปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอก โดยปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ด้านการดูแลเอาใจใส่ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง (r = 0.758) รองลงมา คือ ด้านการให้ความสะดวกสบาย โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง (r = 0.731) และที่น้อยที่สุด คือ ด้านการให้ข้อผูกพัน โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง (r = 0.689)

อภิปรายผล

1. สิทธิการรักษาพยาบาลที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติที่แตกต่างกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้สิทธิการรักษาพยาบาลของกรมบัญชีกลาง สิทธิการรักษาพยาบาลของประกันสังคม และสิทธิการรักษาพยาบาลประเภทอื่น ๆ เช่น ชำระเงินสด มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้สิทธิการรักษาพยาบาลของประกันสุขภาพถ้วนหน้า เนื่องจากญาติของผู้ป่วยที่ใช้สิทธิการรักษาพยาบาลของกรมบัญชีกลาง หรือใช้สิทธิการรักษาพยาบาลของประกันสังคม หรือใช้สิทธิการรักษาพยาบาลประเภทชำระเงินสด มองว่าโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ มีการนำเทคโนโลยีมาอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ป่วย ณ แผนก

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 29, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

จ่ายยาผู้ป่วยนอก ทั้งตู้กดคิวอัตโนมัติ หรือตรวจสอบสถานะคิวผ่าน App TUH for all จึงมีความพึงพอใจต่อการเข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ มากกว่าญาติของผู้ป่วยที่ใช้สิทธิการรักษาพยาบาลของประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งสอดคล้องกับสิริสรรค์ จริยพงศ์ไพบูลย์ และอุบลวรรณ วัฒนาดิลกกุล (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรุงเทพ ประจำปีงบประมาณ 2564 ผลการศึกษาพบว่า สิทธิการรักษาพยาบาลที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการแตกต่างกัน

2. ปัจจัยคุณภาพการให้บริการทั้ง 5 ด้าน คือ 1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ 2. ด้านความน่าเชื่อถือ 3. ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ 4. ด้านการให้ความเชื่อมั่น และ 5. ด้านการเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจาก คุณภาพการให้บริการ หมายถึง คุณลักษณะหรือคุณสมบัติโดยรวมของการบริการที่เหมาะสมกับความคาดหวังหรือสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการซึ่งทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจจากบริการที่ได้รับ โดยหากคุณภาพการให้บริการดี ผู้ใช้บริการก็มักจะมีความพึงพอใจในการใช้บริการนั้นๆ มากขึ้น โดยผลการศึกษาที่ได้รับสอดคล้องกับบุศรัน เหลืองภัทรวงศ์ (2565) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการบริการที่มีต่อความพึงพอใจในการใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ ที่พบว่า ปัจจัยคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์ ได้แก่ ปัจจัยด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Tangibles) ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของการบริการ (Reliability) ปัจจัยด้านการตอบสนองลูกค้า (Responsiveness) ปัจจัยด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้า (Assurance) และปัจจัยด้านความใส่ใจลูกค้า (Empathy)

ทั้งนี้ปัจจัยคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกมากที่สุด คือ ด้านการให้ความเชื่อมั่น เนื่องจาก เจ้าหน้าที่และเภสัชกรมีการป้องกันความผิดพลาดจากการจ่ายยา เช่น ถามชื่อ นามสกุล ประวัติการแพ้ยา ก่อนส่งมอบยาทุกครั้ง รวมทั้งมีความสามารถในการให้ความรู้เรื่องยาได้น่าเชื่อถือตามหลักวิชาการ อธิบายการใช้ยาชัดเจน ครอบคลุม และเข้าใจง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของโตพล กมลรัตน์ (2566) ที่ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ อินเตอร์เนชั่นแนล รัตนาธิเบศร์ ที่พบว่า คุณภาพการบริการ ด้านความเชื่อมั่น มีอิทธิพลทางบวกต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ อินเตอร์เนชั่นแนล รัตนาธิเบศร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการ ทั้ง 5 ด้าน คือ 1. ด้านการสื่อสาร 2. ด้านการดูแลเอาใจใส่ 3. ด้านการให้ข้อผูกพัน 4. ด้านการให้ความสะดวกสบาย และ 5. ด้านการแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้ง มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากความไว้วางใจในการบริการ คือ ความเชื่อมั่นที่ลูกค้ามีต่อผู้ให้บริการว่าสามารถให้บริการได้ตามที่คาดหวัง ในขณะที่ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ลูกค้ามีต่อการได้รับบริการที่ตรงตามความคาดหวัง หรือเกินความคาดหวัง ดังนั้นความไว้วางใจในการบริการและความพึงพอใจเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกัน ความไว้วางใจเป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ดี และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ลูกค้าเกิดความภักดีต่อแบรนด์ ในขณะที่ความพึงพอใจเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการได้รับบริการที่ตรงตามความคาดหวัง ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงพบว่า ปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการ ทั้ง 5 ด้าน คือ 1. ด้านการสื่อสาร 2. ด้านการดูแลเอาใจใส่ 3. ด้านการให้ข้อผูกพัน 4. ด้านการให้ความสะดวกสบาย และ 5. ด้าน

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 29, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

การแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้ง มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการศึกษาที่พบ สอดคล้องกับกูลจิตร รุญเจริญ (2564) ที่ทำการศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบปัจจัยคุณภาพบริการที่มีผลต่อความไว้วางใจของผู้รับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีสะเกษ ที่พบว่า ความไว้วางใจของผู้รับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีสะเกษ มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ และความพึงพอใจต่อการใช้บริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีสะเกษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทั้งนี้ปัจจัยด้านความไว้วางใจการบริการที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกมากที่สุด คือ ด้านการดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่และเภสัชกรให้บริการต่อผู้รับบริการเหมือนกันทุกราย โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีความเอื้ออาทร และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับ Stern (1977) ที่กล่าวว่า ความใส่ใจและการให้ (Caring and Giving) เป็นคุณสมบัติของความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่ประกอบด้วย ความเอื้ออาทร ความอบอุ่น และความรู้สึกปกป้อง ซึ่งมีผลให้ลูกค้ารู้สึกดี และสอดคล้องกับ Chen et al. (2022) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจโรงพยาบาลในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้ป่วยในการได้รับดูแลการพยาบาลอย่างไร: การศึกษาแบบตัดขวางในประเทศจีน ผลการศึกษาพบว่า ประสบการณ์ของผู้ป่วยในการได้รับดูแลการพยาบาลเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำนายความพึงพอใจโรงพยาบาลในภาพรวมของผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีผลการศึกษาที่ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อนำไปพิจารณาและสร้างแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ เพื่อเพิ่มความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ รวมถึงฝ่ายเภสัชกรรมสามารถนำผลลัพธ์ที่ได้ไปพัฒนาเชิงกลยุทธ์หรือนโยบายด้านการบริการ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ ได้ดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาที่พบในสมมติฐานที่ 1 ผู้วิจัยมีแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ เพื่อเพิ่มความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ คือ ฝ่ายเภสัชกรรมของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ควรจัดทำวิดีทัศน์แนะนำคู่มือการใช้เทคโนโลยีสำหรับอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ป่วย ณ แผนกจ่ายยาผู้ป่วยนอก ได้เข้าใจวิธีการกดคิวอัตโนมัติ และการเข้าถึงวิธีการตรวจสอบสถานะคิวผ่าน App TUH for all เพื่อให้ทั้งผู้ป่วยทุกสิทธิการรักษาพยาบาลที่รอรับบริการ และญาติของผู้ป่วยที่มารอรับบริการได้รับทราบกระบวนการของเทคโนโลยีภายในโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติได้อย่างชัดเจนทั่วกัน ซึ่งจะเป็นการสร้างความพึงพอใจให้แก่ญาติของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติที่ดียิ่งขึ้น

2. จากผลการศึกษาที่พบในสมมติฐานที่ 2-3 ผู้วิจัยมีแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ เพื่อเพิ่มความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ ดังนี้

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 29, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

การพัฒนาคุณภาพการบริการ

2.1 ฝ่ายเภสัชกรรมของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ควรจัดทำแผนตารางเวรในการดูแลความเรียบร้อยบริเวณ ณ แผนกจ่ายยาผู้ป่วยนอก ให้มีความสะอาดอยู่เสมอ และจัดพื้นที่การรอรับบริการของผู้รับบริการไม่ให้มีความแออัดจนเกินไป

2.2 ฝ่ายเภสัชกรรมของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ควรจัดทำนโยบายวางแผนฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และเภสัชกรเป็นรายเดือนเพื่อให้มีทักษะความรู้ความสามารถในการบริการและให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการในเรื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างชำนาญ

2.3 ฝ่ายเภสัชกรรมของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ควรจัดทำนโยบายวางแผนฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และเภสัชกรเป็นรายสัปดาห์เพื่อให้บุคลากรมีความใส่ใจและกระตือรือร้นในการบริการ สามารถให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้รับบริการมีปัญหาหรือข้อสงสัยในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ฝ่ายเภสัชกรรมของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ควรจัดทำนโยบายวางแผนฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่และเภสัชกรทุกคนได้รับทราบและทบทวนความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรถึงกระบวนการขั้นตอนในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ โดยควรมีการถามชื่อ นามสกุล ประวัติการแพ้ยาก่อนส่งมอบยาทุกครั้ง เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการจ่ายยา และควรอธิบายความรู้ในการใช้ยาได้อย่างชัดเจน แสดงข้อมูลที่น่าเชื่อถือตามหลักวิชาการ และเข้าใจง่าย

2.5 ฝ่ายเภสัชกรรมของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ควรจัดทำนโยบายวางแผนฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่และเภสัชกรให้เข้าใจถึงคุณลักษณะของผู้ให้บริการที่ดี โดยต้องมีความเอาใจใส่กริยามารยาทเรียบร้อยพร้อมบริการอย่างสุภาพด้วยความเต็มใจ และต้องแสดงความเห็นอกเห็นใจแก่ผู้รับบริการทุกครั้งที่เข้ารับบริการ

การพัฒนาด้านความไว้วางใจการบริการ

2.6 ด้านการสื่อสาร มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของญาติของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ฉะนั้น ฝ่ายเภสัชกรรมของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติควรมีการสุ่มตรวจสอบกับผู้รับบริการว่าเจ้าหน้าที่และเภสัชกรมีการติดตามผลข้างเคียงจากการใช้ยาบ้างหรือไม่ และมีการให้คำแนะนำขั้นตอนในการขอรับบริการด้วยหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาบุคลากรเป็นรายบุคคลต่อไป

2.7 ด้านการดูแลเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของญาติของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ฉะนั้น ฝ่ายเภสัชกรรมของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติควรจัดทำนโยบายวางแผนฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่และเภสัชกรควรมีความเอื้ออาทรแก่ผู้รับบริการ และให้บริการแก่ผู้รับบริการทุกรายอย่างเท่าเทียม

2.8 ด้านการให้ข้อผูกพัน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของญาติของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ฉะนั้น ฝ่ายเภสัชกรรมของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติควรจัดทำนโยบายวางแผนฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่และเภสัชได้มีความรู้ความสามารถเพื่อเตรียมพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้รับบริการทุกรายได้ทุกเรื่อง

2.9 ด้านการให้ความสะดวกสบาย มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของญาติของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ฉะนั้น ฉะนั้น ฝ่ายเภสัชกรรม

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 29, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

ของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติควรจัดทำแผนผังที่นั่งสำหรับพระภิกษุ ผู้พิการ และบุคคลทั่วไปที่มารอคอยรับบริการให้มีเพียงพอ และมีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำช่องทางเลือกในการใช้บริการในการรับยาจากช่องทางอื่นแก่ผู้รับบริการ เช่น รอรับยาทางไปรษณีย์ เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการในครั้งต่อไป

2.10 ด้านการแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้ง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของญาติของผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ฉะนั้น ฝ่ายเภสัชกรรมของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติควรจัดทำนโยบายวางแผนฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่และเภสัชกรได้รับทราบแนวทางเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่หากเกิดขึ้นเมื่อเกิดความผิดพลาดต่อผู้รับบริการขณะรับยา และบุคลากรต้องมีทักษะความรู้ และความสามารถในการตอบแก้ไขปัญหาแก่ผู้รับบริการได้อย่างรวดเร็ว

3. จากผลการศึกษาที่พบสามารถนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์สำหรับโนงพยาบาล ดังนี้

3.1 ผู้บริหารเละผู้เกี่ยวข้องพัฒนาคุณภาพบริการให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องในประเด็นของปัจจัยการตอบสนองผู้รับบริการ ด้านความมั่นใจและความเอาใจใส่ดูแลผู้รับบริการ สำหรับปัจจัยด้านสิ่งที่มองเห็นได้และความเชื่อถือได้ยังต้องพัฒนาต่อเช่นกัน การมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ สถานที่ บุคคล อุปกรณ์ เครื่องมือ การสื่อสารและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทำให้ผู้รับบริการรับรู้ถึงการให้บริการนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน

3.2 ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ต่อเนื่องเพื่อสร้างความไว้วางใจให้กับผู้รับบริการ

3.3 โรงพยาบาลควรมีช่องทางรับข้อเสนอแนะของผู้รับบริการที่หลากหลายมากขึ้น และนำข้อมูลไปปรับปรุงคุณภาพบริการ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวเนื่องในอนาคต

1. ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาอิทธิพลด้านคุณภาพการให้บริการและความไว้วางใจการบริการของผู้รับบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจการให้บริการห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลรัฐบาล ซึ่งเป็นการวิจัยรูปแบบเชิงปริมาณ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของญาติผู้ป่วยในประเด็นต่าง ๆ ที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของญาติผู้ป่วยที่เข้ารับบริการในห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกเพิ่มเติม โดยเฉพาะตัวแปรด้าน ส่วนประสมทางการตลาดบริการ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณภาพและระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการในบริบทของโรงพยาบาลภาครัฐ

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับงานวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์.

กัลยาณี น้อมพรรโณภาส. (2551). *ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่องานบริการจ่ายยาผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลเก้าเลี้ยว.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช).

กูลจิตร รุญเจริญ. (2564). เปรียบเทียบปัจจัยคุณภาพบริการที่มีผลต่อความไว้วางใจของผู้รับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีสะเกษ. *วารสารศาสตร์สาธารณสุขและนวัตกรรม, 1*(3), 34-49.

โตพล กมลรัตน์. (2566). *คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ อินเตอร์เนชั่นแนล รัตนาธิเบศร์.* (สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).

บุศรัน เหลืองภัทรวงศ์. (2565). *การศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการบริการที่มีต่อความพึงพอใจในการใช้บริการศูนย์บริการยางรถยนต์.* (สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).

ศูนย์ธรรมศาสตร์ ธรรมรักษ์ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ. (2566). *หนังสือรายงานประจำปี โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ.* สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2567, จาก https://www.hospital.tu.ac.th/ebook/2019/mobile/index.html

สิริสรรค์ จริยพงศ์ไพบูลย์ และอุบลวรรณ วัฒนาดิลกกุล. (2566). การสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรุงเทพ ประจำปีงบประมาณ 2564. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน, 9*(1), 117-126.

Chen, X. & Zhang, Y. (2022). How does overall hospital satisfaction relate to patient experience with nursing care? a cross-sectional study in China. *BMJ Open, 12*(1), e053899. doi: 10.1136/bmjopen-2021-053899.

Stern, A. (1977). *Service management and marketing*. Massachusetts: Lexington Books.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568
Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Contrastive Discourse Marker Usage in Native and Non-Native Undergraduate Academic Writing: A Corpus-Based Study

Sattawat Chaiyasit[1], Wanwisa Changkwian[2], Piyapohn Pohnsuriya[3]*
[1]Faculty of Science and Arts, Burapha University, Chanthaburi Campus
[2]International College, Burapha University
[3*]Language Institute, Burapha University
E-mail: piyaporn.po@go.buu.ac.th*
*Corresponding Author

Abstract

This preliminary corpus-based study investigated how native (NS) and non-native (NNS) undergraduate students use contrastive discourse markers (CDMs) in academic expository writing. Following Fraser's (1999) taxonomy, 120 essays (60 per group) from the British Academic Written English (BAWE) corpus, totaling 299,279 tokens, were analyzed using AntConc and log-likelihood statistical tests. Eight CDMs were examined: *but*, *however*, *although*, *though*, *nevertheless*, *whereas*, *on the other hand*, and *on the contrary*.

Results revealed both similarities and differences in CDM usage patterns. While both groups demonstrated comparable use of basic markers such as *but*, *however*, and *although*, NNS writers significantly overused formal connectors, particularly *on the other hand* (LL = -40.88) and *whereas* (LL = -9.97). Positional analysis indicated that NNS writers showed a strong preference for sentence-initial placement (e.g., *however* at 70.2%), whereas NS writers employed more flexible positioning strategies throughout their texts.

These findings suggest that NNS writers rely heavily on formulaic and explicit contrastive structures, likely reflecting instructional influences and limited rhetorical flexibility. The study provides alternative insights for enhancing academic writing pedagogy in EFL contexts by highlighting the need for more contextually appropriate and varied CDM instruction.

Keywords: Contrastive Discourse Markers, Corpus Linguistics, Academic Writing, Native-Non-native Comparison, EFL Writing

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Introduction

Higher education students majoring in English are usually expected to write academic reports in English for their senior projects before graduation or in the final year so as to universities' requirements. These tasks are intended to show both academic understanding and fluency in the English language. In order to gauge their level of English proficiency, they also need to take the English proficiency exam. English proficiency scores are also required for recent graduates in order to apply for jobs or pursue higher education. However, when it comes to writing, Thai students face challenges to write their tasks in English because they must learn how to write in the correct grammar and so on (Jaroenkitboworn, 2014). Also, apart from the writing assignments in class, students also need to take standardized tests like TOEIC, TOEFL, and IELTS to test their English proficiency level before or after graduation to apply for their jobs ((Wongsothorn, Hiranburana, & Chinnawongs, 2002; Khamkhien, 2010). One of the key features that students must learn is to be able to produce clear and well-organized writing texts. A Key element of this writing text is to correctly use the discourse markers. The ability to use Discourse Markers (DMs) is one of the marking schemes. Many EFL students, however, have trouble writing academic texts that are logically structured and coherent, according to earlier research (Hyland, 2005; Liu, 2013). The inability to clearly construct reasoning or argumentation is a common weakness in EFL writing, frequently brought on by the inefficient use of discourse markers (DMs) (Granger and Tyson, 1996; Leedham & Cai, 2013). Discourse markers are textual devices that help the reader follow the logical flow of a writer's ideas by signaling the relationship between discourse segments (Fraser, 2015; Hyland, 2005). DMs are particularly crucial for expressing contrast, cause, result, or elaboration in academic writing.

One aspect of research studies in discourse markers is the investigation on the use of contrastive discourse markers or CDMs. CDMs are especially important for constructing arguments by using words or phrases such as but, however, on the other hand to make a contrast sense in sentences. Prior corpus-based research has demonstrated how EFL writers frequently overuse fundamental CDMs e.g. however, oftenly used in formulaic sentence-initial positions, sometimes without the proper contrast (Altenberg and Tapper, 1998; Huneety et al.), and advanced ones are underused. 2023). Developing students' ability to write logical and convincing academic texts is a primary objective for English teachers. Students' writing can become clearer and more logically structured if they are taught how to use discourse markers

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

appropriately, especially contrastive discourse markers because it can help students use contrastive discourse markers more confidently in their academic texts.

This pilot study focused on Contrastive Discourse Markers (CDMs) because they are especially difficult for many EFL learners to use correctly in academic writing. CDMs, such as but and however, show contrast in meaning and require a good understanding of logic and argument structure (Fraser, 2015; Hyland, 2005). Discourse markers, unlike other markers, often confuse learners who do not fully understand the language because it requires proficiency in writing as well. Previous studies have shown that learners tend to use some CDMs too often and others too little, leading to problems with text flow and clarity (Altenberg & Tapper, 1998; Leedham & Cai, 2013).

Although various research studies have explored discourse markers used in L1 and L2 writing, most have focused on general marker types. Only few studies have looked closely at contrastive discourse markers (CDMs) in academic writing at the undergraduate level, particularly in expository essays. Therefore, this study aims to fill that gap by comparing the use of CDMs in academic texts written by native and non-native English-speaking undergraduate students. The findings offer insights into usage patterns and pedagogical implications for improving academic writing instruction in EFL contexts and can help improve how they are taught, especially when students use them in fixed or unnatural ways (Huneety et al., 2023). By focusing on eight common CDMs, this study gives detailed insights that can guide teaching and future research on discourse markers.

Related Studies on CDMs Used by Native and Non-Native Speakers

Recent studies have shown increasing attention to how contrastive discourse markers (CDMs) are used in academic writing among native and non-native writers across different proficiency levels. Based on Fraser's (2009) framework, researchers have examined the frequency, variety, and functional accuracy of CDMs such as but, although, however, whereas, and nevertheless. These markers play an important role in expressing contrastive relations between discourse segments, and their use often reflects a writer's level of proficiency.

Lee and Subtirelu (2021) conducted a corpus-based comparison between L1 and L2 undergraduate students. They found that non-native writers (L2) tended to overuse basic CDMs like but, while underusing more complex ones such as although and on the other hand. Similarly, Al-Rubaye (2022), who analyzed research articles by native English and Arab writers, reported that although both groups frequently used however and but, native writers used a wider range of CDMs, including on the contrary

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

and nevertheless, and showed more precise placement. These findings are supported by Mahmoud and Al-Fraihat (2023), who compared Jordanian and British university students. Their results showed that British students placed CDMs more flexibly across sentence positions, while Jordanian students used them mainly at the beginning of sentences, showing a limited sense of discourse flow.

In the same vein, Zare et al. (2020) compared the use of CDMs in essays by Iranian EFL learners and native speakers. They found that while CDMs were used in both groups, native speakers demonstrated a greater variety and semantic precision, especially with concessive markers such as although, yet, and even though. In contrast, the non-native group relied heavily on but and often failed to distinguish its meaning from other contrastive signals. Likewise, Alsamadani (2020) found that ESL students studying in North America used more accurate and varied CDMs than Arab EFL learners, suggesting that exposure and instruction play an important role in the development of contrastive marker usage.

Together, these studies consistently highlight three key differences in the use of CDMs between native and non-native writers: (1) non-native writers tend to use a limited range of CDMs, (2) they often overuse basic markers like but and however, and (3) they show limited flexibility in placement. Such patterns often result in weaker cohesion and less effective rhetorical organization. Therefore, explicit instruction on the functions and positions of contrastive discourse markers is necessary to help EFL learners improve their academic writing quality.

Research Objectives

1. To investigate the Contrastive Discourse Markers (CDMs) used by native and non- native writers at tertiary level in academic writing.

2. To analyze the similarities and differences of Contrastive Discourse Markers (CDMs) used by native and non- native writers at tertiary level in academic writing.

Research Methodology

Selection of Corpus Analysis Tool

There are various types of corpus analysis tools, each with unique features, benefits, and drawbacks. Additionally, there are two primary categories to choose from: web-based and standalone tools. An overview of toolkits was provided as shown in Table 1.

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Table 1 A summary of corpus analysis toolkits

Tool	Type	Log-Likelihood	POS Tagging	Upload Corpus	Free / Paid	Limitations
AntConc	Standalone	✓	-	✓	Free	POS tagging can be used Tagant.
Sketch Engine	Web-based	✓	✓	✓	Paid (Free Trial/Student Plan	Subscription, complicated to use
LancsBox	Standalone	✓ (basic)	✓	✓	Free	Subscription, learning curve
Wmatrix	Web-based	✓	✓	✓	Free	May crash with large corpora
Voyant Tools	Web-based	-	-	✓	Free	Not for deep corpus work; web-based only
WordSmith Tools	Standalone	✓	-	✓	Paid	Windows-only, outdated UI
BYU Corpora (COCA, BNC)	Web-based	✓ Limited	-	-	Free	Cannot upload corpora
#LancsBox X	Hybrid	✓	✓	✓	Free	Beta features may be unstable
KH Coder	Standalone	✓	✓	✓	Free	Complex setup
TXM	Standalone	✓	✓	✓	Free	Java & technical skill required
TextStat / Textalyser	Web-based				Free	Only basic statistics, no corpus tools
UAM CorpusTool	Standalone		✓ (manually)	✓	Free	Complicated to use

Web-based tools may have limitations on the size of the data when compared to stand-alone tools for analysis (Meylan and Griffiths, 2021). The study used Antconc's concordance, part-of-speech (POS) tagging, and log-likelihood functions to evaluate the frequency and analyze overuse and underuse of contrastive discourse markers (CDMs). These tools made it possible to examine CDM usage patterns in academic writing

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

corpora that were both native and non-native, both qualitatively and quantitatively. TagAnt is another sub-tool that Antconc provides for POS tagging that serves the same purpose. Consequently, Antconc and TagAnt were used as corpus analysis tools in this investigation.

Criteria of CDMs based on Fraser 1999 Taxonomy

CDMs can function differently based on part of speech and the following clause. Table 2 presents criteria of CDMs selection methods.

CDMs	Inclusion Criteria and Example	Exclusion Criteria and Example
but	Coordinating conjunction linking two clauses: "The course outline was well-designed, **but** the evaluation was difficult."	Within noun phrases: "She wore a blue **but** beautiful dress."
however	Sentence-initial contrastive marker: "The model was useful. **However**, it failed to account for new data."	Stance softener (mid-sentence): "He is, **however**, a talented player."
although	Subordinating conjunction joining clauses: "**Although** the evidence was weak, the claim was accepted."	Sentence fragment without clause connection: "It's a good result, **although**."
though	Contrastive conjunction: "The results were promising; **though**, not entirely conclusive."	Final conversational tag: "Nice try, **though**."
nevertheless	Concessive marker linking sentences: "The hypothesis was flawed. **Nevertheless**, it sparked discussion."	
whereas	Formal contrastive conjunction: "NNS essays relied on formulaic markers, **whereas** NS essays varied more."	
on the other hand	Formal contrastive phrase: "The plan is expensive. **On the other hand**, it could save lives."	

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

CDMs	Inclusion Criteria and Example	Exclusion Criteria and Example
On the contrary	Strong opposition marker: "Many assume the task is simple. **On the contrary**, it requires significant expertise."	
while	Contrastive conjunction showing opposition: "Thai favors indirectness, **while** English tends toward directness."	Temporal meaning: "He read while she cooked."
yet	Coordinating conjunction showing contrast: "The theory is popular, yet it lacks empirical support."	Adverb meaning "still": "He has yet to submit the report."
even though	Concessive conjunction (strengthened form of "although"): "Even though he disagreed, he supported the decision."	

In this study, the inclusion of contrastive discourse markers (CDMs) follows Fraser's (1999) framework, which defines CDMs as lexical items that signal a contrast between two discourse clauses (see Table 2).

Only those markers that clearly function by linking clauses or sentences were included. Examples are but, however, although, though, nevertheless, still (when meaning "nevertheless"), yet (when used contrastively), even though, whereas, while (when showing contrast), on the other hand, on the contrary, and instead (in sentence-initial position). These were counted only when they contrasted two full ideas or arguments.

On the other hand, markers that appear inside phrases or function as prepositions—such as in spite of, in contrast to, and in comparison to—were excluded, as they do not connect clauses but instead modify noun phrases. Some uses were also excluded due to ambiguity. For example, but in "a blue but beautiful dress" is not contrastive at the discourse level; still in "he is still working" is temporal, not contrastive; and though in "nice try, though" acts as a conversational tag, not a true connector.

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

In conclusion, these criteria help ensure that only functional, discourse-level markers of contrast were analyzed, avoiding overcounting and maintaining consistency with Fraser's taxonomy.

Data Preparation and Data Analysis

Corpus Selection Rationale

This study selected the British Academic Written English (BAWE) corpus because it provides authentic student writing from real academic settings across several UK universities. The corpus includes a wide range of disciplines and levels, making it suitable for examining how undergraduate students use discourse markers in academic texts. BAWE is widely used in previous studies on discourse markers. For example, Chen et al. (2024) used BAWE to compare DM usage between Chinese and native English speakers, while Gardezi and Nesi (2009) analyzed conjunctive ties in economics student writing. The corpus also includes clear metadata on student background and task type, which allows for reliable comparison between native and non-native writers (Alsop & Nesi, 2009). Its structure and content make it appropriate for corpus-based studies focusing on contrastive discourse marker use in academic writing.

A total of 120 explanatory essays were chosen from the British Academic Written English (BAWE) corpus in order to get it ready for analysis. The dataset contained 60 essays on general academic subjects written by native English speakers (139,367 tokens) and 60 essays written by non-native English speakers (159,912 tokens). At the university level, both indigenous and foreign authors were majoring in economics, business, politics, biology, engineering, and archaeology. The essay topics came from a broad range of general academic topics, for example, Why do women have children? Why do some not do so? ,The effect of group processes on individuals and work teams directly influences the overall output and performance in a business., and How Powerful is the President of the United States?

After organizing data, each essay was converted into plain text (txt) format. After that, they were divided into two sub-corpora: folders that were texts written by native and non-native students. Tables, references, writers' names, and topics were eliminated from the data. Sentence structure was maintained by checking punctuation and spacing, particularly around discourse markers (e.g., comma use after however). Some words, like but, have multiple meanings and were tagged as part of speech to make the analysis process clear and prevent ambiguity. TagAnt was used to complete the tagging process.

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

First, the British Academic Written English (BAWE) corpus was used to download the source material. Following the data preparation procedure, the data was categorized into two corpora: native and non-native. For each Contrastive Discourse Marker (CDM) in Fraser's (2009,2015) frameworks—but, however, although, though, nevertheless, nonetheless, in contrast, and on the other hand—the native and non-native corpora were examined using Antconc (4.3.1). According to Granger (2002) and Biber et al., the frequencies of contrastive discourse markers (CDMs) were computed for normalization per 1,000 tokens and presented in Excel. (2002); Hunston, 1998). The frequencies for each side were computed using log-likelihood to compare the similarities and differences between the two groups after all frequencies and normalization of CDMs for both native and non-native essays were completed. The results were then reported.

Data Interpretation

To identify whether a contrastive discourse marker was overused or underused, this study used log-likelihood (LL) values generated from a web-based calculation from the University of Lancaster. Given Corpus A as NS and Corpus as NNS, direction of – means NNS overuse. However, if the direction is +, it refers to NNS underuse the CDMs. The critical value is LL qual to +/-3.84 ($p<0.05$), which indicates statistical differences (see Table 3).

Table 3 refers to interpretation of LL

Condition	Interpretation	Explanation
LL ≥ 3.84 and Direction = "–"	Overuse by NNS	NNS use the marker significantly more than NS.
LL ≥ 3.84 and Direction = "+"	Underuse by NNS	NNS use the marker significantly less than NS.
LL < 3.84 (any direction or "=")	No significant difference	The usage difference is not statistically significant ($p \geq 0.05$)
LL ≥ 6.63	Strong difference	$p < 0.01$ means stronger statistical significance.
LL ≥ 10.83	Very strong difference	$p < 0.001$ means very strong statistical evidence.

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Table 3 reports the LL value interpretation. The LL value compares the frequency of each marker between the native and non-native corpora. A result was considered statistically significant if the LL value was equal to or greater than 3.84 ($p < 0.05$). The direction of difference was shown by a plus sign (+) or minus sign (–). A positive sign (+) indicates that the marker was used more frequently in the non-native corpus (i.e., overused), while a negative sign (–) shows that the marker was used less frequently in the non-native corpus (i.e., underused). In addition to LL values, raw frequency counts were also examined to support the interpretation.

Results

To answer Research Objective 1, this study investigates the use of contrastive discourse markers (CDMs) in expository essays written by native and non-native undergraduate writers.

CDMs Usage by Native and Non-Native writers

120 essays written by native and non-speakers for 60 essays each based on Fraser's (1999) framework were analyzed for its frequency use and revealed patterns in the use of Contrastive Discourse Markers (CDMs).

Table 4 CDMs Use in Academic writing in Native and Non-Native Undergrads

CDM	Frequencies		Normalized		LL	Interpretation
	NS	NNS	NS	NNS		
but	50	52	0.359	0.325	+0.22	No significant difference (LL < 3.84)
however	283	279	2.031	1.745	+3.05	No significant difference (LL < 3.84)
on the other hand	12	73	0.086	0.457	-40.88*	Significantly overused by NNS (LL < 3.84)
though	46	46	0.330	0.288	+0.41	No significant difference (LL < 3.84)

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

CDM	Frequencies		Normalized		LL	Interpretation
	NS	NNS	NS	NNS		
on the contrary	2	13	0.014	0.081	-7.62*	Significantly overused by NNS (LL < 3.84)
although	81	115	0.581	0.719	-2.27	No significant difference(LL < 3.84)
whereas	15	42	0.108	0.263	-9.97*	Significantly overused by NNS (LL < 3.84)
nevertheless	13	32	0.093	0.200	-5.59*	Significantly overused by NNS (LL < 3.84)

Native speakers (NS) and non-native speakers (NNS) used Contrastive Discourse Markers (CDMs) similarly and differently. There are two main key results of not significantly different and significantly overused by NNS.

No Significant Difference between NS and NNS

Four CDMs did not show statistically significant differences in usage between native and non-native speakers. The coordinating conjunction **"but"** was used at almost the same frequency by both groups (NS = 50, NNS = 52, LL = +0.22). Likewise, **"however,"** which was the most frequently used CDM overall, showed a comparable distribution (NS = 283, NNS = 279, LL = +3.05). The subordinators **"though"** (NS = 46, NNS = 46, LL = +0.41) and **"although"** (NS = 81, NNS = 115, LL = -2.27) also revealed no significant difference between the two groups.

Significantly Overused by NNS

Four CDMs were found to be significantly overused by non-native speakers, with varying levels of statistical strength. The most notable difference was observed in the use of **"on the other hand"** (NS = 12, NNS = 73, LL = -40.88), which marked the highest log-likelihood value in the dataset, indicating extreme overuse by NNS. Additionally, three other markers exhibited moderate to strong overuse: **"whereas"** (NS = 15, NNS = 42, LL = -9.97), **"on the contrary"** (NS = 2, NNS = 13, LL = -7.62), and **"nevertheless"** (NS = 13, NNS = 32, LL = -5.59).

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

The overuse of "On the other hand"

NS	NNS
Standardized testing ensures consistency. **On the other hand,** it can disadvantage students from diverse backgrounds.	Some people like dogs. **On the other hand,** others like cats.

This represents the strongest statistical significance in the dataset. The markedly higher frequency of use by NNS writers (73 vs. 12 occurrences) suggests that NNS possibly indicated a preference for a more formal or cautious writing style than NS. The sample usage by NS indicated that NS seem to use more complicated sentences to support the previous sentence.

The overuse of "On the contrary"

NS	NNS
Many assume the task is simple. **On the contrary,** it requires significant expertise and patience.	He said it's boring. **On the contrary,** I don't like it.

The marker "on the contrary" was also significantly overused by NNS (NS = 2, NNS = 13, LL = -7.62). Although both less frequency use, the use by NNS may reflect an attempt to emphasize strong argument or to appear more formal tone. This pattern could indicate that NNS writers tend to prefer using markers of contrast, even when native speakers might opt for less formal.

The overuse of "whereas"

NS	NNS
Urban populations are growing rapidly**, whereas** rural areas continue to shrink.	I like red. **Whereas,** my friend likes blue.

The overuse of "Nevertheless"

NS	NNS
The method had limitations**; nevertheless,** the findings were consistent with previous studies.	I was tired. **Nevertheless,** I go shopping.

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

The marker "whereas" was notably overused by non-native speakers (NS = 15, NNS = 42, LL = -9.97). This possibly suggests that NNS writers may favor this formal contrastive conjunction to structure opposing ideas clearly, potentially influenced by academic writing instruction that emphasizes explicit logical connectors.

Similarly, "nevertheless" appeared significantly more in NNS texts (NS = 13, NNS = 32, LL = -5.59). This usage may reflect a tendency among NNS writers to mark concession. Possibly as a strategy to enhance coherence or to compensate for limited lexical variation. In contrast, native writers may achieve similar rhetorical effects through more varied or implicit cohesive devices. Native writers, on the other hand, tend to employ a wider range of cohesive strategies, often relying on more implicit or subtle means to convey contrast.

To answer research question 2, the similarities and differences of CDMs usage by native and non-native writers at tertiary level in academic writing were presented. Based on Table 2, the qualitative analysis of the use of CDMs by Native and Non-Native writers, the significant usage in differences were examined to see the similar and different patterns of CDMs placed in sentences (see Table 5).

CDMs	NS			NNS		
	Initial	Medial	Final	Initial	Medial	Final
but	36	364	0	55	452	0
however	152	131	0	196	83	0
on the other hand	5	7	0	54	21	0
though	9	180	0	16	166	0
on the contrary	1	1	0	9	4	0
although	34	47	0	67	48	0
whereas	3	12	0	2	40	0
nevertheless	5	8	0	17	15	0

The analysis of CDMs shows both similarities and differences between native and non-native speakers in academic writing. For similarities, both groups used basic markers such as but, though, and although at similar rates, with no significant differences. Both also prefer to use high-frequency markers like but in the middle of the sentence (NS = 91%, NNS = 89%). No CDMs were found at the end of sentences in either group, suggesting both follow similar patterns in marker placement.

However, some key differences were also found. Non-native speakers overused formal markers such as on the other hand (LL = -40.88), whereas (LL = -9.97), on the

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

contrary (LL = -7.62), and nevertheless (LL = -5.59). This shows that non-native writers may rely more on clear contrast signals to make their ideas easy to follow. Native speakers, in contrast, used fewer markers and showed more balanced use.

There were also differences in position. Non-native speakers used many markers at the beginning of sentences, especially however (70.2% initial) and on the other hand (72.0% initial). Native speakers preferred to place markers in the middle of sentences to keep the writing smooth and natural.

Overall, native speakers used CDMs in a more flexible and natural way, depending on the context. Non-native speakers used them in a more fixed and formal pattern to make their writing clearer. These differences suggested that non-native writers may rely more on obvious signals to organize their ideas, while native writers use contrast more indirectly.

Discussion

This study found that while both native and non-native writers used core contrastive discourse markers (e.g., but, however, although) while non-native writers significantly overused formal CDMs such as on the other hand, nevertheless, and on the contrary, especially at the beginning of the sentences. In contrast, native speakers used a wider range of CDMs more flexibly and more appropriately by using them in various sentence positions, for example in the middle of the sentence. Both groups showed similar use of basic markers and shared an understanding of some discourse conventions, such as avoiding CDMs at the end of sentences. These findings reflect Fraser's (2009) theoretical framework and align with previous research studies (e.g., Lee & Subtirelu, 2021; Al-Rubaye, 2022; Mahmoud & Al-Fraihat, 2023), which highlight key differences in CDM usage based on students' proficiency level and their writing experience.

Interestingly, non native English writers often use formal contrastive words like on the other hand, nevertheless too much because they may learn these words from their English class without practicing enough to use them naturally. As a result, they may think that using the former markers will make their writing sound more academic or professional. This is called hypercorrection, the state when learners try too hard to sound correct and ending up sounding unnatural. Also, non native writers usually use contrastive markers at the beginning of the sentences. For example, they start their sentences with however, or on the other hand without the context. This shows that they may follow the grammatical rules from their first language. For native speakers, they are more flexible to use the discourse markers. They can put the contrastive

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

words in different positions in the sentence, not just at the beginning. This shows that their writing texts have a better flow or rhythm and are more natural. Native speakers not only use the contrastive markers to connect ideas, but also use them to highlight the key points of their writing.

These findings are consistent with previous studies mentioned earlier. For example, Lee and Subtirelu (2021) stated that L2 learners overused basic CDMs like but and underused more complex markers. Another supporting idea is a research study conducted by Al-Rubaye (2022) found that native writers used a wider range of contrastive markers and employed them more correctly in various positions. Mahmoud and Al-Fraihat (2023) also observed that native speakers used CDMs more flexibly, whereas non-native writers relied mostly on putting them at the beginning of the sentences. Zare et al. (2020) similarly reported greater semantic precision among native users of concessive markers. These studies together reinforce the idea that native writers exhibit more variety, accuracy, and rhetorical control in their use of CDMs. The present study contributes further by offering detailed, corpus-based evidence of these patterns in the specific context of Thai EFL learners.

Implications for Classroom Instructions

The findings of this study shed light on the CDMs are taught in EFL writing instruction. Rather than focusing only on memorizing the list of the markers, explicit instruction and more practice should be applied in the classroom as well. Teachers and instructors should integrate the tasks that require students to use different CDMs, and practice to put CDMs in different positions in the sentences. Another way is to make the students more exposed to the native speakers' academic writing texts in order to make them more familiar with the natural usage. In addition, explicit instruction should address the differences between similar markers, and clarify when a marker is necessary or unnecessary in a sentence. These pedagogical changes can support learners to move from the same writing patterns to a more advanced writing of how to create well-structured arguments in their writing tasks.

Overuse Patterns and Pedagogical Influence

One key finding was that NNS use formal contrastive discourse markers much more often than NS, especially on the other hand (LL = -40.88), which showed the biggest difference. This suggested that many EFL learners were taught to use this type of marker as a safe and formal way to show contrast. Other formal markers like whereas, nevertheless, and on the contrary were also overused. This may show that non-native writers possibly rely on fixed, familiar phrases instead of choosing the most

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

suitable marker for the context. This supported Granger and Tyson's (1996) idea of "hypercorrection," where learners overuse features they believe sound academic. Their writing may reflect classroom instruction that focuses on using clear linking words but does not fully teach when and how to use them in a natural and flexible way.

Positional Preferences and Discourse Flow

There are also clear differences in where native and non-native writers place CDMs in sentences. NNS often use them at the beginning of sentences—for example, *however* (70.2%) and *on the other hand* (72.0%). This may show a more mechanical or rule-based use, likely influenced by how they were taught. In contrast, NS used CDMs more flexibly, placing them in different parts of the sentence. This showed better control of sentence rhythm and emphasis. It also supported Hyland's (2005) idea that skilled writers use discourse markers in a more subtle and natural way.

Similarities and Shared Patterns

Both native and NNS used basic contrastive markers like but, however, though, and although at similar frequencies. This suggested that most learners have a good understanding of basic contrast in academic writing. In addition, neither group used CDMs at the end of sentences, which showed a shared understanding of English grammar and typical patterns.

Limitations

This study has some limitations that should be reported. First, the BAWE corpus includes essays from different academic fields, but the distribution may not be balanced between native and non-native writers. Differences in discipline may influence how CDMs are used. Second, although all participants were undergraduate students, we did not control for their English proficiency levels. Some patterns may be due to individual language ability rather than L1 background. Third, the non-native group likely includes writers from various first-language backgrounds, which may affect their use of discourse markers. This study did not explore those differences in detail. The analysis focused on individual CDMs rather than their role in full arguments. Lastly, the data came from expository essays in a British academic setting, so the results may not apply to other genres, institutions, or current writing practices.

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Suggestions for Future Research

Future research can further investigate the students' first language that affects their use of contrastive discourse markers, especially how their native language use contrastive markers in writing. For researchers who examine individual learner profiles including proficiency levels, educational background, and exposure to English could offer deeper insights into CDM acquisition. This could give a better understanding of how students learn to use CDMs. Another way is to do the longitudinal study of how students use CDMs over time and across genres. Comparative studies between learners in EFL and ESL environments could also shed light on the influence of instructional context. Finally, expanding research to genres beyond expository essays, for example, argumentative writing, reports, and personal reflections, would provide a more comprehensive picture of CDM usage across academic contexts.

Recommendations

Based on the findings that non-native speakers significantly overuse formal contrastive discourse markers, several key recommendations emerge for improving academic writing instruction. Pedagogically, educators should develop targeted teaching materials that explicitly address the contextually inappropriate use of markers like "on the other hand" and "nevertheless," helping students understand when these formal connectors enhance versus hinder their arguments. This instruction should move beyond simply teaching discourse marker types to foster rhetorical awareness of how marker choice affects reader perception and text effectiveness. For curriculum development, academic writing courses should integrate corpus-based examples that demonstrate authentic usage patterns, allowing students to see how successful writers actually employ these devices rather than relying on formulaic templates that lead to overuse. Research-wise, future studies should expand beyond frequency analysis to examine the actual communicative impact of discourse marker choices through reader-response studies, while also investigating how different cultural and linguistic backgrounds influence marker selection patterns. Institutionally, writing centers and assessment policies should incorporate discourse marker appropriateness as a criterion for effective academic writing, training tutors and instructors to recognize and address formulaic language use that may signal deeper issues with rhetorical flexibility. These recommendations collectively aim to help non-native writers develop more sophisticated, contextually appropriate discourse marker usage that enhances rather than diminishes their academic arguments.

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

References

Al-Rubaye, H. A. (2022). Contrastive discourse markers in academic writing: A comparative study of native and non-native writers. *Journal of Language and Linguistic Studies, 18*(2), 145–162.

Alsamadani, H. A. (2020). The use of discourse markers by ESL and EFL learners: A comparative corpus-based study. *International Journal of Applied Linguistics, 30*(3), 412–428.

Chen, H., Li, J., & Wang, M. (2024). Exploring discourse marker overuse in L2 academic essays. *System,* 117, 103014. https://doi.org/10.1016/j.system.2023.103014

Fraser, B. (1999). What are discourse markers?. *Journal of Pragmatics, 31*(7), 931–952.

Fraser, B. (2009). An account of discourse markers. *International Review of Pragmatics, 1*(2), 293–320.

Fraser, B. (2015). The combining of discourse markers: A beginning. *Journal of Pragmatics, 86*, 48–53.

Granger, S. (2002). A bird's-eye view of learner corpus research. *ResearchGate*, July 2013, 1-27. https://www.researchgate.net/publication/239327978_A_Bird's-eye_view_of_learner_corpus_research

Granger, S., & Tyson, S. (1996). Connector usage in the English essay writing of native and non-native EFL speakers. *World Englishes, 15*(1), 17–27.

Huneety, A., Al-Khasawneh, F., & Daher, N. (2023). Discourse markers in EFL writing: Overuse and underuse patterns among Jordanian university students. *System,* 113, 102988.

Hunston, S. (1998). *Evaluation and the planes of discourse: Status and value in persuasive texts.* Retrieved 11 June 2025, From https://research.birmingham.ac.uk/en/publications/evaluation-and-planes-of-discourse-status-and-value-in-persuasive

Hyland, K. (2005). *Metadiscourse: Exploring interaction in writing*. London: Continuum.

Khamkhien, A. (2010). Thai learners' English pronunciation competence: Lesson learned from word stress assignment. *Journal of Language Teaching and Research, 1*(6), 757–764. https://doi.org/10.4304/jltr.1.6.757-764

Lee, S., & Subtirelu, N. (2021). Contrastive discourse markers in L1 and L2 academic writing: A corpus-based analysis. *Applied Linguistics Review, 42*(3), 287–310.

Leedham, M., & Cai, G. (2013). Besides on the other hand: Using a corpus approach to explore the influence of teaching materials on Chinese students' use of linking adverbials. *Journal of Second Language Writing, 22*(4), 374–389.

Received: Jun 20, 2025, Revised: Jun 30, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Liu, M. (2013). A study of the use of discourse markers by Chinese EFL learners. *International Journal of English Studies, 13*(2), 29–48.

Mahmoud, A. S., & Al-Fraihat, S. M. (2023). Cross-cultural variations in discourse marker usage: A comparative study of Jordanian and British university students. *International Journal of Applied Linguistics, 33*(1), 78–95.

Meylan, S., & Griffiths, T. L. (2021). The challenges of corpus analysis in computational linguistics. *Computational Linguistics, 47*(2), 345–382. https://doi.org/10.1162/coli_a_00403

Wongsothorn, A., Hiranburana, K., & Chinnawongs, S. (2002). English language teaching in Thailand today. *Asia Pacific Journal of Education, 22*(2), 107–116. https://doi.org/10.1080/0218879020220210

Zare, J., Biria, R., & Adel, S. M. R. (2020). Use of contrastive discourse markers in argumentative essays: Native speakers vs. Iranian EFL learners. *Cogent Education, 7*(1), 1751741.

Journal of Humanities and Social Sciences for Sustainable Development Vol.8 No.1 January – June 2025
Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

การยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริการเชิงอาหารบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตเทศบาลนครเชียงราย

ขวัญฤทัย ครองยุติ, ปริพรรน์ แก้วเนตร*
คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
E-mail: paripan.kae@crru.ac.th*
*ผู้ประสานงานหลัก

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาอัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของอาหารท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครเชียงราย (2) สร้างมูลค่าเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริการเชิงอาหารบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น และ(3) ออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอาหารสร้างสรรค์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มกับปราชญ์ชุมชนและตัวแทนชุมชนจำนวน 16 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและประเด็นสนทนากลุ่ม ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) อัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นของเชียงรายสะท้อนผ่านเมนูอาหารเด่น ได้แก่ ข้าวซอย น้ำเงี้ยว แกงฮังเล ข้าวกั้นจิ้น ไส้อั่ว และเกี๊ยว ซึ่งแสดงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเชื่อมโยงกับรากเหง้าทางชาติพันธุ์ของชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงราย (2) เกิดการเพิ่มมูลค่าของกิจกรรมการท่องเที่ยว 2 กิจกรรม การบริการอาหารรูปแบบใหม่ 1 บริการ และผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึก 1 ผลิตภัณฑ์ และ (3) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงอาหารสร้างสรรค์ได้รับการออกแบบขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอาหารปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์และสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครเชียงราย

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงอาหาร, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, การยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยว, การบริการอาหาร

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568
Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Enhancing Gastronomy Tourism and Services Based on Local Wisdom for Sustainable Community-Based Economic Development in Chiang Rai Municipality

Khwanruethai Krongyut, Paripan Kaewnet*
Faculty of Tourism and Hotel, Chiang Rai Rajabhat University
E-mail: paripan.kae@crru.ac.th
*Corresponding Author

Abstract

This qualitative research aimed to (1) study the unique identity and cultural diversity of local foods in Chiang Rai Municipality, (2) enhance and add value to tourism activities and food services based on local wisdom, and (3) design a creative gastronomy tourism route. Data were collected through in-depth interviews and focus group discussions with 16 community scholars and representatives, using a semi-structured interview form and focus group guidelines. The research instruments were validated for content validity by three experts. Data were analyzed using content analysis. The findings revealed that (1) the identity of Chiang Rai's local food is reflected in signature dishes such as Khao Soi, Nam Ngiao, Gaeng Hang Lay, Khao Kan Chin, Sai Ua, and Kiew, which represent cultural diversity and are rooted in the ethnic heritage of communities within the municipality. (2) The value enhancement process resulted in two creative gastronomy tourism activities, one innovative food service, and one souvenir product. (3) The creative gastronomy tourism route was designed to promote learning about safe food and organic agriculture and to support the grassroots economy of local communities in Chiang Rai Municipality.

Keywords: Gastronomy Tourism, Local Wisdom, Tourism Activity Enhancement, Food Services

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

บทนำ

การบูรณาการศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยประเทศไทยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิศาสตร์ ซึ่งบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏคือการพัฒนาท้องถิ่นภายใต้พันธกิจที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นระบบและยั่งยืน (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564) ทั้งนี้จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางวัฒนธรรมในด้านชาติพันธุ์ ภาษา วิถีชีวิต และอาหารพื้นถิ่น ซึ่งสะท้อนถึงทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาพัฒนาและต่อยอดเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy) ได้อย่างมีศักยภาพ (UNESCO, 2021) ภายใต้บริบทดังกล่าว แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย (พ.ศ. 2566–2570) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงสุขภาพโดยเน้นการผสมผสานความเป็นลานนาและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นกลไกหลักในการสร้างเอกลักษณ์และความแตกต่างของพื้นที่ท่องเที่ยว (สำนักงานจังหวัดเชียงราย, 2566)

หนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความสนใจอย่างมากคือการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastrpnomy Tourism) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางเพื่อสัมผัสประสบการณ์เกี่ยวกับอาหารผ่านการลิ้มลองอาหารท้องถิ่น การปรุงอาหาร การเรียนรู้วัตถุดิบดั้งเดิม ตลอดจนการเลือกซื้ออาหารและวัตถุดิบในตลาด ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ที่ให้ความสำคัญกับความแปลกใหม่ ความยั่งยืน และประสบการณ์เฉพาะถิ่นมากยิ่งขึ้น (Pine & Gilmore, 2019; World Food Travel Association, 2024) จากรายงานของตลาดการท่องเที่ยวเชิงอาหารทั่วโลกมีมูลค่า 1,116.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2562 และคาดการณ์ว่าจะสูงถึง 1,796.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี พ.ศ. 2570 โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) อยู่ที่ 16.8% ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ถึง พ.ศ. 2570 (Allied Market Research, 2020) การเติบโตของตลาดการท่องเที่ยวเชิงอาหารมีสาเหตุมาจากจำนวนผู้คนที่เลือกจุดหมายปลายทางวันหยุดที่ไม่เหมือนใครและแปลกใหม่ เพื่อหลีกหนีจากตารางชีวิตที่วุ่นวายและได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าในสถานที่ที่มีวัฒนธรรมอาหารที่โดดเด่นถือเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการขยายตัวของกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Grand View Research, 2024) ทั้งนี้ ปัจจุบันพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงอาหารมีแนวโน้มมุ่งเน้นการได้รับประสบการณ์ที่ แท้จริง ให้ความสำคัญกับเรื่องราวและเรื่องเล่าของอาหาร ความโดดเด่นของวัตถุดิบพื้นถิ่น โดยนักท่องเที่ยวนิยมเข้าร่วมกิจกรรมเวิร์กช็อปทำอาหาร เยี่ยมชมฟาร์ม หรือรับประทานอาหารกับคนในท้องถิ่นเพื่อทำความเข้าใจวัฒนธรรมของอาหารท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง และยังมีความกังวล

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

และใส่ใจในการเลือกรับประทานอาหารที่มาจากวัตถุดิบที่ปลอดสารพิษตกค้างหรือเป็นอาหารที่มาจากเกษตรอินทรีย์ (World Food Travel Association, 2024)

ในบริบทของจังหวัดเชียงราย เทศบาลนครเชียงรายได้ดำเนินนโยบายเชิงรุกในการส่งเสริม “อาหารปลอดภัย” ควบคู่กับการเป็นเมืองสุขภาพ (Wellness City) ผ่านการพัฒนา “ศูนย์เรียนรู้เกษตรปลอดภัยนครเชียงราย บ้านป่างิ้ว” ให้เป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัยที่สอดคล้องกับแนวคิด Green & Clean Tourism และ Wellness & Culinary Experience สำหรับทุกกลุ่มวัย (เทศบาลนครเชียงราย, 2566) อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารในเขตเทศบาลนครเชียงรายยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นและยังไม่มีการออกแบบกิจกรรมและการบริการที่นำเสนอความโดดเด่นของอัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นให้กลายเป็นประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยวสมัยใหม่ได้ เนื่องจากชุมชนยังขาดองค์ความรู้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากฐานทรัพยากรที่มีอยู่ให้กลายเป็นโอกาสในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการนำองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวและการบริการทางการท่องเที่ยวไปช่วยหนุนเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารสร้างสรรค์ ยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริการอาหาร และเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอาหารในเขตเทศบาลนครเชียงรายอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นอย่างมั่นคงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและความหลากหลายทางวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครเชียงราย

2) เพื่อยกระดับและสร้างมูลค่าเพิ่มการบริการเชิงอาหารบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงอาหารสร้างสรรค์

3) เพื่อออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอาหารสร้างสรรค์ในเขตเทศบาลนครเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาการยกระดับการท่องเที่ยวและการบริการเชิงอาหารบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ผ่านการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ภาคีด้านการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชนที่มีเส่วนเกี่ยวข้อง 1).ปราชญ์ท้องถิ่นผู้มีความรู้ด้านอาหารถิ่นเชียงราย จำนวน 4 คน 2) ชุมชน

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

บ้านป่างิ้วที่ปลูกผักและเป็นประกอบอาหารพื้นถิ่นจำนวน 4 คน 3) เจ้าหน้าที่ภาครัฐในเขตเทศบาลนครเชียงรายจำนวน 3 คน 4) ชมรมเชฟจังหวัดเชียงรายจำนวน 2 คน 5) นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวและบริการจำนวน 2 คน 6) นักท่องเที่ยวจำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน โดยคัดเลือกจากคุณสมบัติที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา

เครื่องมือและกระบวนการเก็บข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1)การสังเกตกลุ่มประชากรตัวอย่าง 2.)การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และ 3) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและประเด็นการสนทนาที่พัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวและการบริการเชิงอาหารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำเครื่องมือดังกล่าวให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธี Index of Item-Objective Congruence (IOC) โดยมีค่าความสอดคล้อง 0.89 ทั้งนี้ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริงในพื้นที่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มถูกนำไปถอดเทปและตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยอาศัยหลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) ที่มีการเปรียบเทียบข้อมูลจากแหล่งที่มา บุคคล และเวลา รวมทั้งการตรวจสอบจากหลายวิธีการ โดยใช้เปรียบเทียบแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน Data Triangulation การใช้นักวิจัยหลายคนในการตรวจสอบ Investigator Triangulation การนำผลข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้หลายทฤษฎี Theory Triangulation และการใช้หลายวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล Methodological Triangulation เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรงของข้อมูล (Denzin & Lincoln, 2018)

ผลการวิจัย

1. อัตลักษณ์ที่โดดเด่นและความหลากหลายทางวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครเชียงราย

จังหวัดเชียงรายมีอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์และวิถีชีวิตและความหลาหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความเด่นชัดและมีความเฉพาะตัวที่ชัดเจนทั้งในด้านรสชาด หน้าตา และการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นในการประกอบอาหาร โดยจากผลการสนทนากลุ่มกับปราชญ์ผู้มีความรู้ด้านอาหารถิ่นเชียงรายสามารถสรุปรายการอาหารที่เป็นอัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นจังหวัดเชียงรายได้ดังนี้

ตารางที่ 1 อัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นในเขตเทศบาลนครเชียงราย

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

รายการ	อัตลักษณ์อาหาร
ข้าวซอย 	ข้าวซอยเป็นอาหารพื้นถิ่นที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงราย มีต้นกำเนิดจากกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อและจีนยูนนานที่อพยพมาอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย พัฒนาจากก๋วยเตี๋ยวน้ำใสสู่เมนูที่ผสมผสานกะทิและพริกแกงกะหรี่ ลักษณะเด่นของข้าวซอยเชียงรายคือน้ำแกงที่มีความข้นปานกลาง กลิ่นหอมละมุน และรสชาติกลมกล่อม ต่างจากข้าวซอยในจังหวัดอื่นที่เน้นรสจัด ข้าวซอยเชียงรายมีส่วนผสมหลักคือบะหมี่เส้นแบบจีนยูนนานและเนื้อสัตว์ รับประทานคู่เครื่องเคียง เช่น ผักกาดดองและพริกน้ำมัน
น้ำเงี้ยว 	ขนมจีนน้ำเงี้ยวเชียงรายเป็นอาหารพื้นถิ่นที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ล้านนาและไทใหญ่มีความโดดเด่นด้านเครื่องแกงที่ประกอบด้วยพริกแห้ง กระเทียม หอมแดง รากผักชี และถั่วเน่าแผ่น ซึ่งให้กลิ่นหอมเฉพาะ น้ำเงี้ยวเชียงรายนิยมใส่เลือดหมูและดอกงิ้วแห้ง เพิ่มความเข้มข้นและเนื้อสัมผัสเฉพาะ น้ำแกงมีรสชาติเข้มข้น มักรับประทานคู่กับก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ เส้นเล็ก และขนมจีน เช่นเดียวกับการรับประทานก๋วยเตี๋ยวซึ่งแสดงถึงความยืดหยุ่นทางวัฒนธรรมการบริโภค
ข้าวกั้นจิ้น 	ข้าวกั้นจิ้นเป็นอาหารพื้นเมืองของภาคเหนือที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ในจังหวัดเชียงรายมีกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่อาศัยอยู่จึงมีการรับประทานข้าวกั้นจิ้นโดยทั่วไป โดยมักเรียกว่า "ข้าวเงี้ยว" วัตถุดิบหลัก ได้แก่ ข้าวสวยคลุกเลือดหมู หมูบด กระเทียมเจียว นิยมปรุงรสเค็มไม่ติดหวานเหมือนเชียงใหม่ รับประทานคู่กับน้ำเงี้ยวและเครื่องเคียง เช่น แตงกวา ต้นหอม ผักชี และพริกทอด
แกงฮังเล 	แกงฮังเลเป็นอาหารพื้นถิ่นที่มีรากฐานจากอาหารพม่าโดยได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอินเดียในสมัยอาณานิคมอังกฤษ ลักษณะเด่นของแกงฮังเลเชียงรายนิยมใช้หมูสามชั้นติดมันค่อนข้างมาก เน้นการโขลกเครื่องแกงที่เป็นสมุนไพร ได้แก่ พริกแห้ง กระเทียม ข่า ตะไคร้ และผงฮังเลหรือผงกะหรี่ ใส่ขิง น้ำมะขามเปียก กระเทียมดอง ถั่วลิสงและเติมน้ำตาลอ้อยให้มีรสชาติกลมกล่อม เค็ม เปรี้ยว หวานเล็กน้อย น้ำแกงขลุกขลิก
เกี๊ยว 	เกี๊ยวนับเป็นอาหารที่สะท้อนอิทธิพลวัฒนธรรมจีนยูนนานในจังหวัดเชียงรายที่มีการอพยพอาศัยอยู่ทั่วไป ส่วนผสมเกี๊ยวแบบยูนนานที่เป็นตำรับของชุมชนเชื้อสายจีนในเทศบาลนครเชียงราย นิยมทำแผ่นแป้งให้บาง สอดไส้ด้วยหมูบดผสมกะหล่ำซอย ปรุงรสด้วยเครื่องเทศจีน นิยมต้มในน้ำซุปกระดูกหมูที่ใสแต่มีรสชาติเข้มข้น และรับประทานคู่กับบะหมี่เส้นสดที่ทำเอง หรือทอดเป็นเกี๊ยวซ่าเป็นของทานเล่น
ไส้อั่ว 	ไส้อั่วเป็นอาหารพื้นเมืองล้านนาที่สะท้อนภูมิปัญญาการถนอมอาหาร โดยใช้เนื้อหมูบดคลุกกับสมุนไพรและเครื่องเทศ ซึ่งไส้อั่วของเชียงรายจะมีความแห้งไม่ติดมัน เน้นเครื่องสมุนไพรให้มีกลิ่นหอม ประกอบด้วย พริกแห้ง ข่า ตะไคร้ ขมิ้น ใบมะกรูด และกะปิ แล้วยัดในไส้หมูก่อนนำไปย่างจนสุกหอม แม้ไส้อั่วจะเป็นอัตลักษณ์ร่วมของภาคเหนือแต่ในจังหวัดเชียงรายแต่ละครัวเรือนหรือร้านค้ามักมีสูตรเฉพาะที่ปรับเปลี่ยนสัดส่วนเครื่องเทศให้แตกต่างกันไปเล็กน้อย

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

2. การสร้างมูลค่าเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริการเชิงอาหารบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่มกับปราชญ์ท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ป่างิ้วและเขตเทศบาลนครเชียงราย เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้แนวคิด Design Thinking ร่วมกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ผลลัพธ์ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารสร้างสรรค์ 2 กิจกรรม การบริการอาหารเชิงสร้างสรรค์ 1 รูปแบบ และผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึก 1 รายการ ดังนี้

2.1 กิจกรรม ปลูก เพาะ รักษ์ ถูกออกแบบขึ้นเพื่อเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอาหารในรูปแบบ Farm Tour ที่เน้นให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริงร่วมกับเกษตรกร ผ่าน 3 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ การปลูกผักปลอดสารพิษ การเพาะเมล็ดพันธุ์ และการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ นักท่องเที่ยวสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตจากแปลงผักได้เอง โดยคิดค่าใช้จ่ายตามน้ำหนัก ถือเป็นกิจกรรมสร้างประสบการณ์และส่งเสริมการรับรู้แหล่งผลิตอาหารปลอดภัยในเทศบาลนครเชียงราย

ภาพที่ 1 ฐานการเรียนรู้กิจกรรมปลูก เพาะ รักษ์

2.2 กิจกรรมทำสลัดโรลจากผักปลอดสารพิษ ถูกออกแบบขึ้นในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอาหารแบบ Cooking Class Tour ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และลงมือประกอบอาหารด้วยตนเองและมีการสอดแทรกองค์ความรู้การเลือกใช้วัตถุดิบเกษตรปลอดภัยและอาหารท้องถิ่นของเชียงราย โดยใช้ผักสดจากศูนย์เรียนรู้เกษตรปลอดภัยบ้านป่างิ้ว นักท่องเที่ยวสามารถเลือกผัก ท็อปปิ้ง (หมูยอหรือไส้อั่วท้องถิ่น) และน้ำจิ้มซีฟูดสูตรเฉพาะตามความชอบ

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

ภาพที่ 2 กิจกรรมทำสลัดโรลจากผักปลอดสารพิษ

2.3 กิจกรรมโอมากาเสะล้านนาฟิวชั่น เป็นการออกแบบบริการอาหารเชิงสร้างสรรค์โดยผสมผสานอัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นเชียงรายกับวัตถุดิบปลอดสารพิษในพื้นที่ พร้อมนำเสนอในรูปแบบพอดีคำ เน้นสีสันสวยงามและความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อตอบสนองพฤติกรรมนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ที่เน้นประสบการณ์การชิมอาหารและการรีวิวผ่านสื่อโซเชียล เมนูประกอบด้วย 6 รายการ ได้แก่ มะเขือญี่ปุ่นยัดไส้ซอสมัสตาร์ดฮันนี่, โรตีกระบับซอสฮังเล, ทาร์ตไส้อั่วซอสซัลซ่า, ไก่เสียบไม้กะหล่ำซอสเทอริยากิ, เกี๊ยวซ่าข้าวซอยกุ้ง และกล้วยหอมทอดราดไซรัปน้ำอ้อย โดยเน้นการใช้วัตถุดิบท้องถิ่นรสชาติดั้งเดิม และการตกแต่งร่วมสมัย

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

ภาพที่ 3 เมนูอาหารโอมากาเสะล้านนาฟิวชั่น

2.4 ผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึก ผู้วิจัยร่วมกับชุมชนบ้านป่างิ้วและโรงเรียนเทศบาล 5 เด่นห้า พัฒนาผลิตภัณฑ์ของฝากโดยที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมปลูก เพาะ รักษ์ และการทำสลัดโรล เพื่อสร้างประสบการณ์และความประทับใจให้นักท่องเที่ยวให้ยังคงระลึกถึงเมื่อกลับจากการทำกิจกรรมในพื้นที่ ได้แก่ ชุดปลูกผักสวนครัว เซตกล้าผักปลอดสารพิษ และน้ำสลัดซีฟู้ดเพื่อสุขภาพ ซึ่งออกแบบบรรจุภัณฑ์และวัสดุอย่างเหมาะสม พร้อมทำการทดสอบตลาดและจำหน่ายต้นแบบ ณ ศูนย์เรียนรู้เกษตรปลอดภัยบ้านป่างิ้วเพื่อประเมินผลตอบรับจากนักท่องเที่ยวและชุมชน

ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึก

3. การออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอาหารสร้างสรรค์ในเขตเทศบาลนครเชียงราย

การออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอาหารสร้างสรรค์ในเขตเทศบาลนครเชียงราย ผู้วิจัยดำเนินการร่วมกับฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลนครเชียงรายโดยได้รับการสนับสนุนรถรางนำเที่ยวตามเส้นทางที่ออกแบบขึ้น โดยผู้วิจัยได้ประเมินความพร้อมร้านอาหารในพื้นที่และจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับร้านอาหารท้องถิ่น ชุมชนป่างิ้ว และเทศบาลนครเชียงราย ซึ่งเป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์วัฒนธรรมอาหาร ร้านอาหาร

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

ท้องถิ่น และการดำเนินโครงการอาหารปลอดภัยเทศบาลนครเชียงราย ภายใต้แนวคิด “อาหารถิ่นเลอค่า” ที่เชื่อมโยงร้านอาหารท้องถิ่นและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและอาหารปลอดภัย

ภาพที่ 5 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงอาหารสร้างสรรค์ (อาหารถิ่นเลอค่า)

อภิปรายผล

อาหารท้องถิ่นของเทศบาลนครเชียงรายสะท้อนอัตลักษณ์และความหลากหลายทางชาติพันธุ์ได้อย่างชัดเจน โดยเมนูเด่นอย่างข้าวซอย น้ำเงี้ยว ข้าวกั้นจิ้น แกงฮังเล และไส้อั่ว ล้วนมีรากฐานจากกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลาย อาทิ ไทใหญ่ พม่า จีนยูนนาน ซึ่งสะท้อนถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ โดยที่ Stalmirska (2021) กล่าวว่า อาหารท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ทำหน้าที่เป็นวัตถุทางสังคมซึ่งสามารถถ่ายทอดและแปลงคุณค่าทางวัฒนธรรมให้เป็นทุนทางเศรษฐกิจผ่านการท่องเที่ยวเชิงอาหารและการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ Zhang et al.(2022) ที่กล่าวว่าอาหารท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยความแปลกใหม่และแตกต่างจากอาหารที่บริโภคในชีวิตประจำวันจนกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายในการทดลองและเรียนรู้วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นที่มีความหลากหลายซึ่งถือเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหารและสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้กิจกรรมปลูก เพาะ รักษ์ และกิจกรรมทำสลัดโรลจากผักปลอดสารพิษเป็นตัวอย่างของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหารในเชิงประสบการณ์ที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตและแปรรูปอาหาร ซึ่งไม่เพียงส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ยังสร้างคุณค่าใน

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

เชิงจิตวิญญาณและความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน สอดคล้องกับ อรรถ ขันสี และคณะ (2567) ที่ได้ยกระดับพริกแกงให้เป็นผลิตภัณฑ์อาหารพื้นบ้านเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบซอสแกงเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มที่สามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมเรียนรู้การทำอาหารพื้นบ้านให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือประกอบกิจกรรมจริง ในขณะเดียวกัน การออกแบบบริการอาหารในรูปแบบโอมากาเสะล้านนาฟิวจากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการภูมิปัญญาและอัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นกับนวัตกรรมการนำเสนออาหารที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบัน โดยการพัฒนาเมนูอาหารทั้ง 6 เมนู เป็นการปรับภาพลักษณ์ของอาหารท้องถิ่นดั้งเดิมของเทศบาลนครเชียงรายให้มีความร่วมสมัยและต่อยอดคุณค่าทางวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจผ่านการคัดเลือกวัตถุดิบในพื้นที่ที่มีคุณภาพและการให้ความสำคัญกับเรื่องราวที่แฝงอยู่ในแต่ละเมนู ทั้งนี้อาหารไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยพื้นฐานของการบริโภคแต่ยังเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวและคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น (Ellis et al., 2018) การปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนออาหารที่มีการตกแต่งที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิมยังสามารถกระตุ้นประสาทสัมผัสของนักท่องเที่ยวในทุกมิติ ทั้งรส กลิ่น สีสัน ซึ่งเป็นการตอบสนองความคาดหวังของผู้บริโภครุ่นใหม่ที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์การบริโภคที่มีความเฉพาะตัวและสุนทรียภาพสูง (Mak et al., 2012; สุภัทรา เขียวศรี และคณะ, 2568) ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวยุคดิจิทัลที่มุ่งเน้นการแบ่งปันและสื่อสารประสบการณ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้การนำเสนออาหารแบบโอมากาเสะยังถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกระบวนการรับรู้เรื่องราวของอาหารผ่านการชิมและการเรียนรู้จากบริบททางวัฒนธรรมซึ่งช่วยสร้างความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว (Kim et al., 2012) สอดคล้องกับ ชวรินทร์ สุดสวาท และคณะ (2565) ที่ได้นำอาหารเหนือที่ได้รับความนิยมและเลือกใช้วัตถุดิบในจังหวัดเชียงใหม่มาสร้างสรรค์เมนูอาหารโดยผสมผสานระหว่างอาหารล้านนากับอาหารสากลเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและส่งเสริมจังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารล้านนาแบบใหม่ สำหรับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกได้มีการเชื่อมโยงกับกิจกรรมท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นทั้ง 2 กิจกรรมสู่การเชื่อมต่อประสบการณ์ผ่านผลิตภัณฑ์ของฝากทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมจริงในระหว่างการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นการส่งเสริมการจดจำและความผูกพันทางอารมณ์กับแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ในเชิงการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกจากการวิจัยนี้ยังสะท้อนการประยุกต์ใช้แนวคิดการสร้างคุณค่าร่วมกัน (value co-creation) ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถเรื่องเล่าเรื่องราวและภาพจำของแหล่งท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวภายหลังจากการเดินทางท่องเที่ยวที่สามารถกลายเป็นจุดเชื่อมต่อของประสบการณ์ระหว่างและภายหลังจากการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ฐิญาภา เสถียรคมสรไกร และพิมพ์สิรี สุวรรณ (2566) ที่ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์เจลลี่กัมมี่มัลเบอร์รี่โยเกิร์ตที่เชื่อมโยงกับผลผลิต

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

ทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่นได้แก่ ผลมัลเบอร์รี่ และน้ำนมโค พร้อมออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สื่อถึงเรื่องราวของชุมชน นอกจากนี้การพัฒนาเส้นทางอาหารถิ่นเลอค่าถือเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับแนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงอาหารที่เน้นเรื่องสุขภาพ ความยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของชุมชน (World Food Travel Association, 2024) และยังสนองต่อนโยบายของเทศบาลนครเชียงรายที่ขับเคลื่อนเชียงรายเมืองสุขภาพ (เทศบาลนครเชียงราย, 2566) สอดคล้องกับ วันทิกา หิรัญเทศ และอุทุมพร อยู่สุข (2568) ที่ได้พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอาหารที่เน้นตามรอยร้านอาหาร อาหารริมทาง และอาหารพื้นถิ่น เช่นเดียวกันกับ พัชร์ศศิ ศรีพิพัฒน์พรกุลและจุฑามาศ พีรพัชระ (2567) ซึ่งได้พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอาหาร 2 เส้นทางที่นำเสนอร้านอาหารท้องถิ่นที่มีเมนูอาหารที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ การเชื่อมโยงร้านอาหารท้องถิ่นเข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้การทำเกษตรและอาหารปลอดภัยเส้นที่ได้พัฒนาขึ้นทำให้ร้านอาหารท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักในวงแคบของคนในพื้นที่กลายเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสอัตลักษณ์ผ่านอาหาร ส่งผลให้ผู้ประกอบการรายย่อยมีโอกาสเพิ่มยอดขายและสร้างรายได้ขณะเดียวกันยังช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายเลือกซื้อของฝากหรือผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยเพื่อส่งเสริมการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำที่ส่งผลต่อการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนในเขตเทศบาลนครเชียงราย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการโดยเริ่มต้นจากตัวแทนของชุมชนที่ต้องการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ซึ่งหากชุมชนต้องการให้เกิดความยั่งยืนชุมชนควรจัดตั้งคณะกรรมการหรือเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงอาหารและเกษตรร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในระยะยาวและส่งเสริมการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2. เส้นทางการท่องเที่ยวที่ถูกออกแบบขึ้นยังไม่เป็นที่รู้จัก ดังนั้นเทศบาลนครเชียงรายควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยว กิจกรรมและการบริการที่พัฒนาขึ้นผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

3. การสร้างความเข้มแข็งและความต่อเนื่องของการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในชุมชนจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐ ดังนั้นเทศบาลนครเชียงรายควรผลักดันเส้นทางการท่องเที่ยวกิจกรรม และการบริการที่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเชียงรายเมืองสุขภาพและขยายผลไปสู่ชุมชนอื่นในพื้นที่

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคลาการการท่องเที่ยวในด้านการบริการ สุขอนามัย การเล่าเรื่อง (storytelling) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

2. ควรมีการศึกษาแนวทางในการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอาหารกับเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสุขภาพเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์เมืองแห่งสุขภาพและวัฒนธรรมขอองจังหวัดเชียงราย

3. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานของวัตถุดิบปลอดภัยในพื้นที่เพื่อเสริมสร้างระบบสนับสนุนด้านอาหารให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

ชวรินทร์ สุดสวาท, อติคุณ เลรามัญ, นภัสนันท์ วินิจวรกิจกุล, สุประภา สมนักพงษ์, และอนัญญา รัตนประเสริฐ. (2565). การท่องเที่ยวเชิงอาหารพื้นบ้านล้านนา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 11*(2), 405-417.

ฐิญาภา เสถียรคมสรไกร และพิมพ์สิรี สุวรรณ. (2566). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกทางการท่องเที่ยวด้วยนวัตกรรม เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ทรัพยากรท้องถิ่น. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, *8*(2), 411–432.

พัชร์ศศิ ศรีพิพัฒน์พรกุล และจุฑามาศ พีรพัชระ. (2567). เส้นทางท่องเที่ยวสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารชุมชนกุฎีจีน. *วารสารศิลปะศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ, 6*(1), 179-193.

วันทิกา หิรัญเทศ และอุทุมพร อยู่สุข. (2568). การสร้างสรรค์เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอาหารในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, *11*(1), 175–188.

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). *ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สป.อว.

สุภัทรา เขียวศรี, กันฑิมาลย์ จินดาประเสริฐ, และศิริวรรณ กวงเพ้ง. (2568). การผสมผสานวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร จังหวัดนครพนม. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, 21*(2), 243-253.

อรรถ ขันสี, คงศักดิ์ ศรีแก้ว, กีรติญา สอนเนย, และจิราพัทธ์ แก้วศรีทอง(2567). การยกระดับภูมิปัญญาอาหารพื้นบ้านด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดลำปาง. *วารสารศิลปการจัดการ*, *8*(3), 128–146.

Allied Market Research. (2020). *Culinary Tourism Market Global Opportunity Analysis and Industry Forecast*, 2020-2027. Retrieved 10 March 2025, from https://www.alliedmarketresearch.com/culinary-tourism-market-A06326

Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (Eds.). (2018). *The SAGE handbook of qualitative research (5th ed.)*. USA: SAGE Publications.

Received: Jun 21, 2025, Revised: Jun 28, 2025, Accepted: Jun 30, 2025

Grand View Research. (2024). *Culinary tourism market size, share & trends analysis report by activity (culinary trails, cooking classes), by booking mode (tour operators, direct travel), by tourist type, by region, and segment forecasts,2024–2030*. Retrieved 10 March 2025, from https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/culinary-tourism-market-report

Kim, J. H., Ritchie, J. B., & McCormick, B. (2012). Development of a scale to measure memorable tourism experiences. *Journal of Travel research*, *51*(1), 12-25.

Mak, A. H., Lumbers, M., & Eves, A. (2012). Globalisation and food consumption in tourism. *Annals of tourism research, 39(*1), 171-196.

Pine, B. J., & Gilmore, J. H. (2019). The experience economy: Competing for customer time, attention, and money (Updated ed.). Harvard Business Review Press.

Stalmirska, A. M. (2021). Local Food in Tourism Destination Development: The Supply-Side Perspectives. Tourism Planning & Development, 21(2), 160–177.

World Food Travel Association. (2024). *State of the Industry: Food & Beverage Tourism in 2024.* Retrieved 12 March 2025, from https://www.worldfoodtravel.org/annual-industry-report

Zhang, T., Chen, J., & Grunert, K. G. (2022). Impact of consumer global–local identity on attitude towards and intention to buy local foods. *Food quality and preference*, 96, 104428.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ยินดีรับบทความวิชาการ/วิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ยังไม่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน บทความทุกบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสารฉบับนี้จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านต่อหนึ่งบทความ กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไขต้นฉบับและการพิจารณาตีพิมพ์ตามลำดับก่อนหลัง โดยมีข้อเสนอแนะในการส่งบทความดังนี้

การเตรียมต้นฉบับบทความ

ชื่อเรื่อง	ควรสั้นกะทัดรัดได้ใจความครอบคลุม ตรงกับวัตถุประสงค์และเนื้อเรื่อง (ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
ชื่อผู้เขียน	พิมพ์ชื่อโดยไม่ใช้คำย่อ มีสังกัดหรือสถานที่ทำงานต่อท้าย (ชื่อผู้เขียนต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
บทคัดย่อ	เป็นร้อยแก้ว เขียนเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผล และวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะ (อย่างย่อ) และต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ความยาวไม่เกิน 300 คำ)
คำสำคัญ (Keyword)	ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-4 คำ ใช้ตัวอักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทความที่เป็นภาษาอังกฤษมีเฉพาะคำสำคัญภาษาอังกฤษ
บทนำ	อธิบายถึงความเป็นมา ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษา วิจัย ค้นคว้าของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ สมมติฐานและขอบเขตของการวิจัย
เนื้อเรื่อง	กรณีบทความที่เป็นภาษาไทยควรใช้ภาษาไทยให้มากที่สุด ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กะทัดรัดและชัดเจน การใช้คำย่อต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน
วิธีการศึกษาหรือการวิจัย	อธิบายขั้นตอนการวิจัย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล วิธีการรวบรวมข้อมูล วิธีการใช้เครื่องมือในการศึกษาหรือการวิจัย และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
ผลการดำเนินงาน	อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย
อภิปราย	ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือการวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ
สรุปผล	ไม่ควรซ้ำซ้อนกับการแสดงผล แต่เป็นการสรุปประเด็น และสาระสำคัญของการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ข้อเสนอแนะ	อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาครั้งต่อไป
เอกสารอ้างอิง	ให้เขียนเอกสารอ้างอิงตามรูปแบบที่กำหนด

การเขียนเอกสารอ้างอิง

เขียนเอกสารอ้างอิงตามรูปแบบ ระบบ APA ปรับปรุงครั้งที่ 6 (American Psychological Association 6th Edition) กรณีที่มีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่อง (citations in text) เพื่อระบุแหล่งที่มาของข้อมูล กำหนดให้ผู้เขียนบทความเขียนการอ้างอิงแบบนาม-ปี (name-year) เป็นการอ้างอิงโดยระบุชื่อผู้แต่ง และปีพิมพ์ของเอกสาร ไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และมีการรวบรวมรายการเอกสารที่ใช้อ้างอิงทั้งหมดไว้ตอนท้ายเอกสาร เรียกว่า เอกสารอ้างอิง (references) โดยเรียงตามลำดับพยัญชนะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชื่อผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./*ชื่อเรื่อง* /ครั้งที่พิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). /สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้เขียนบทความ./(ปีพิมพ์)./*ชื่อบทความ./*ใน/ชื่อผู้แต่ง (บรรณาธิการ),/ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์), เลขหน้าที่ปรากฏบทความจากหน้าใดถึงหน้าใด)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้เขียนบทความ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./*ชื่อวารสาร,/ปีที่* (ฉบับที่),/เลขหน้าที่ปรากฏ.

ชื่อผู้เขียนบทความ./(ปี,เดือนที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./*ชื่อนิตยสาร,/ปีที่*(ฉบับที่),/เลขหน้าที่ปรากฏ.

ชื่อผู้เขียนบทความ./(ปี,เดือนที่พิมพ์)./*ชื่อบทความ./*ชื่อหนังสือพิมพ์,/ปีที่(ฉบับที่),/เลขหน้าที่ปรากฏ.

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์./(ปีพิมพ์)./*ชื่อวิทยานิพนธ์./*(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต หรือวิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต,/ชื่อมหาวิทยาลัย).

ชื่อผู้แต่ง./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./*ชื่อวารสาร,/ปีที่/*(ฉบับที่),/เลขหน้า-เลขหน้า. doi:xxxx

ชื่อผู้เขียน/(ปี,เดือน วันที่)./*ชื่อเนื้อหา./*[รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. /Retrieved from URL หรือเว็บไซต์ของข้อมูล

การส่งต้นฉบับ

1. ให้พิมพ์บทความลงบนกระดาษ B5 โดยใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK

    1.1 ชื่อเรื่อง ใช้รูปแบบอักษรขนาด 18 (ตัวหนา)

    1.2 ชื่อผู้วิจัย ใช้รูปแบบอักษรขนาด 15 (ตัวหนา)

    1.2 หัวข้อหลัก ใช้รูปแบบอักษรขนาด 14 (ตัวหนา)

    1.3 เนื้อเรื่อง ใช้รูปแบบอักษรขนาด 14

    โดยมีเนื้อหาบทความไม่เกิน 10 หน้า

2. ภาพประกอบ ควรแนบไฟล์ภาพต้นฉบับพร้อมเขียนคำอธิบายภาพ แหล่งที่มา และหมายเลขกำกับภาพ เพื่อความถูกต้องและง่ายต่อการจัดเรียงข้อมูล

3. ส่งบทความผ่านระบบ Email: hs_ssrujournal@ssru.ac.th

หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถนนอู่ทองนอก แขวงวชิระ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทรศัพท์ 0 2160 1051 โทรสาร 0 2160 1283

4. สามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ **http://www.journal.ssru.ac.th/index.php/hsssru**

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จัดพิมพ์โดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
เลขที่ 1 ถนนอู่ทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ : 0 2160 1280 เว็บไซต์ : https://hs.ssru.ac.th